

ΠΡΑΚΤΙΚΑ

4ης ΣΥΝΕΔΡΙΑΣΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ ΠΑΡΑΚΟΛΟΥΘΗΣΗΣ

ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΟΣ «ΑΝΑΤΟΛΙΚΗ ΜΑΚΕΔΟΝΙΑ, ΘΡΑΚΗ» 2021-2027

Η Επιτροπή Παρακολούθησης του Προγράμματος. «Ανατολική Μακεδονία, Θράκη» 2021 – 2027 (ΑΜΘ 2021 – 2027), η οποία συγκροτήθηκε, με την αριθμ. 1155/03.04.2026 (ΦΕΚ Β΄ 2084/09.04.2026) τροποποίηση της αριθμ. 5739/06.10.22 (ΦΕΚ Β΄ 5198/06-10-2022) απόφασης του Περιφερειάρχη ΑΜΘ, συνήλθε στην **4η Συνεδρίασή** της, στις **20 Μαΐου 2025** στην Κομοτηνή, μετά την με αριθ. πρωτ. 2202/05.05.2025 πρόσκληση του Προέδρου της, Χριστόδουλου Τοψίδη, Περιφερειάρχη Ανατολικής Μακεδονίας και Θράκης.

ΘΕΜΑΤΑ ΗΜΕΡΗΣΙΑΣ ΔΙΑΤΑΞΗΣ

I. ΕΙΣΑΓΩΓΙΚΟ ΜΕΡΟΣ

- Έγκριση Ημερήσιας Διάταξης
- Έγκριση Πρακτικών 3ης Συνεδρίασης της Επιτροπής Παρακολούθησης
- Εισαγωγικές Ομιλίες
 - Εισήγηση του Προέδρου της Επιτροπής Παρακολούθησης, *Χριστόδουλος Τοψίδης, Περιφερειάρχης Ανατολικής Μακεδονίας και Θράκης*
 - Εισηγήσεις Εκπροσώπων της Ευρωπαϊκής Επιτροπής, ΕΑΣ
 - Σύντομη παρουσίαση της ιστορίας και της αξιοποίησης με πόρους της Πολιτικής Συνοχής του κτιρίου «Τσανάκλειο Μέγαρο», όπου λαμβάνει χώρα η 4η συνεδρίαση της Επιτροπής Παρακολούθησης, *Εκπρόσωπος του Δήμου Κομοτηνής*

II. ΠΡΟΟΔΟΣ ΥΛΟΠΟΙΗΣΗΣ ΤΟΥ ΠΕΠ «ΑΝΑΤΟΛΙΚΗ ΜΑΚΕΔΟΝΙΑ, ΘΡΑΚΗ» 2021 – 2027

- Πορεία υλοποίησης του ΠΕΠ «Ανατολική Μακεδονία, Θράκη» 2021-2027 και ενημέρωση για τις Ολοκληρωμένες Χωρικές Επενδύσεις και τα Έργα Στρατηγικής σημασίας, *Π. Κουδουμάκης, Προϊστάμενος ΕΥΔ ΠΑΜΘ*
- Έγκριση μεθοδολογίας και κριτηρίων επιλογής πράξεων - Ενημέρωση για τον προγραμματισμό των προσκλήσεων, *Τρ. Δελάκης, Προϊστάμενος Μονάδας Α΄ ΕΥΔ ΠΑΜΘ*
- Ενημέρωση για θέματα Αξιολόγησης του Προγράμματος, *Ι. Κεσανλής, Στέλεχος Μονάδας Α΄ ΕΥΔ ΠΑΜΘ*
- Ενημέρωση για την πρόοδο υλοποίησης της Στρατηγικής για την Πληροφόρηση και την Επικοινωνία του Προγράμματος, *Ι. Παπούδης, Υπεύθυνος Δημοσιότητας*
- Συζήτηση

III. ΕΙΔΙΚΑ ΘΕΜΑΤΑ - ΣΥΖΗΤΗΣΗ

- **Παρεμβάσεις Εθνικής Αρχής Συντονισμού επί οριζοντίων θεμάτων**
 - Ενημέρωση για πρόταση τροποποίησης κανονισμών και τη διαπραγμάτευση για το Πολυετές Δημοσιονομικό Πλαίσιο της ΕΕ Αναθεώρηση STEP
 - Ενεργοποίηση Προγραμμάτων 2021-2027
 - Αναθεώρηση Προγραμμάτων 2021-2027
 - Συνέργειες -Συμπληρωματικότητες με ΤΑΑ
 - Ενημέρωση για το Σύστημα Δεικτών
 - Ενημέρωση για τους Αναγκαίους και Πρόσφορους Όρους

- Άλλα θέματα
- Συζήτηση

IV. ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ – ΑΠΟΦΑΣΕΙΣ

- Συμπεράσματα - Αποφάσεις 4ης Συνεδρίασης Επιτροπής Παρακολούθησης

Στην 4η συνεδρίαση της Επιτροπής Παρακολούθησης του Προγράμματος. «Ανατολική Μακεδονία, Θράκη» 2021 – 2027 παρέστησαν **41** μέλη με δικαίωμα ψήφου (29 δια ζώσης και 12 διαδικτυακά) επί συνόλου 54 μελών με δικαίωμα ψήφου. Επίσης παρέστησαν **11** μέλη χωρίς δικαίωμα ψήφου (10 δια ζώσης και 1 διαδικτυακά) επί συνόλου 18 μελών χωρίς δικαίωμα ψήφου (συνημμένο 1).

Περιφερειάρχης Α.Μ.Θ. κ. Χρ. Τοψίδης, Πρόεδρος:

Καλημέρα σε όλους. Σας ευχαριστούμε πολύ που είστε σήμερα εδώ στην 4η Συνεδρίαση της Επιτροπής Παρακολούθησης του Περιφερειακού Προγράμματος «Ανατολική Μακεδονία, Θράκη».

Έχουμε ενημερωθεί από τη γραμματεία ότι υπάρχει απαρτία και μάλιστα σημαντική, οπότε μπορούμε να ξεκινήσουμε δίνοντας τον λόγο στον Δήμαρχο της πόλης που μας φιλοξενεί, στον κύριο Γκαράνη, για έναν χαιρετισμό και μετά περνάμε στα θέματα της ημερήσιας διάταξης.

Δήμαρχος Δήμου Κομοτηνής κ. Ι. Γκαράνης:

Να είστε καλά. Καλημέρα σε όλους. Αγαπητέ κύριε Περιφερειάρχη, αγαπητοί συνάδελφοι της τοπικής αυτοδιοίκησης, στελέχη της Επιτροπής Παρακολούθησης, είναι ιδιαίτερα συγκινητικό και ταυτόχρονα πολύ σπουδαίο η σημερινή συνεδρίαση της Επιτροπής Παρακολούθησης να πραγματοποιείται σε αυτόν εδώ τον χώρο, στο εμβληματικό Τσανάκλειο Μέγαρο.

Το κτίριο αυτό το οποίο κατασκευάζεται το 1907, ο μεγάλος μας ευεργέτης της πόλης μας και ο μοναδικός, ο Κομοτηναίος Νέστωρας Τσανακλής, δώρισε αυτό για να γίνει μια αστική σχολή. Εμπνευστής και πρωτοπόρος σε παγκόσμιο επίπεδο του έτοιμου τσιγάρου, ο μεγαλύτερος εργοστασιάρχης τσιγάρων σε όλο τον κόσμο, δεν λησμόνησε την πατρίδα του. Μερίμνησε ώστε αυτή να αποκτήσει εκπαιδευτική δομή ανώτερης βαθμίδας και ταυτόχρονα η δομή αυτή να στεγαστεί σε ένα κτιριακό κόσμημα. Επί αιώνες ολόκληρους το πνευματικό αυτό δώρο του Τσανακλή έγινε σύμβολο και σημείο αναφοράς του τόπου μας με συγκριτικό του σημείο έλξης στη μοναδική ομορφιά που φιλοξενεί πρώτα από όλα, εδώ στην Τσανάκλειο τη βιβλιοθήκη μας, τη δημοτική μας βιβλιοθήκη, και χιλιάδες χρήστες υπηρεσιών της.

Να αναφέρω χαρακτηριστικά ότι σύμφωνα με τα επίσημα στοιχεία μας, από τον Ιανουάριο του 2021, που άνοιξε η Τσανάκλειος στο κοινό, μέχρι τέλος του 2024 είχαμε περίπου 55.000 δανεισμούς βιβλίων. Παράλληλα νέα μέλη που διαρκώς εγγράφονται. Έτσι για το ίδιο προαναφέρουμε διάστημα καινούργια μέλη ανέρχονται στις 6.500.

Παρά το σοβαρό περιορισμό προσλήψεων και την τραγική έλλειψη προσωπικού, η βιβλιοθήκη σήμερα συνάπτει προγραμματικές συμβάσεις με διάφορες ΚΟΙΝΣΕΠ, οι οποίες χρηματοδοτεί για να έχουν και ένα διευρυμένο ωράριο της λειτουργίας. Με αυτό, λοιπόν, τον τρόπο καταφέρνουμε να παρέχουμε υπηρεσίες δανεισμού και λειτουργίας και αναγνωστηρίου καθημερινά από τις 8:00 το πρωί σε καθημερινή βάση μέχρι τις 8:00 το βράδυ και το Σάββατο από τις 9:00 μέχρι τις 14:30.

Η Τσανάκλειος Βιβλιοθήκη, λοιπόν, της Κομοτηνής είναι από εκείνες τις περιπτώσεις για την οποία όλοι εσείς στη Διαχειριστική Αρχή θα πρέπει να καμαρώνετε. Γιατί τα ευρωπαϊκά κονδύλια δεν συντέιναν απλώς στη διάσωση ενός σπουδαίου κτιρίου, αλλά επιπλέον επέτρεψαν να συνεχίσει το παρόν και το μέλλον, για τον σκοπό τον οποίο οικοδομήθηκε η Τσανακλή, να καταστεί δηλαδή μια ζωντανή κυψέλη πνευματική αναφοράς και ανάπτυξης της Κομοτηνής. Οι χιλιάδες χρήστες λοιπόν αυτού του κτιρίου αποτελούν αδιάσειστη απόδειξη των ισχυρισμών μας. Καλώς ήρθατε την Κομοτηνή. Σας ευχαριστώ πολύ.

Περιφερειάρχης Α.Μ.Θ. κ. Χρ. Τοψίδης, Πρόεδρος:

Σας ευχαριστούμε πολύ κύριε Δήμαρχε για την τοποθέτησή σας και τον χαιρετισμό σας. Να περάσουμε τώρα στο υπόλοιπο κομμάτι της ημερήσιας διάταξης. Έχουμε σαν θέμα την έγκριση της ημερήσιας διάταξης. Το Σώμα εγκρίνει την ημερήσια διάταξη. Ευχαριστούμε. Όπως και τα πρακτικά της 3ης συνεδρίασης της Επιτροπής Παρακολούθησης της προηγούμενης, δηλαδή, που έγινε στην Καβάλα. Εγκρίνονται. Και περνάμε στην εισήγησή μου ως Πρόεδρου της Επιτροπής Παρακολούθησης.

Αξιότιμε εκπρόσωπε της Γενικής Γραμματέως του Εταιρικού Συμφώνου Περιφερειακής Ανάπτυξης, κύριε Χρήστο Κύρκογλου, αξιότιμοι εκπρόσωποι της Ευρωπαϊκής Επιτροπής, κυρία Ελένη Μπανάβας και κυρία Αναστασία Κουσκούνη από το Ευρωπαϊκό Ταμείο Περιφερειακής Ανάπτυξης και κύριε Πάολο Μολοτσέα και κυρία Ζωή Μπαβαβέα από το Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο, αξιότιμοι εκπρόσωποι των υπουργείων, αξιότιμοι εκπρόσωποι των Αρχών Διαχείρισης και του Συντονισμού του ΕΣΠΑ, αξιότιμοι εκπρόσωποι των ενδιαμέσων φορέων που διαχειρίζονται τμήματα του προγράμματος, αξιότιμοι εκπρόσωποι των οικονομικών και κοινωνικών εταίρων και των οργανώσεων κοινωνίας πολιτών, αξιότιμοι εκπρόσωποι της τοπικής αυτοδιοίκησης α' και β' βαθμού, φίλοι που μας παρακολουθείτε διαδικτυακά, κυρίες και κύριοι, σας καλωσορίζω στην πρωτεύουσα της περιφέρειας Ανατολικής Μακεδονίας και Θράκης, στην πολυπολιτισμική πόλη της Κομοτηνής και σας ευχαριστώ για τη συμμετοχή σας στις εργασίες της τέταρτης συνεδρίασης της Επιτροπής Παρακολούθησης του Προγράμματος Ανατολικής Μακεδονίας- Θράκης 2021-2027. Μιλώ λίγο αργά για να μπορεί να γίνει και μετάφραση, ζητώ συγνώμη. Συνεχίζονται στην καλή πρακτική που ξεκινήσαμε ως διοίκηση την προηγούμενη Επιτροπή Παρακολούθησης που έγινε πριν ένα χρόνο στη Καβάλα, επιλέξαμε σήμερα να συνεδριάσουμε εδώ σε ένα ιστορικό κτίριο, όπως αναφέρθηκε και από τον Δήμαρχο Κομοτηνής, στο Τσανάκλειο Μέγαρο, που η ανακαίνισή του χρηματοδοτήθηκε με πόρους της πολιτικής συνοχής και έχει αποδοθεί προς χρήση και αξιοποίηση στους κατοίκους της Περιφέρειας μας. Η βέλτιστη αξιοποίηση των πόρων του Περιφερειακού Προγράμματος στην Ανατολική Μακεδονία και Θράκη 2021-2027 αποτελεί βασική μας επιδίωξη και η επιλογή να συνεδριάσουμε σήμερα εδώ, αποτυπώνει και χαρακτηρίζει πλήρως τη βούλησή μας και τη στόχευση της διοίκησής μας. Χρήσιμα έργα και δράσεις προς όφελος της κοινωνίας. Χρήσιμα έργα, άλλωστε είδατε και χθες κατά την επίσκεψή σας. Πρόκειται για πράξεις που υλοποιούνται με πόρους πολιτικής συνοχής και αποδίδουν σημαντικά οφέλη στην τοπική και περιφερειακή οικονομία, στηρίζουν συνανθρώπους μας που έχουν μεγαλύτερη ανάγκη, αλλά και έργα που χρειάζονται την υποστήριξή μας για την επανεκκίνησή τους, όπως οι υποδομές του Δημοκρίτειου Πανεπιστημίου Θράκης. Τα οφέλη από κάθε έργο, κάθε επένδυση πρέπει να φτάνουν στους κατοίκους, στις επιχειρήσεις, στα νέα παιδιά της Περιφέρειάς μας. Θα δείτε στην παρουσίαση που ακολουθεί πως το κτίριο αυτό γεμίζει καθημερινά με νέους ανθρώπους, με ανθρώπους που είναι το μέλλον της Περιφέρειάς μας. Και αυτή τη στιγμή ανέβηκα προηγουμένως επάνω, έχει πάνω από 10 άτομα, οι οποίοι διαβάζουν και παρακολουθούν διάφορες συνεδρίες. Για εμάς ο άνθρωπος είναι στο επίκεντρο των προσπάθειών μας. Αυτό είναι το όραμά μας και για αυτό εργαζόμαστε ως διοίκηση σκληρά από την πρώτη κιόλας μέρες ανάληψης των καθηκόντων μας. Όπως όμως τονίσαμε και κατά την επίσκεψή μας στις Βρυξέλλες, στην καρδιά της Ευρωπαϊκής Ένωσης τον Οκτώβριο του 2024, η πολιτική συνοχής δοκιμάζεται, όπως άλλωστε δοκιμάζεται και η Ευρωπαϊκή Ένωση, αλλά και ολόκληρος ο κόσμος. Μία Ευρωπαϊκή Ένωση που αντιμετωπίζει διαδοχικές προκλήσεις, οικονομική κρίση, υγειονομική, μεταναστευτική, πόλεμο στην Ουκρανία, ενεργειακή κρίση, άνοδο της ακροδεξιάς. Μία Ευρώπη όμως που έχει ιστορικό χρέος να σταθεί δυνατή ως εγγυητής της ειρήνης και της σταθερότητας. Στην προσπάθεια αυτή της Ευρωπαϊκής Ένωσης η περιφέρεια Ανατολικής Μακεδονίας και Θράκης ως το νοτιότερο εξωτερικό χερσαίο σύνορο της Ευρωπαϊκής Ένωσης, αποκτά ιδιαίτερη βαρύτητα και σημαντικότητα. Η περιφέρεια Ανατολικής Μακεδονίας και Θράκης έχει στραμμένο το βλέμμα της στην Ευρώπη και συνδέει την αναπτυξιακή της πορεία με την πολιτική συνοχή. Άλλωστε, ωφελείται σημαντικά και συστηματικά από το 1998 έως σήμερα, σχεδόν 30 χρόνια από αυτήν, με πόρους που πλησιάζουν τα 10 δις. Θυμίζω επίσης ότι κατά την παρουσίαση της νέας στρατηγικής ανάπτυξης της Περιφέρειας μας με το βλέμμα στην Ευρώπη τον Οκτώβριο του '24 είχα

προτείνει παρουσία και της γενικής διευθύντριας για την περιφερειακή πολιτική και αστική ανάπτυξη, την κυρία Θέμις Χριστοφίδου, να εξεταστεί η δυνατότητα δημιουργίας ενός ταμείου για την οικονομική και κοινωνική θωράκιση των περιφερειών από εξωτερικά σύνορα της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Οι πρώτες τροποποίησης της πολιτικής συνοχής που είναι σε φάση διαβούλευσης από Απρίλιο του 2025, περιλαμβάνει μεταξύ άλλων και τη διεύρυνση των επιλέξιμων δαπανών σε ζητήματα ασφάλειας, άμυνας και θωράκισης των περιφερειών στα εξωτερικά σύνορα της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Η περιφέρειά μας έχει ήδη επεξεργαστεί πρόταση και την έχει καταθέσει στη Γενική Γραμματεία του ΕΣΠΑ για την αξιοποίηση των δυνατοτήτων και ευκαιριών που προσφέρει η αναθεωρημένη πολιτική συνοχής. Η πολιτική συνοχής ειδικά τα τελευταία χρόνια από την κρίση covid και μετά έχει δείξει ότι προσαρμόζεται γρήγορα και αφουγκράζεται τις ανάγκες στην τοπικών κοινωνιών αλλά και τις προκλήσεις που αναδύονται από ένα αβέβαιο παγκόσμιο εξωτερικό περιβάλλον. Η Περιφέρειά μας παρά τις δυσκολίες που αντιμετωπίζει όλο και ένα εντονότερα αναπτύσσει τα ((11:06)) πλεονεκτήματα και τη δυναμική που διαθέτει. Στον πρωτογενή τομέα και ειδικότερα στην αλυσίδα αξίας του αγροδιατροφικού τομέα για την παραγωγή προϊόντων υψηλής αξίας, στον τομέα των συνδυασμένων μεταφορών και τη δυναμική να εξελιχθεί σε κέντρο logistics στη Νοτιοανατολική Ευρώπη, στον τομέα της ενέργειας ως ενεργειακός κόμβος που μπορεί να συμβάλει στην ενεργειακή ασφάλεια της Ευρωπαϊκής Ένωσης, στον τομέα του τουρισμού και ειδικά του εναλλακτικού τουρισμού με τη διασύνδεση των πολιτιστικών και φυσικών πόρων. Στην προσπάθεια αυτή οι πόροι της πολιτικής συνοχής και ειδικά του περιφερειακού προγράμματος Ανατολικής Μακεδονίας-Θράκης '21-'27 αποτελούν το βασικό χρηματοδοτικό εργαλείο. Με περισσότερα από 640 εκατομμύρια, με πόρους τόσο για υποδομές όσο για την ανάπτυξη και την στήριξη του ανθρώπινου δυναμικού και την επιχειρηματικότητα, το ΕΣΠΑ της περιφέρειάς μας αποτελεί τον πυλώνα της αναπτυξιακής μας στρατηγικής. Στο σημείο αυτό, θα ήθελα να ευχαριστήσω ιδιαίτερα τον αναπληρωτή υπουργό, τον κύριο Νίκο Παπαθανάση και τη Γενική Γραμματεία του ΕΣΠΑ, κυρία Βασιλική Παντελοπούλου και φυσικά όλες τις ειδικές υπηρεσίες της Εθνικής Αρχής Συντονισμού ΕΣΠΑ του Υπουργείου Εθνικής Οικονομίας και Οικονομικών, καθώς και με τις δυο αποφάσεις τους τον Μάρτιο και τον Απρίλιο του τρέχοντος έτους, αύξησαν μέσω της δυνατότητας υπερδέσμευσης το πρόγραμμα της Περιφέρειά μας κατά περίπου 100 εκατομμύρια. Δηλαδή, οι εντάξεις του προγράμματος μας μπορούν να ανέλθουν σε περίπου 740 εκατομμύρια από 640 που ήταν το αρχικό και φυσικά για την κάλυψη συγκεκριμένων αναγκών. Και δεν σταματάμε εκεί. Έχουμε ήδη συζητήσει και τεκμηριωμένες ζητήσει το ΕΣΠΑ της Περιφέρειας μας να ανέλθει σε επίπεδο εντάξεων 930 εκατομμύρια, έτσι ώστε να απορροφηθούν με ασφάλεια σε επίπεδο πληρωμών τα 640 εκατομμύρια. Η μέχρι σήμερα πρόοδος του προγράμματος είναι ικανοποιητική. Αναλυτικά θα αναφερθούν σε αυτήν οι παρουσιάσεις που ακολουθούν από τον προϊστάμενο και τα στελέχη της Ειδικής Υπηρεσίας Διαχείρισης. Αν ανατρέξει κανείς στα πρακτικά της προηγούμενης Επιτροπής Παρακολούθησης, που μόλις πριν εγκρίναμε, πριν ένα χρόνο στις 30/05/2024 στην Καβάλα, θα διαβάσει κάποιος ότι είχα δεσμευτεί να είμαστε πρώτοι με νέες προσκλήσεις σε όλη τη χώρα. Λοιπόν, δεν είμαστε μόνο πρώτοι στις προσκλήσεις με 110%, αλλά και σε εντάξεις έργων με 80% και σε συμβάσεις έργων με 53% και οι πληρωμές έχουν ξεπεράσει το 20% και είμαστε μαζί με την Πελοπόννησο και την Κεντρική Μακεδονία στις πρώτες 3 θέσεις. Θυμίζω πως πέρυσι τέτοια εποχή το ποσοστό απορρόφησης ήταν στο 6%, σήμερα είναι στο 20% και θέτουμε ως στόχο στο τέλος του έτους να έχει ξεπεράσει το 30% και για αυτό θα δουλέψουμε όλοι μαζί. Στόχος μας λοιπόν είναι να πολλαπλασιάσουμε τους πόρους που κατευθύνονται στην περιφέρειά μας. Είμαστε επίσης πρώτοι σε εντάξεις έργων με δικαιούχους δήμους, είναι εδώ Πρόεδρος της ΠΕΔ, αναδεικνύοντας έτσι την άριστη συνεργασία που υπάρχει μεταξύ των δυο βαθμών αυτοδιοίκησης. Συγκεκριμένα, σύμφωνα με τη μελέτη του Ινστιτούτου Τοπικής Αυτοδιοίκησης, το μεγαλύτερο ποσοστό εντάξεων έργων με δικαιούχους δήμους είναι στο επιχειρησιακό, στο περιφερειακό επιχειρησιακό πρόγραμμα της ΑΜΘ με 19,02% και ακολουθεί η Δυτική Ελλάδα με ποσοστό 16%. Αυτό δείχνει και την πολιτική μας κατεύθυνση, τη στροφή μας, ώστε οι πόροι του ΕΣΠΑ της περιφέρειά μας να αξιοποιούνται από τοπικούς φορείς και να μην καλύπτουν κεντρικές υποχρεώσεις των υπουργείων. Πάμε καλά, έχουμε όμως πολύ δρόμο μπροστά μας. Καθώς όπως

είπα, δεν μας αρκεί να ευημερούν οι αριθμοί, αλλά κάθε ευρώ που επενδύεται να πιάνει τόπο, να βελτιώνει την καθημερινότητα των πολιτών στις περιφέρειές μας. Έτσι, λοιπόν, μέσα από το ΕΣΠΑ της περιφέρειάς μας προχωρήσαμε σε δράσεις ενίσχυση υφιστάμενων επιχειρήσεων, δράσεις για την υποστήριξη επιχειρήσεων για έρευνα και καινοτομία, υποστήριξη επιχειρήσεων για τη βελτίωση της ενεργειακής τους απόδοσης, παρεμβάσεις βελτίωσης των υποδομών πρωτοβάθμιας και δευτεροβάθμιας εκπαίδευση, βελτίωση της ενεργειακής απόδοσης δημόσιων κτιρίων, σημαντικές παρεμβάσεις βελτίωσης οδικής ασφάλειας του εθνικού και περιφερειακού οδικού δικτύου. Ολοκληρώθηκε η παροχή φυσικού αερίου στην πόλη της Ορεστιάδας και προχωράει, η αλήθεια είναι με δυσκολίες, και σε άλλες πόλεις. Εκδόθηκε πρόσφατα, τον Απρίλιο του 2025, πρόσκληση για την αναβάθμιση των υποδομών και του εξοπλισμού πρωτοβάθμιας και δευτεροβάθμιας υγείας, προϋπολογισμού ύψους ((16:17)) ευρώ. Ενεργοποιήθηκε η πρόσκληση με 19 εκατομμύρια ευρώ για νέες δράσεις της ΟΧΕ πολιτιστικής τουριστικής διαδρομής Εγνατίας οδού. Εγκρίθηκαν οι 5 από τις 6 στρατηγικές βιώσιμες ασκήσεις ανάρτησης που έχουμε ήδη σημαντικά έργα σε φάση ένταξης και αξιολόγησης. Έχει ολοκληρωθεί ο σχεδιασμός της ΟΧΕ οροσειράς Ροδόπης του ποταμού Νέστου, που έχει ως στόχο την αντιμετώπιση των σημαντικών προκλήσεων της περιοχής, παρέμβασης με ενοποιητικό στοιχείο το πλούσιο φυσικό περιβάλλον και παρουσιάστηκε σε ανοιχτή ενημερωτική εκδήλωση την Τετάρτη 19/02/2025 στην αίθουσα πολλαπλών χρήσεων του δήμου Παρανεστίου, στον Κάτω Θόλο 4. Αναμένεται η έγκριση και ενεργοποίηση ως το Σεπτέμβριο του 2025. Προχωράει ο σχεδιασμός της ΟΧΕ «Έβρος-Μετά», η οποία αποτελεί υποσύνολο του ειδικού προγράμματος ανασυγκρότησης της περιφερειακής ενότητας του Έβρου, ειδικά από το Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο, οι πόροι του οποίου είναι ιδιαίτερα χρήσιμοι και αναγκαίοι για την περιφέρειά μας, καθώς οφείλουμε να στηρίξουμε το ανθρώπινο δυναμικό. Ο πληθυσμός της περιφέρειας Ανατολικής Μακεδονίας και Θράκης μειώνεται και γερνάει με ρυθμό μεγαλύτερου της χώρας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης, ενώ συνυπάρχουν ειδικές ομάδες πληθυσμού με αυξημένες ανάγκες. Υποστηρίξαμε περισσότεροι από 250 επιχειρήσεις να απασχολήσουν άνεργους υψηλών προσόντων μέσω της πλήρης κάλυψης του μισθολογικού κόστους για 24 μήνες. Υποστηρίξαμε περισσότερους από 60 άνεργους να ανοίξουν τη δική τους επιχείρηση. Ενεργοποιήσαμε δράση για την κοινωνική και αλληλέγγυα οικονομία, για ενίσχυση τόσο υφιστάμενων επιχειρήσεων όσο και ίδρυση νέων. Ενεργοποιήσαμε ένα πλέγμα δράσεων 15 εκατομμύρια ευρώ για κοινωνικές δομές, όπως, Κέντρο Ημερήσιας Φροντίδας Ηλικιωμένων, Στέγες Υποστηριζόμενης Διαβίωσης, Κέντρο Δημέρευσης Ατόμων με Αναπηρία. Εντάξαμε 2 ακόμη συμβουλευτικά κέντρα κακοποιημένων γυναικών στη Δράμα και στην Ξάνθη που δεν υπήρχαν. Εντάξαμε το Παρατηρητήριο Κοινωνικής Ένταξης, συνεργαστήκαμε το Υπουργείο Μεταναστευτικής Πολιτικής και εντάχθηκε δράση 3,6 εκατομμύρια για ολοκληρωμένες παρεμβάσεις ένταξη πολιτών τρίτων χωρών στην αγορά εργασίας στην περιφέρεια Ανατολικής Μακεδονίας και Θράκης. Αλλά και πέρα από το ΕΣΠΑ προβήκαμε σε σημαντικές πρωτοβουλίες που λειτουργούν συμπληρωματικά και υποστηρίζουν την αναπτυξιακή προοπτική της Περιφέρειας μας. Συνεργαστήκαμε με τον Οργανισμό Οικονομικής Συνεργασίας και Ανάπτυξης, με τον ΟΑΣΑ, για την εκπόνηση μελέτης για τη βελτίωση της ελκυστικότητας της περιφέρειας σε επισκέπτες, ανθρώπινων δυναμικό και επενδύσεις. Επιπλέον, η ενίσχυση του γραφείου της περιφέρειας μας στις Βρυξέλλες, ιδιόκτητο γραφείο, αποτελεί στρατηγική πρωτοβουλία για την ενδυνάμωση της θέσης της περιφέρειας στην Ευρώπη, την ανάπτυξη διεθνών συνεργασιών και την προσέλκυση ευρωπαϊκών πόρων για την υλοποίηση αναπτυξιακών έργων στην περιοχή. Προχωρήσαμε στην είδηση του γραφείου εξωστρέφειας στην περιφέρειά μας, σε συνεργασία με τις δομές οικονομικής διπλωματίας και εξωστρέφειας του Υπουργείου Εξωτερικών, τη Γενική Γραμματεία Διεθνών Οικονομικών Σχέσεων και τους Εποπτευόμενους φορείς Enterprise Greece. Ενισχύεται έτσι η κοινότητα της περιφέρειάς μας για την παροχή εξειδικευμένης υποστήριξης της τοπικής επιχειρηματικότητας, της προώθησης των εξαγωγών και την προσέλκυση επενδύσεων. Κυρίες και κύριοι, σας ευχαριστώ για άλλη μία φορά για τη συμμετοχής στις εργασίες της 4^{ης} συνεδρίασης της Επιτροπής Παρακολούθησης του περιφερειακού προγράμματος Ανατολική Μακεδονία -Θράκη '21-'27. Είμαστε μία νέα διοίκηση στην Περιφέρεια Ανατολικής Μακεδονίας και Θράκης, είμαστε όμως απόλυτα ενημερωμένοι

για όλα τα ζητήματα, τα προβλήματα, άρα και τις ευκαιρίες και τις προοπτικές. Βρισκόμαστε συνεχώς δίπλα στους πολίτες, στις επιχειρήσεις, στους κοινωνικούς και οικονομικούς φορείς της Περιφέρειας μας. Έχουμε μελετήσει την Περιφέρειά μας, τη γνωρίζουμε καθημερινά, από άκρη σε άκρη και συνομιλούμε με όλους τους κοινωνικούς και οικονομικούς φορείς, αλλά κυρίως με τους κατοίκους της. Οι πόροι του ΕΣΠΑ είναι για την Περιφέρειά μας το σημαντικότερο αναπτυξιακό εργαλείο, όλοι το γνωρίζουμε αυτό. Ο στόχος βέβαια είναι να χρησιμοποιήσουμε σωστά αυτό το εργαλείο και να αποδώσουμε στην Περιφέρεια μας και τους ανθρώπους της τα αναπτυξιακά έργα, έργα διαχρονικά, έργα που θα συμβάλλουν ουσιαστικά στη βελτίωση της καθημερινότητας και θα αποτελούν θεμέλια για την προοπτική της περιοχής μας. Ο βασικός μας στόχος είναι όλα τα έργα μας να έχουν μετρήσιμα αποτελέσματα στην ανάπτυξη, στην απασχόληση, στην προστασία του περιβάλλοντος, στη στήριξη των κατοίκων της περιφέρειά μας που έχουν μεγαλύτερη ανάγκη για την παρακολούθηση και επιτάχυνση της υλοποίησης όλων αυτών των έργων που έχω αναφέρει, έχουμε καταρτίσει ένα αναλυτικό σχέδιο δράσης που ο κάθε δικαιούχος και συγκεκριμένους στόχους να επιτύχει. Ξεκινούμε το άμεσο επόμενο διάστημα νέες τεχνικές συναντήσεις και επισκέψεις σε όρους του δικαιούχους με στόχο την επιτάχυνση υλοποίησης. Θα είμαστε δίπλα σας για να υποστηρίξουμε την προσπάθεια αυτή, όπως δίπλα μας είναι το Υπουργείο Εθνικής Οικονομίας και Οικονομικών που στηρίζει έμπρακτα όλα αυτά τα χρόνια τις προσπάθειές μας. Δίπλα μας είναι και η Ευρωπαϊκή Επιτροπή που με τις αποφάσεις της στηρίζει τις προσπάθειες όλων μας. Ειδικά δε κατά την περίοδο των κρίσεων, έδειξε σημαντική ευελιξία και έλαβε ταχύτητα τις αναγκαίες αποφάσεις που συνέβαλαν καθοριστικά στη διατήρηση της κοινωνικής συνοχής και στον περιορισμό των αρνητικών επιπτώσεων στην υγεία, στην επιχειρηματικότητα και στην οικονομία. Γνωρίζω ότι η επίτευξη στόχου προϋποθέτει σκληρή δουλειά, δηλώνοντας την εμπιστοσύνη μου στους συνεργάτες μου και στους εταίρους των προγραμμάτων, εκφράζω την αισιοδοξία μου ότι η νέα προγραμματική περίοδος του ΕΣΠΑ για την περιφέρειά μας δεν θα είναι απλά μία περίοδος, αλλά η είσοδος σε μία νέα εποχή. Σας ευχαριστώ θερμά για την προσοχή σας.

Προϊστάμενος ΕΥΔ ΠΑΜΘ κ. Π. Κουδουμάκης:

Σας ευχαριστούμε πολύ κύριε Περιφερειάρχη και να σας ευχαριστήσω εκ μέρους της υπηρεσίας για όλη τη στήριξη που μας παρέχεται όλο αυτό το διάστημα στην υπηρεσία. Τρία βασικά χαρακτηριστικά που διακρίνω από τη συνεργασία είναι η καθημερινότητα στην επικοινωνία με πάρα πολλούς τρόπους, συνεχή δηλαδή επικοινωνία, ταχύτητα στη λήψη αποφάσεων και στην καθοδήγηση που μας δίνετε και η διεκδίκηση και η πίεση που ασκείτε στους δικαιούχους και στους φορείς όπου βοηθούν εξαιρετικά το έργο μας και τη δουλειά μας.

Περιφερειάρχης Α.Μ.Θ. κ. Χρ. Τοψίδης, Πρόεδρος:

Να προχωρήσουμε, δίνοντας τον λόγο στους εκπροσώπους της Ευρωπαϊκής Επιτροπής. Να ξεκινήσουμε από την κυρία Ελένη Μπανάβας. Ελένη, σε ευχαριστούμε πολύ που είσαι εδώ σήμερα μαζί μας. Γνωρίζεις καλά την περιφέρειά μας. Σε ευχαριστούμε πολύ.

Εκπρόσωπος της Ευρωπαϊκής Επιτροπής κα Ελ. Μπανάβας:

Ευχαριστώ και εγώ. Κύριε Πρόεδρε, καλημέρα και στα μέλη της Επιτροπής, θα ξεκινήσω εκφράζοντας την πραγματικά μεγάλη μου χαρά που βρίσκομαι ανάμεσα σας σήμερα, γιατί όταν ξεκίνησα την καριέρα μου στην περιφερειακή πολιτική, την ξεκίνησα μαζί σας, την ξεκίνησα με αυτό το πρόγραμμα. Επίσης, χαίρομαι πάρα πολύ που βρίσκομαι και στην Κομοτηνή και δίπλα στον δήμαρχο, διότι η πρώτη επίσκεψή μου σε αυτή την περιφέρεια ήταν στην Κομοτηνή. Και πρέπει να ομολογήσω ότι ερχόμενη εδώ αισθάνθηκα μια, πάντα είχα μία οικειότητα, θα έλεγα, με την Περιφέρεια, αλλά πραγματικά βλέπω ότι έχουνε γίνει έργα. Η πόλη της Κομοτηνής έχει γίνει πολύ πιο όμορφη απ' ό,τι ήτανε πριν και θέλω να πιστεύω ότι σε αυτό έχει και το ΕΣΠΑ έπαιξε τον ρόλο του. Ενώ δεν ασχολούμαι πια με αυτό το πρόγραμμα, εγώ συνέχιζα να ασχολούμαι όμως. Δεν ήμουν πια υπεύθυνη, αλλά πάντα παρακολουθούσα αυτό το πρόγραμμα, πάντα συμμετείχα στις τεχνικές συναντήσεις που γινόταν και πάντα είχα και μία εικόνα της πορείας του προγράμματος. Πριν μιλήσω λίγο για την περίοδο '21-'27, θα μου επιτρέψετε να μιλήσω πρώτα για το '14-

‘20. Όλοι γνωρίζουμε ότι είναι μία προγραμματική περίοδο που έχει τελειώσει. Είμαστε αυτή τη στιγμή στην τελική ευθεία προς τις διαδικασίες του κλεισίματος. Έχουμε λάβει ήδη την τελική πληρωμή, την αίτηση πληρωμής του προγράμματος και με την πρώτη εικόνα που έχουμε βλέπουμε ότι είναι ένα πρόγραμμα που θα κλείσει με επιτυχία με ένα overbooking μάλιστα, και θα μου επιτρέψουν και οι συνάδελφοί μου από τη DG Employment να πω και για το Κοινωνικό Ταμείο ότι κλείνουμε με ένα ποσοστό overbooking της τάξης του 115%. Είναι ικανοποιητικό, αλλά το κλείσιμο δεν είναι μόνο νούμερα. Δεν είναι μόνο να λέμε ότι έχουμε απορροφήσει τους πόρους. Αναφέρθηκε και ο κύριος Περιφερειάρχης στη σημασία των έργων στην Περιφέρεια. Σημαντικό είναι όλα αυτά τα έργα να ολοκληρώνονται και να είναι λειτουργικά και να κάνουμε και τις συντηρήσεις αυτών των έργων. Αυτή τη στιγμή αναμένουμε τα έγγραφα κλεισίματος και φαντάζομαι ότι αυτά μέχρι το τέλος του χρόνου θα έρθουν, όπως και επίσης το κλείσιμο των λογαριασμών. Όσο αφορά την περίοδο ‘21-‘27, είμαστε περίπου στη μέση της προγραμματικής περιόδου. Χθες είχαμε την ευκαιρία να έχουμε μία πολύ εποικοδομητική τεχνική συνάντηση με τη Διαχειριστική Αρχή, όπως είχαμε και τη χαρά να επισκεφτούμε και κάποια έργα. Διαπιστώνουμε ότι πράγματι, και ο κύριος Περιφερειάρχης το ανέφερε ήδη, ότι το πρόγραμμα εμφανίζει πραγματικά ένα ικανοποιητικό βαθμό ενεργοποίησης και εντάξεων έργων. Επίσης, οι νομικές δεσμεύσεις αυξάνονται και είναι αλήθεια ότι η Ανατολική Μακεδονία και Θράκη συνεχίζει να δηλώνει και τις δαπάνες με ένα σταθερό ρυθμό. Το γεγονός όμως ότι το συγκεκριμένο πρόγραμμα, όπως και ευτυχώς όλα τα ελληνικά προγράμματα παρουσιάζουν ένα μέσο όρο υλοποίησης που είναι πάνω από το ευρωπαϊκό μέσο όρο, αυτό θα έλεγα ότι δεν πρέπει να μας εφησυχάζει, διότι ο χρόνος που μας απομένει είναι περιορισμένος και εάν δεν εντατικοποιηθούν οι ρυθμοί υλοποίησης, ίσως να αντιμετωπίσουμε και κάποια προβλήματα, αν δεν αυξήσουμε τον ρυθμό υλοποίησης. Διαπιστώνουμε επίσης ότι είναι κάποιοι τομείς όπου έχουμε συμφωνήσει όταν κάνουμε τις διαπραγματεύσεις να είναι οι τομείς που θα έχουμε αυξημένους πόρους, διαπιστώνουμε ότι υπάρχουν κάποιες καθυστερήσεις. Αυτές οι καθυστερήσεις τις έχουμε διαπιστώσει ότι είναι στον τομέα της ανταγωνιστικότητας, της ψηφιοποίησης, στις ανανεώσιμες πηγές και της στις στρατηγικές βιώσιμες αστικής ανάπτυξης. Πρέπει σε αυτούς τους τομείς να δοθεί ιδιαίτερη προσοχή. Θα μου επιτρέψετε επίσης να σας πω ότι επειδή τα ελληνικά δεν είναι η μητρική μου γλώσσα, μερικές φορές σταματάω για να προσπαθώ να λέω σωστά και τις λέξεις και ζητώ συγγνώμη. Η Ελλάδα επίσης είναι μεταξύ των κρατών μελών που αντιμετωπίζουν ιδιαίτερες προκλήσεις που συνδέονται με την κλιματική αλλαγή. Η Περιφέρεια έχει υποστεί στο παρελθόν τις συνέπειες από την κλιματική αλλαγή. Το πρόγραμμα ήδη συμβάλλει σε αυτή τη προτεραιότητα, αλλά πρέπει να δώσει ακόμα μεγαλύτερη προσοχή σε αυτά τα ζητήματα. Τόσο τα μέτρα πρόληψης και προστασίας για τις επιπτώσεις της αλλαγής του κλίματος, όσο και η ανθεκτικότητα των υποδομών είναι κρίσιμοι παράγοντες και απαιτούν ιδιαίτερη προσοχή. Η φετινή χρονιά είναι και μία πραγματική κρίσιμη περίοδος, λόγω της ενδιάμεσης αναθεώρησης. Έχουμε λάβει την πρόταση αναθεώρησης για το πρόγραμμα της Μακεδονίας και Θράκης, η οποία αυτή τη στιγμή αξιολογείται και τις επόμενες μέρες θα λάβετε και επίσημα τα σχόλια της Επιτροπής. Σε αυτό το πλαίσιο, η Επιτροπή έχει ήδη ανακοινώσει και έχει προτείνει την αναθεώρηση των κανονισμών, προκειμένου να ενσωματώσει αυτές τις νέες προτεραιότητες της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Ποιες είναι αυτές οι προτεραιότητες; Είναι το STEP και οι τεχνολογίες αιχμής, είναι οι ενεργειακές διασυνδέσεις, είναι η ενεργειακή μετάβαση, η στέγη, η άμυνα και η βιώσιμη διαχείριση των υδάτων. Σας καλούμε να επαναξιολογήσετε τις προτεραιότητές σας και να κατευθύνετε πόρους προς αυτές τις νέες προτεραιότητες, ιδίως στον τομέα των υδάτων που είναι κρίσιμος για την Περιφέρειά σας. Θα κλείσω την παρέμβασή μου εκφράζοντας τα συγχαρητήρια μου για την δουλειά που επιτελεί η διαχειριστική αρχή και τις ευχαριστίες μου και τις δικές μου και των συναδελφισμών μου για την εξαιρετική συνεργασία που έχουμε διαχρονικά. Αν χρειαστεί στη διάρκεια τώρα της διαδικασίας, είτε οι συναδέλφιστές μου που παρακολουθούν το πρόγραμμα, η κυρία Παπάκη που δυστυχώς δεν μπόρεσε να είναι μαζί μας σήμερα και η κυρία Κουσκούνη, είτε εγώ να παρέμβουμε για ειδικά ζητήματα κατά τη διάρκεια της διαδικασίας. Σας ευχαριστώ πολύ για την προσοχή σας και καλή επιτυχία στη σημερινή συνεδρίαση. Ευχαριστώ.

Περιφερειάρχης Α.Μ.Θ. κ. Χρ. Τοψίδης, Πρόεδρος:

Ευχαριστούμε πολύ κυρία Μπανάβας για την τοποθέτηση σας και για την υποστήριξή σας όλο αυτό το διάστημα. Να δώσω το λόγο στους συνεργάτες και συναδέλφους από το Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο.

Εκπρόσωπος της Ευρωπαϊκής Επιτροπής κ. P. Moloea:

Ευχαριστώ πολύ. Αξιότιμε Περιφερειάρχη, αξιότιμε Δήμαρχε, αξιότιμα μέλη της Διαχειριστικής Αρχής, αξιότιμα μέλη της Επιτροπής Παρακολούθησης, λέγομαι Πάολο για όσους δεν με γνωρίζετε, εκπροσωπώ την Ελλάδα στη Γενική Διεύθυνση Απασχόλησης και Κοινωνικών Θεμάτων, η οποία διαχειρίζεται θέματα κοινωνικής πολιτικής. Θα ήθελα αρχικά να σας ευχαριστήσω για αυτήν την όμορφη διοργάνωση σε αυτό το εξαιρετικό κτίριο, το οποίο έχει ανακαινισθεί. Ήρθα πριν από 2 χρόνια, είναι πράγματι καταπληκτικό και πάντοτε με εκπλήσσει η φυσική και πολιτισμική ποικιλία του τόπου. Είναι πραγματικά εντυπωσιακό, με εντυπωσιάζει κάθε φορά που έρχομαι. Η αξιολόγηση του προγράμματος είναι ένα σημαντικό ορόσημο. Όπως είπατε, πάμε στην ενδιάμεση αξιολόγηση και πλέον έχει έρθει η ώρα να αξιολογήσουμε τι κάναμε, τι πήγε καλά, τι δεν πήγε καλά και να αντλήσουμε και μαθήματα για το μέλλον. Έχουμε δει πολλά μαζί. Αυτό το πρόγραμμα χρηματοδοτεί πολλές προτεραιότητες στην Ελλάδα. Εστιάζουμε στην κοινωνική ενσωμάτωση, την απασχόληση, την καινοτομία, την υγειονομική περίθαλψη και τις σχετικές υπηρεσίες, οι οποίες αποτελούν προτεραιότητες και της Κομισιόν. Επίσης αναφέρθηκαν και οι πολιτικές που είναι προτεραιότητα για το μέλλον. Θα αναφέρω κάποια ορόσημα σε αυτή την ημερήσια διάταξη, έτσι ώστε να δούμε το πόσο ευθυγραμμισμένο είναι το πρόγραμμα με τις προτεραιότητες της Κομισιόν. Όπως γνωρίζετε, τα ευρωπαϊκά ανθρώπινα δικαιώματα αποτελούν σταθερή προτεραιότητα και η Επιτροπή υποστηρίζει ένα νέο σχέδιο δράσης για να υλοποιηθούν τα αντίστοιχα μέτρα σε επίπεδο κρατών μελών. Δεύτερον, όπως γνωρίζετε, τα πάντα αφορούν τις δεξιότητες και σε ευρωπαϊκό επίπεδο υπάρχει μία ημερήσια διάταξη για τις δεξιότητες, έτσι ώστε να ενισχύσουμε το οικοσύστημα των δεξιώσεων και να δώσουμε νέες δεξιότητες στις οικονομίες μας, να βελτιώσουμε την αγορά, τα προβλήματα που έχει η αγορά εργασίας σε όλη την Ευρώπη. Έπειτα πρέπει να συνδέσουμε τις δεξιότητες με την ανταγωνιστικότητα της οικονομίας και η Ευρωπαϊκή Ένωση έχει κυκλοφορήσει μία πυξίδα ανταγωνιστικότητας που θα λειτουργήσει ως πυξίδα για τα κράτη μέλη, έτσι ώστε να μπορούν να έχουν καλύτερα αποτελέσματα όσον αφορά το οικονομικό τους περιβάλλον. Υποστηρίζουμε τη σύνδεση ανάμεσα στις δεξιότητες και την ανταγωνιστικότητα, έτσι ώστε να αντιμετωπιστεί αυτό το έλλειμμα στη σύνδεσή τους. Και φυσικά ένας από τους βασικούς στόχους της Γενικής Διεύθυνσης Απασχόλησης, αλλά και της Ευρωπαϊκής Επιτροπής είναι η προστασία των ευάλωτων ομάδων. Υπάρχει μία στρατηγική για την αντιμετώπιση της φτώχειας, έτσι ώστε να υποστηριχθούν τα κράτη μέλη, να υποστηρίξουν αυτές τις ευάλωτες κοινότητες, έτσι ώστε μετά στη συνέχεια να βελτιώσουν τον τρόπο ζωής τους. Έχουμε πράγματι πολλές προτεραιότητες, οι οποίες αντανakλώνται και στο πρόγραμμα, στα διάφορα χρηματοδοτούμενα προγράμματα. Αυτό που είδαμε είναι ότι μαζί έχουμε πετύχει πολλά τα τελευταία χρόνια. Χθες είδαμε κάποια έργα στο κομμάτι της κοινωνικής ενσωμάτωσης. Είδαμε ένα έργο το οποίο υποστήριζε παιδιά με ελλείψεις. Είδαμε επίσης έργα ενσωμάτωσης στην αγορά εργασίας. Είδαμε έργα τα οποία υποστήριζαν κόσμο με θέματα κινητικότητας, έτσι ώστε να έχουν καλύτερη πρόσβαση στις υπηρεσίες. Και είδαμε μια ομάδα σε ένα κέντρο κοινότητας, το οποίο διαχειριζόταν την ένταξη των πληθυσμών Ρομά. Είναι ένας τομέας που προωθούμε πολύ και τον υποστηρίζουμε. Πετύχαμε πολλά σε αυτή την προγραμματική περίοδο. Επενδύθηκαν 165 εκατομμύρια και βασιζόμαστε στην υποστήριξη των τοπικών αρχών, των διαχειριστικών αρχών και της περιφέρειας, έτσι ώστε να γίνεται ομαλά η υλοποίηση στο μέγιστο δυνατό βαθμό. Ωστόσο, σε επίπεδο περιφέρειας βλέπουμε και προκλήσεις. Μερικές από αυτές είναι η μεγάλη ανεργία, ιδίως στους νέους. Βλέπουμε ότι υπάρχει υψηλός κίνδυνος για την φτώχεια, τόσο σε επίπεδο Ελλάδας αλλά και σε επίπεδο περιφέρειας. Επίσης σε επίπεδο περιφέρειας, κάτι που δεν το βλέπουμε τόσο σε επίπεδο χώρας, είναι η πρόωρη εγκατάλειψη του σχολείου. Έτσι λοιπόν υπάρχει πολύς δρόμος ακόμα για να βελτιώσουμε το πρόγραμμα και να εισάγουμε μέτρα για να ανταποκριθούμε σε αυτές τις προκλήσεις. Σε αυτό το πλαίσιο γνωρίζουμε ότι κάνουμε πολλά. Αναπτύσσουμε εκπαιδευτικές υπηρεσίες για ευάλωτα παιδιά, μέτρα κοινωνικής ένταξης, κοινωνικές υπηρεσίες για περιθωριοποιημένες ομάδες.

Κάνουμε όντως πολλά, αλλά θα ήθελα να τονίσω κάποια σημεία που θέλουμε βελτίωση. Ένα από αυτά είναι η ένταξη των πληθυσμών Ρομά. Έχουμε περιθώριο περαιτέρω μέτρων για την καλύτερη ενσωμάτωσή τους. Έχουν γίνει κάποια πράγματα, αλλά βλέπουμε ότι υπάρχει ακόμα χώρος για βελτίωση. Και απευθύνομαι στους δήμους και τις μικρές κοινότητες που έχουν πληθυσμούς Ρομά στην αρμοδιότητά τους, να εντατικοποιήσουν την προσπάθειά τους, έτσι ώστε να διαβεβαιώσουν ότι αυτοί η ευάλωτη ομάδα ενσωματώνεται καλύτερα στην κοινωνία μας. Έπειτα είναι σημαντικό να φροντίζουμε τα παιδιά μας, γιατί η παιδική φτώχεια είναι μεγάλη. Και σε αυτό το πλαίσιο είναι πολύ σημαντικό να γίνονται πιο ομαλά οι διαδικασίες, έτσι ώστε να φροντίζουμε τα παιδιά στο πρώιμο αυτό στάδιο της ζωής τους. Ένα άλλο θέμα το οποίο το έχουμε μέσα στην καρδιά μας, είναι η κοινωνική εκπαίδευση και η ανάπτυξη καλύτερων υγειονομικών υπηρεσιών στο πλαίσιο της βιωσιμότητας. Ξέρουμε ότι υπάρχουν πολλές προκλήσεις. Και συνήθως ο εθνικός προϋπολογισμός αναλαμβάνει την ευθύνη αυτού, το κατανοούμε αυτό. Πρέπει λοιπόν να υποστηρίζουμε αυτές τις υπηρεσίες έτσι ώστε να βελτιώνουν την ζωή των πολιτών εν γένει στην Κοινότητα. Θέλουμε να πούμε το εξής, σας εμπιστευόμαστε, εμπιστευόμαστε τη διαχειριστική αρχή. Ίσως χρειάζεται περαιτέρω στελέχωση, ωστόσο αυτό είναι μία παράλληλη συζήτηση. Όπως και να 'χει, ευχόμαστε μία εποικοδομητική συζήτηση και είμαστε εδώ για να σας υποστηρίξουμε με τη γνώση μας. Σας ευχαριστώ πολύ για την προσοχή.

Περιφερειάρχης Α.Μ.Θ. κ. Χρ. Τοψίδης, Πρόεδρος:

Οι πόροι του Ευρωπαϊκού Κοινωνικού Ταμείου για την Περιφέρειά μας είναι εξαιρετικά κρίσιμοι και χρήσιμοι, με τα ιδιαίτερα χαρακτηριστικά και τις προκλήσεις που αντιμετωπίζει η Περιφέρειά μας. Να δώσω τώρα το λόγο στο Χρήστο τον Κύρκογλου και στο πρόσωπο του να ευχαριστήσω όλη την Γενική Γραμματεία του ΕΣΠΑ. Πραγματικά η υποστήριξή τους είναι εξαιρετικά σημαντική και καθημερινή σε όλη αυτή τη διάρκεια και σε όλη αυτή την πορεία του προγράμματος. Χρήστο, σε ευχαριστούμε πολύ, σε αισθανόμαστε και λίγο δικό μας άνθρωπο εδώ.

Εκπρόσωπος Γενικής Γραμματείας Δημοσίων Επενδύσεων – ΕΣΠΑ κ. Χρ. Κύρκογλου:

Καλημέρα και από εμένα. Εκπροσωπώντας τη Γενική Γραμματεία ΕΣΠΑ του Υπουργείου Εθνικής Οικονομίας και Οικονομικών, την κυρία Βασιλική Παντελοπούλου, να σας μεταφέρω το χαιρετισμό της για τη σημερινή Επιτροπή Παρακολούθησης. Θα ήθελε πολύ να ήταν εδώ, αλλά δυστυχώς ανειλημμένες υποχρεώσεις δεν τις επιτρέπουν να είναι εδώ. Συγκεκριμένα, πρέπει να συνοδεύσει, συνοδεύει μάλλον τον αναπληρωτή υπουργό Εθνικής Οικονομίας και Οικονομικών σε άτυπη συνάντηση υπουργών υπεύθυνων για την πολιτική συνοχής, την εδαφική συνοχή και τα αστικά θέματα στην Πολωνία, που όπως γνωρίζουμε αυτό το εξάμηνο, μέχρι 30/06 δηλαδή έχει την Προεδρία του Συμβουλίου της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Να ευχαριστήσω και εγώ για τα καλά λόγια και εσάς, κ. Πρόεδρε και τον Παναγιώτη τον Κουδουμάκη. Είναι εξαιρετικά σημαντικό που είμαστε εδώ και που ξεκινάει αυτή, οι φετινές θα έλεγα επιτροπές παρακολούθησης των περιφερειακών προγραμμάτων και μας κάνει πάρα πολύ χαρούμενους που ξεκινάμε με ένα πρόγραμμα το οποίο είναι σε μία εξαιρετική φάση υλοποίησης. Αναφέρθηκαν τα στοιχεία και από τους συναδέλφους από την Ευρωπαϊκή Επιτροπή και από τον Πρόεδρο πολλά έργα τα οποία έχουν ενεργοποιηθεί. Πραγματικά, εμένα με κάνει και σαν προϊστάμενος της υπηρεσίας των περιφερειακών προγραμμάτων, της υπηρεσίας συντονισμού, πολύ χαρούμενο που σήμερα θα συζητήσουμε και θα παρουσιαστεί ένα πρόγραμμα το οποίο έχει εξαιρετικές επιδόσεις. Βέβαια, η προσπάθεια δεν σταματάει ποτέ. Είναι πολύ σημαντικό αυτό που ανέφερε ο πρόεδρος ότι θα μπει σύντομα σε εφαρμογή ένα πρόγραμμα επιτάχυνσης της υλοποίησης με υποστήριξη των δικαιούχων. Οι δικαιούχοι είναι πολύ σημαντικό τμήμα της υλοποίησης των προγραμμάτων, διότι όπως γνωρίζουμε, είναι οι φορείς υλοποίησης. Σε αυτή την προσπάθεια είμαστε στη διάθεσή σας για ό,τι τυχόν χρειαστεί. Να πούμε ότι ως Γενική Γραμματεία ΕΣΠΑ πάντα κάνουμε, και οι υπηρεσίες βέβαια και η ίδια η Γενική Γραμματεία, πάντα είμαστε στο πλευρό του προγραμμάτων, αναλαμβάνοντας και αυτές τις ενέργειες οι οποίες προβλέπονται από το θεσμικό και κανονιστικό πλαίσιο και οι οποίες μπορούν να υποστηρίξουν και να διευκολύνουν την υλοποίηση των προγραμμάτων. Ανέφερε ο κύριος Πρόεδρος στις

δύο πρόσφατες αποφάσεις υπερδέσμευσης που έχουν δοθεί, που διευκολύνουν πολύ το πρόγραμμα. Βέβαια, όπως είπαμε και εχθές και στη κατά ιδίαν συνάντηση και στην τεχνική συνάντηση, προφανώς όταν ένα πρόγραμμα έχει πολύ καλή υλοποίηση, πρέπει και να υποστηρίζεται για να πάει ακόμα καλύτερα και να μπορεί στο οικονομικό κομμάτι να εκπληρώνει τις υποχρεώσεις που δημιουργούνται. Οπότε με πολύ μεγάλη χαρά έχουμε προβεί σε αυτές τις ενέργειες και θέλαμε εδώ να σας ευχαριστήσουμε, κύριε Πρόεδρε, και για τα καλά σου λόγια στη δική σας τοποθέτηση και για το Υπουργείο και τη Γενική Γραμματεία και για τις υπηρεσίες της Γενικής Γραμματείας ΕΣΠΑ εν γένει. Επίσης κλείνοντας να ευχαριστήσω συνολικά και εσάς και πάλι και τη Διαχειριστική Αρχή για όλη τη συνεργασία που έχουμε. Είναι εξαιρετική συνεργασία διαχρονικά και στο πρόγραμμα της προηγούμενης περιόδου και στο πρόγραμμα της τρέχουσας προγραμματικής περιόδου. Να ευχαριστήσουμε βέβαια και τους συναδέλφους με την Ευρωπαϊκή Επιτροπή, τις δύο Γενικές Διευθύνσεις, τη DG Regio και την DG Employment για όλη τη συνεργασία και για τα πολύ καλά αποτελέσματα που έχουν επιτευχθεί και στο καλό κλείσιμο, το επιτυχημένο, όπως ανέφερε η κα. Μπανάβας, του προγράμματος της προηγούμενης περιόδου και στην υλοποίηση μέχρι τώρα και στη συνεργασία που έχουμε και για να δούμε και πώς θα προσαρμοστεί το πρόγραμμα στις προτάσεις τροποποίησης των κανονισμών που έχουν υπάρξει μέχρι τώρα και βέβαια και τα συναρμόδια υπουργεία και τις επιτελικές δομές και τη δική τους συνδρομή σε ό,τι αφορά τις δράσεις που εκπροσωπούν τα πεδία πολιτικής. Και άλλη μια ευχαριστία, Παναγιώτη, θα μου επιτρέψεις και κύριε Πρόεδρε γενικά για τη φιλοξενία και σε αυτή την υπέροχη πόλη και το υπέροχο μέρος και την πολύ καλή και άρτια προετοιμασία του φακέλου, ο οποίος δίνει πραγματικά μία πλήρη εικόνα της εξέλιξης του προγράμματος και για την οργάνωση της τεχνικής συνάντησης εχθές που είχαμε την ευκαιρία να συζητήσουμε έτσι λίγο πιο εις βάθος και με τους συναδέλφους από την Ευρωπαϊκή Επιτροπή και τα συναρμόδια υπουργεία και τις άλλες υπηρεσίες της Γενικής Γραμματείας, διάφορα θέματα πιο τεχνικά, ας το πούμε έτσι, διαχειριστικά για το πρόγραμμα και βέβαια για την οργάνωση των επισκέψεων στα έργα από τα οποία πραγματικά βλέπουμε, εγώ πήγα στα έργα του Ευρωπαϊκού Ταμείου Περιφερειακής Ανάπτυξης, άλλοι συνάδελφοι πήγανε στο Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο, το αποτύπωμα που το πρόγραμμα συνεχίζει να αφήνει στην κοινωνική οικονομική ζωή του τόπου, γιατί αυτό είναι το ουσιαστικό, τα προγράμματα να υλοποιούν τέτοιες δράσεις που τελικά έρχονται στον πολίτη και να καλυτερεύουν την καθημερινή ζωή και να τους συμβάλλουν στην αναπτυξιακή πορεία. Ευχαριστώ πολύ.

Προϊστάμενος ΕΥΔ ΠΑΜΘ κ. Π. Κουδουμάκης:

Ευχαριστούμε πολύ Χρήστο για την υποστήριξη και για την σημερινή συμμετοχή σας. Πριν περάσουμε στο πρόγραμμα να δώσουμε το λόγο στις εκπροσώπους του Δήμου Κομοτηνής για μία σύντομη παρουσίαση για το κτίριο που μας φιλοξενεί, για να δείτε αυτό που προσπαθούμε να πείσουμε και να περάσουμε ότι δεν έχουνε σημασία τα νούμερα και οι αριθμοί, αλλά πως όλες αυτές οι δράσεις που κάνουμε αξιοποιούνται και δίνονται προς χρήση στην τοπική κοινωνία, στους νέους ανθρώπους και είναι ένα κτίριο το οποίο έγινε για αυτό το σκοπό και αξιοποιείται για αυτό τον σκοπό. Πρώτα η κα Πάσου, Προϊσταμένη της Τεχνικής Υπηρεσίας του Δήμου Κομοτηνής και μετά η κα Καρανίκα. 5 λεπτά για να δούμε πώς πράγματι αξιοποιείται αυτή η προσπάθεια.

Προϊσταμένη της Τεχνικής Υπηρεσίας του Δήμου Κομοτηνής κα Δ. Πάσου:

Σας καλωσορίζω και εγώ στο κτίριο του Τσανακλή και στην Κομοτηνή. Το Μέγαρο Νέστωρας Τσανακλή αναγέρθηκε, όπως δηλώνει η επιγραφή της κύριας όψης του, το 1907 με δαπάνες ευεργέτη Νέστωρα Τσανακλή για τη στέγαση της αστικής σχολής. Το Μέγαρο Νέστωρος Τσανακλή είναι χτισμένο σε οικόπεδο σχήματος κυκλικού τομέα εμβαδού 3.500 τ.μ.. Την εποχή της ανέγερσης του κτιρίου η λεωφόρος Δημοκρίτου ήταν η κοίτη του ποταμού που περνούσε μέσα από την Κομοτηνή, γεγονός που αιτιολογεί το σχήμα του οικοπέδου, την ύπαρξη των δέντρων, ιδιαίτερα των πλατανιών και την κατασκευή αεριζόμενων θεμελίων για την προστασία της κατασκευής από την υγρασία. Πρόκειται για ένα τριώροφο κτίριο κάτοψης 376,65 τ.μ., το οποίο έχει χαρακτηριστεί διατηρητέο σύμφωνα με το ΦΕΚ 136 του 1974. Οι χρήσεις του

κτιρίου ήταν από το 1907 ως το 1912 στέγαζε την Αστική Σχολή Κομοτηνής, το 1919 έως το 1922 το Εθνικό Ορφανοτροφείο Κομοτηνής, από το 1922 ως το 1945 τη Γενική Διοίκηση Θράκης, από το 1945 ως το 1972 τη Νομαρχία Θράκης και από το 1974 ως το 2000 στέγαζε τη διοίκηση του Δημοκρίτειου Πανεπιστημίου Θράκης. Από το 2000 έως το 2010 το κτίριο εγκαταλείφθηκε και υπέστη πολλές ζημιές. Κατάρρευση της στέγης με αποτέλεσμα αν εισρέουν όλα αυτά τα χρόνια τα βρόχινα ύδατα στους ορόφους και να διαβρωθούν τα ξύλινα δάπεδα και οι οροφές, βανδαλισμούς. Επίσης για τις ανάγκες της λειτουργίας του ως πρυτανεία του πανεπιστημίου απαιτούνται να γίνουν παρεμβάσεις στο κτίριο για να δημιουργηθούν γραφεία, όπως μετσιμεντοσανίδες, για τη θέρμανση, για την ηλεκτροδότηση. Οι παρεμβάσεις αυτές ταλαιπώρησαν αρκετά το κτίριο. Το έτος 2008 συνάπτεται προγραμματική σύμβαση μεταξύ του δήμου Κομοτηνής και του Δημοκρίτειου Πανεπιστημίου Θράκης για την εκπόνηση των μελετών εφαρμογής του έργου «Αξιοποίηση, ανακαίνιση του κτιρίου Νέστωρα Τσανακλής στην Κομοτηνή». Υποχρέωση του πανεπιστημίου ήταν η εκπόνηση της μελέτης αποκατάστασης του κτιρίου και του δήμου η υλοποίησή του. Το 2010 εγκρίνεται η μελέτη και εκτελείται το πρώτο έργο με χρηματοδότηση από πόρους του δήμου Κομοτηνής. Στην πρώτη φάση έγιναν οι καθαίρεσεις όλων των εσωτερικών επιχρισμάτων, η καθαίρεση όλων των μη φερόντων εσωτερικών τοιχοποιιών με προσοχή, οι αποξηλώσεις των υπάρχουσών ηλεκτρολογικών εγκαταστάσεων του κτιρίου και η ενίσχυση της φέρουσας πλινθοδομής με εκτοξευμένο σκυρόδεμα πάχους 5 εκατοστών. Κατά τη διάρκεια της εκτέλεσης του πρώτου έργου προέκυψαν διάφορα ζητήματα, καθώς με την καθαίρεση των επιχρισμάτων και των πλινθοδομών αποκαλύφθηκαν νέα στοιχεία με την αρχική μορφολογία του κτιρίου. Συγκεκριμένα, αποκαλύφθηκαν οι καμάρες αυτής της αίθουσας και μία ξύλινη οροφή στην κεντρική σάλα του πρώτου ορόφου, με αποτέλεσμα να πρέπει να τροποποιηθεί η μελέτη για την αποκατάσταση της ξύλινης οροφής του πρώτου ορόφου και ανασχεδιασμός του ορόφου με σκοπό την ανάδειξη των καμάρων και αλλαγή των χρήσεων ανά όροφο. Το έτος 2012 εγκρίνεται η σύναψη σύμβασης χρησιδανείου μεταξύ του Δήμου Κομοτηνής και της ανώνυμης εταιρείας με επωνυμία Οργανισμός Σχολικών Κτιρίων, ΟΣΚ, με σκοπό τη δωρεά, παραχώρηση, καταχρήσεις στον δήμο Κομοτηνής ως στέγη παιδείας και η διάρκεια των χρησιδανείου ορίζεται για 30 έτη. Το έργο εντάσσεται στο επιχειρησιακό πρόγραμμα «Μακεδονία-Θράκη, 2007-2013», με δικαιούχο τον δήμο Κομοτηνής και έπειτα το 2016 εντάσσεται η πράξη, αξιοποίηση, ανακαίνιση κτιρίων Νέστωρα Τσανακλή στο επιχειρησιακό πρόγραμμα «Ανατολική Μακεδονία- Θράκη 2014» με δικαιούχο πάλι το δήμο Κομοτηνής. Όπως σας είπα, η εκτέλεση του κτιρίου ήταν διάρκειας 10 ετών με 3 συμβάσεις. Η πρώτη ήταν που έκαναν οι εργασίες ενίσχυσης του κτιρίου και μετά ως πρώτο υπό έργο, αξιοποίηση, ανακαίνιση του κτιρίου Νέστωρα Τσανακλή, όπως το εσωτερικό του κτιρίου έγιναν οι αναγκαίες μετατροπές στις διαρρυθμίσεις των χώρων, έτσι ώστε να υποδεχτούν τις νέες χρήσεις που πρόκειται να στεγαστούν. Ως νέες χρήσεις ήταν η αξιοποίηση του κτιρίου ως δημοτική βιβλιοθήκη του δήμου Κομοτηνής και όχι ως δημαρχείο, όπως είχε αρχικά μελετηθεί. Συνοπτικά, ολοκληρώθηκαν οι παρακάτω εργασίες, ενίσχυση της φέρουσας κατασκευής, συντήρηση και αποκατάσταση της στέγης, αντικατάσταση κουφωμάτων, αντικατάσταση των πατωμάτων, εσωτερικοί και εξωτερικοί χρωματισμοί. Στη νοτιοδυτική πτέρυγα του κτηρίου κατασκευάστηκε ένας ανελκυστήρας ατόμων που καλύπτει και τις ανάγκες εξυπηρέτησης ΑΜΕΑ. Δημιουργήθηκε ένα πατάρι, ένα βοηθητικό κλιμακοστάσιο που είναι απαραίτητο ως δεύτερο για να πληρούνται οι πυροσβεστικές διατάξεις. Επίσης, για την εξυπηρέτηση των επισκεπτών και των εργαζομένων του κτιρίου δημιουργήθηκαν στην ίδια πτέρυγα χώροι υγιεινής, κουζίνα και αποθήκες. Όσον αφορά τις ηλεκτρομηχανολογικές εργασίες, πλήρης ανακατασκευή των Η/Μ εγκαταστάσεων, δίκτυο υπολογιστών, φωτισμός όλων των χώρων, ύδρευση, αποχέτευση, τοποθέτηση συστήματος εξαερισμού, θέρμανση με fan coils, που τροφοδοτούνται από αντλίες θερμότητας που τοποθετήθηκαν στον εξωτερικό χώρο. Οι εργασίες που έγιναν στο περιβάλλοντα χώρο είναι η δημιουργία υπαίθριου θεάτρου και λίμνης, χώρος αναψυχής και τοποθέτησης πέργκολας, επισκευή βοηθητικών κτηρίων, τη συντήρηση περίφραξης, θυρωρείο και κρήνης, δημιουργία διαδρόμου κίνησης, χώρων στάθμευσης και λεκάνη αντλιών θερμότητας. Έγιναν οι κατάλληλες φυτεύσεις με την αναγκαία άρδευση και ύδρευση τους, καθώς επίσης η τοποθέτηση αστικού εξοπλισμού όπως φωτιστικά και

παγκάκια. Το δεύτερο υποέργο της πράξης αυτής ήταν η προμήθεια του εξοπλισμού του κτιρίου που αποτελούνταν από 3 πακέτα. Ήταν η γενική επίπλωση, ο ηλεκτρονικός εξοπλισμός, λογισμικό ψηφιακής βιβλιοθήκης, διακοσμητικά αντικείμενα και λοιπόν εξοπλισμός. Το έργο ολοκληρώθηκε με το τρίτο υποέργο με τίτλο «Ολοκλήρωση εργασιών αξιοποίησης, ανακαίνισης κτηρίου Νέστωρος Τσανακλή», όπου έγιναν οι τελευταίες παρεμβάσεις, εσωτερικοί χρωματισμοί. Στον περιβάλλοντα χώρο δημιουργήθηκε στο χώρο του υποσταθμού δημιουργήθηκαν χώροι υγιεινής και χώροι υγιεινής για ΑΜΕΑ για να εξυπηρετούνται τα άτομα που είναι στον αύριο χώρο, χώροι για τις Η/Μ εγκαταστάσεις, όπως το πυροσβεστικό συγκρότημα και το ήτα Η/Ζ. Και το αποτέλεσμα είναι αυτό που απολαμβάνουμε σήμερα εδώ, το κτίριο της Νέστωρος Τσανακλή. Ευχαριστώ πολύ.

Υπεύθυνη Δημοτικής Βιβλιοθήκης κα Α. Καρανίκα:

Καλημέρα και από μένα. Καλώς ήρθατε στη δημοτική βιβλιοθήκη Κομοτηνής, στη βιβλιοθήκη της πόλης μας. Είναι μία βιβλιοθήκη μοναδική, λαϊκή και δανειστική βιβλιοθήκη, καλύπτει όλο το νομό Ροδόπης και φυσικά μας επισκέπτονται από όλους τους οικισμούς και από τους όμορους δήμους. Αναφέρθηκε το κτίριο και η ιστορία του, οπότε δεν θα πω εγώ περισσότερες λεπτομέρειες γι' αυτό. Πέρασε από πάρα πολλές χρήσεις, αυτό είναι το πολύ σημαντικό. Παραμένει όμως ένα εμβληματικό κτίριο. Στέκει εδώ 115 περίπου χρόνια και σήμερα στεγάζει τη δημοτική βιβλιοθήκη Κομοτηνής. Να πούμε ότι πρώτη φορά σε μία σεμνή τελετή υποδέχτηκε ο δήμαρχος Κομοτηνών την Πρόεδρο της Δημοκρατίας 29/05/2020, την Κατερίνα Σακελλαροπούλου. Δυστυχώς είχαμε μπει τότε σε ένα καθεστώς του COVID-19. Και στις 3 Σεπτέμβρη του 2020 η δημοτική βιβλιοθήκη ανοίγει τις πόρτες της, υποδέχεται το κοινό. Να πούμε ότι αποτελεί ένα θεσμό παιδείας, μάθησης και πληροφόρησης, ο οποίος προσφέρει τις υπηρεσίες δωρεάν και ισότιμα σε όλους τους πολίτες χωρίς καμία διάκριση. Έχουμε 33.000 τίτλους βιβλίων. Καλύπτουμε όλο το γνωστικό αντικείμενο και ιδιαίτερη έμφαση δίνουμε στο παιδικό και εφηβικό τμήμα, καθώς και στο τμήμα της τοπικής ιστορίας και της λαογραφίας της περιοχής μας. Στον δεύτερο όροφο λειτουργεί το Μουσείο Καραθεοδωρή, ενώ στον πρώτο όροφο έχουμε και το γραφείο διασύνδεσης του Ελληνικού Ανοικτού Πανεπιστημίου. Η βιβλιοθήκη μας σε αριθμούς από τον Σεπτέμβριο του 2020, είπατε για αριθμούς, πολλές φορές δεν έχουν σημασία, για εμάς έχουν λοιπόν σημασία, είναι αρκετά, νιώθουμε περήφανοι για αυτούς, έχουμε 7000 νέα μέλη. Από τη στιγμή που ξεκινήσαμε μέχρι σήμερα που μιλάμε το 60% είναι παιδιά. Και έτσι για να καταλάβετε μία τάξη μεγέθους, από περίπου 10.000 μέλη, φτάσαμε περίπου τα 17.000 μέλη. Έχουμε 67.000 δανεισμούς βιβλίων, που σημαίνει περίπου δανεισμοί κατά μέσο όρο ημερησίως 80. Έχουμε ένα διευρυμένο ωράριο, όπως είπε και ο δήμαρχος, καθημερινό και το Σάββατο και 18 θέσεις αναγνωστηρίου, οι οποίες εξυπηρετούν όλο το κοινό της πόλης και τους φοιτητές. Σημαντικό εργαλείο για εμάς, μέρος του έργου αυτού που υλοποιήθηκε, είναι και οι ηλεκτρονικές υπηρεσίες της βιβλιοθήκης. Υπάρχει ένας ηλεκτρονικός κατάλογος πλήρως ανοιχτός και προσβάσιμος σε όλους στη σελίδα της βιβλιοθήκης μας, όπου ο κάθε χρήστης μπορεί να αναζητά βιβλία και να παίρνει μία αυτοματοποιημένη ενημέρωση για τις συναλλαγές του με τη βιβλιοθήκη. Αυτό είναι ιδιαίτερα βοηθητικό εργαλείο για εμάς. Φυσικά δίνουμε και τη δυνατότητα και της δημιουργίας λογαριασμού. Μέσα από 'κει διαχειρίζονται τους δανεισμούς τους, τις επιστροφές τους, τις κρατήσεις τους και φυσικά έχουμε και ένα επίπεδο διαβούλευσης με τον κόσμο εδώ, καθώς αυτή η δυνατότητα τους δίνει τη δυνατότητα να επικοινωνούν μαζί μας σχετικά με τις προτάσεις που έχουν να μας κάνουνε. Παρουσιάσεις βιβλίων ενηλίκων και παιδικών σε εβδομαδιαία βάση, ανάδειξη των δημιουργών της περιοχής μας, συγγραφέων, ποιητών και τα λοιπά και μηνιαίες θεματικές δράσεις για παιδιά. Στις εκπαιδευτικές μας δράσεις, οι οποίες είναι συνεχείς και πολύ σχεδιασμένες με επιμέλεια, κάνουμε προγραμματισμένες ξεναγήσεις, σε εβδομαδιαία βάση καθ' όλη τη διάρκεια της σχολικής χρονιάς. Μας επισκέπτονται σε αυτό το πλαίσιο περίπου 900 με 1000 μαθητές, ενώ υλοποιούμε και εκπαιδευτικές δράσεις, σαν αυτήν που φιλοξενούμε και σήμερα στην αυλή μας, για τα δημοτικά και τα νηπιαγωγεία, όπου υπολογίζεται ότι οι 1000-1100 μαθητές ετησίως παίρνουν μέρος αυτές τις δράσεις. Τέσσερις καλοκαιρινές εκστρατείες από τη στιγμή που ανοίξαμε εδώ με 400 παιδιά κάθε καλοκαίρι να λαμβάνουν μέρος σε αυτές, προγράμματα δια βίου μάθησης ενηλίκων για θέματα τοπικής

ιστορίας, αλλά και ευρύτερα ποικίλης θεματολογίας. Συνεργασίες με φορείς και δομές, πάρα πολύ σημαντικός άξονας για εμάς, ο οποίος είναι σε διαρκή ανάπτυξη. Το Δημοκρίτειο Πανεπιστήμιο Θράκης, ημερίδες, διαλέξεις, συνέδρια, υποστηρίζουμε πρακτική άσκηση φοιτητών και φυσικά είμαστε σε συνεχή συνεργασία μαζί τους, με τις διευθύνσεις της εκπαίδευσης πρωτοβάθμιας και δευτεροβάθμιας Ροδόπης, όπως και με όλες τις δομές του δήμου, ο ξενώνας φιλοξενίας, το εξάγωνο, οι παιδικοί σταθμοί, το πρόγραμμα βοήθεια στο σπίτι και φυσικά η συνεργασία μας με την Ιερά Μητρόπολη Μαρώνειας και Κομοτηνής είναι συνεχής. Αυτό πηγαίνει και σε ένα δεύτερο επίπεδο, καθώς συμπράττουμε με όλους τους συλλόγους της περιοχής μας και με την ευρύτερη τοπική κοινωνία. Ενδεικτικά αναφέρω κάποιους φορείς εδώ, Παιδικά Χωριά SOS, στον Ελληνικό Ερυθρό Σταυρό και φυσικά με όλους τους επαγγελματίες στον χώρο του βιβλίου, εκδοτικούς οίκους της περιοχής μας, αλλά και εθνικής εμβέλειας, καθώς και με τα βιβλιοπωλεία της πόλης. Στην ψηφιακή μας παρουσία τώρα, προκειμένου να επικοινωνήσουμε όλα αυτά που κάνουμε με το κοινό, έχουμε την ιστοσελίδα της βιβλιοθήκης μέσα από την οποία μπορούμε να πάρουμε τη γενική πληροφόρηση, το προφίλ μας στην Google που είναι πλήρως ενημερωμένη και επικαιροποιείται συνεχώς και φυσικά έχουμε και την παρουσία μας στα μέσα κοινωνικής δικτύωσης, η οποία είναι και μάλιστα ιδιαίτερα, είμαστε ιδιαίτερα δημοφιλείς. Εγώ να πω ότι στα πλαίσια της υλοποίησης αυτού του έργου, εμείς έχουμε διαμορφώσει 3 βασικούς άξονες. Ο ένας είναι η διατήρηση της πολιτιστικής κληρονομιάς και της ιστορίας του τόπου. Ο δεύτερος άξονας είναι οι συμπράξεις με τους τοπικούς φορείς, την τοπική κοινωνία. Και ο τρίτος άξονας φυσικά είναι ότι θέλουμε όλο αυτό να πάει παρακάτω, να το εξελίσσουμε και να προσφέρουμε ολοένα και πιο ποιοτικές υπηρεσίες στους πολίτες μας και σε όλα τα μέλη της βιβλιοθήκης μας. Εδώ μπορείτε να δείτε από τις δράσεις μας έξω συναυλίες στον εσωτερικό χώρο της βιβλιοθήκης, τι υλοποιούμε. Ευχαριστώ θερμά για την προσοχή σας. Καλή συνέχεια.

Προϊστάμενος ΕΥΔ ΠΑΜΘ κ. Π. Κουδουμάκης:

Ευχαριστούμε πολύ. Πράγματι, οι δικοί σας αριθμοί έχουν σημασία. Εγώ αναφερόμουν στα δικά μας μερικές φορές στεγνά νούμερα. Όταν όμως αναφερόμαστε σε αυτά που παρουσιάσατε, πράγματι έχουν πολύ μεγάλη σημασία. Ευχαριστούμε πολύ και για την υποστήριξη να στήσουμε την αίθουσα σήμερα εδώ.

Εκπρόσωπος της Ευρωπαϊκής Επιτροπής κα Ελ. Μπανάβας:

Απλώς εγώ να σας συγχαρώ για αυτή την υλοποίηση του έργου, γιατί όταν βλέπουμε εμείς τέτοια έργα ερχόμενοι από Βρυξέλλες που αισθανόμαστε και μία μεγάλη περηφάνεια και για το μικρό ποσοστό που θα 'λέγε κάποιος ότι είναι και η δικιά μας, η προσωπική συμμετοχή, εγώ όμως είχα τη δυνατότητα να συζητήσω με τα παιδιά που είναι έξω. Αυτή τη στιγμή οι εκδηλώσεις που κάνετε είναι πάρα πολύ σημαντικές. Είναι μία εκδήλωση που έχετε κάνει, δεν ξέρω πώς να το πω, αν είναι συμφωνία με αυτό τον σύλλογο «Περπατώ», που μάλιστα είναι και ένα έργο μου είπαν ότι είναι αυτό που πήγατε το Κοινωνικό Ταμείο και επισκεφτήκατε και αυτές οι εκδηλώσεις που κάνετε με αυτά τα παιδιά που τους μαθαίνετε αυτό, η θεματική σήμερα ήταν πώς να μάθουν αυτά τα παιδιά να αποδέχονται τα άλλα τα παιδιά με, δεν λέμε αναπηρίες, με ειδικές ανάγκες. Και είναι πολύ σημαντικές αυτές οι εκδηλώσεις, γι' αυτό ήθελα να σας συγχαρώ πραγματικά. Και μακάρι να έχω χρόνο, γιατί τους υποσχέθηκα μετά ότι θα ξαναπώ λίγο κοντά τους, αλλά μπράβο για αυτό που κάνετε. Ευχαριστώ.

Περιφερειάρχης Α.Μ.Θ. κ. Χρ. Τοψίδης, Πρόεδρος:

Ωραία. Ευχαριστούμε πολύ. Να δώσω τον λόγο στον πρόεδρο της ΠΕΔ, τον κύριο Σάββα Μιχαηλίδη, είναι ο Πρόεδρος της Περιφερειακής Ένωσης των Δήμων Ανατολικής Μακεδονίας-Θράκης, εκπροσωπώντας στο σύνολο του πρώτου βαθμού τοπικής αυτοδιοίκησης. Ευχαριστούμε πολύ, κύριε Δήμαρχε, που είστε εδώ.

Εκπρόσωπος της ΠΕΔ Ανατολικής Μακεδονίας Θράκης κ. Σ. Μιχαηλίδης:

Ευχαριστώ πολύ για την πρόσκληση. Να καλωσορίσουμε όλους τους προσκεκλημένους εδώ και να πούμε, θα ήταν άδικο να μην πούμε ότι το συγκεκριμένο πρόγραμμα, παρά την αυστηρότητα του, αποτελεί σήμερα το σημαντικότερο πρόγραμμα εξέλιξης των δήμων, αφού είναι το κατεχόμενη πρόγραμμα που μπορεί με τις

παρεμβάσεις του και στους 9 τομείς δράσης να δίνει διεξόδους και να δημιουργεί σημαντικά έργα υποδομής που χρειάζονται σε όλα τα επίπεδα για το μέλλον της περιοχής μας. Η συνεργασία νομίζω είναι σε πολύ καλά επίπεδα και θα έπρεπε να πούμε ότι η μονάδα παρακολούθησης εδώ έχει την πρωτοκαθεδρία, αφού σε σχέση με τα όλα τα υπόλοιπα εργαλεία που χρησιμοποιούμε, τα χρηματοδοτικά εργαλεία των τιμών από άλλα προγράμματα, έχουμε σημαντικές καθυστερήσεις, οι οποίες φαίνονται και οι οποίες δυστυχώς δημιουργούν τεράστια προβλήματα κλιμακωτά στην εκτέλεση των έργων και στη χρηματοδότηση και πολλές φορές με κίνδυνο απένταξης έργων, πράγμα το οποίο στο συγκεκριμένο πρόγραμμα δεν έχει συμβεί, το οποίο αφού θα πω επί σειρά ετών, υπάρχει μια συνέπεια και μια συνέχεια, ιδιαίτερα η Διαχειριστική Αρχή λειτουργεί, συνεργάζεται και με όλες τις τεχνικές μας υπηρεσίες, αποδίδοντας πιστεύω τα μέγιστα. Άρα λοιπόν είναι ένα πρόγραμμα το οποίο έχει μια ταυτότητα και αποτελεί μια δικλίδα ασφαλείας για τα σοβαρά έργα που θέλουμε, προσδοκούμε και σχεδιάζουμε για το μέλλον. Ευχαριστώ πολύ.

Προϊστάμενος ΕΥΔ ΠΑΜΘ κ. Π. Κουδουμάκης:

Ωραία. Ευχαριστούμε πολύ, κύριε Δήμαρχε και όλους τους συνεργάτες σας για όλη αυτήν την υποστήριξη. Οπότε να προχωρήσουμε τώρα με την δική μου παρουσίαση. Θα ήθελα να ξεκινήσω ευχαριστώντας τους συναδέλφους και τους συνεργάτες στην Διαχειριστική Αρχή και να πω ότι θα παρουσιάσω σήμερα εδώ είναι κύρια αποτέλεσμα δικής τους δουλειάς, σκληρής δουλειάς, επαγγελματικής δουλειάς και το υπό δύσκολες συνθήκες και η δυσκολία έχει να κάνει με την στελέχωση και την ανάγκη ενίσχυσης της υπηρεσίας με ανθρώπινο δυναμικό. Άρα ένα μεγάλο ευχαριστώ για όλη αυτή την προσπάθεια και να προχωρήσω. Να προχωρήσω λοιπόν με μόνο μία διαφάνεια για να θυμίσω τις υποχρεώσεις που έχουμε για το '14 -'20. Μπορεί πράγματι η επιλεξιμότητα να έληξε στις 31/12/2023, είχαμε όλο το 2024 για να μεταφέρουμε, τμηματοποιήσουμε και να κλείσουμε διαχειριστικά το πρόγραμμα σε πληρωμές. Παρόλα αυτά όμως μένει το δύσκολο και άχαρο κομμάτι της διοικητικής ολοκλήρωσης. Οι ημερομηνίες είναι πολύ συγκεκριμένες που πρέπει να ανταποκριθούμε όλοι σε αυτό. Τέλος Ιουνίου του 25 τώρα ο πρώτος λογαριασμός, τέλος Σεπτεμβρίου που είναι και το βασικό ορόσημο, όπου εκεί πρέπει να έχουν κλείσει όλοι, η διοικητική ολοκλήρωση των έργων, έλεγχοι, συστάσεις, να αποδοθούν πρακτικά τα έργα στον κόσμο, να λειτουργούν και να είναι προς όφελος της τοπικής κοινωνίας. Να έχουν κλείσει έλεγχοι από τον οίκο ποιοτικού ελέγχου για την εξέταση καταγγελιών και όλα αυτά. Πάμε καλά. Έχουν εκδοθεί αποφάσεις ολοκλήρωσης εκτός κρατικών ενισχύσεων, το 82%. Είμαστε σε καλό σημείο. Απομένει ένα 20% που είναι το δύσκολο όμως κομμάτι, έχουμε μπει πλέον στο κλείσιμο των δύσκολων έργων. Τέλος Οκτωβρίου είναι το τελευταίο deadline για να υποβληθεί ο τελικός λογαριασμός. Αυτά για το '14-'20. Πάμε λοιπόν στο '21-'27 που είναι το πρόγραμμά μας, θυμίζω 640 εκατομμύρια περίπου 639, ένα διπλάσιο Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο, στα 165,5 εκατομμύρια ευρώ και το ΕΤΠΑ, το Ευρωπαϊκό Ταμείο Περιφερειακής Ανάπτυξης στα 473,5 εκατομμύρια ευρώ. Οι 8 άξονες προτεραιότητας, επιχειρηματικότητα, περιβάλλον, μεταφορές, κοινωνικές υποδομές, το Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο με 163 εκατομμύρια ευρώ, οι ολοκληρωμένες χωρικές επενδύσεις, εκπρόσωποι όλων των χωρικών επενδύσεων των αστικών αρχών και των ολοκληρωμένων χωρικών επενδύσεων είναι εδώ μαζί μας για να τοποθετηθούν συνέχεια και η τεχνική βοήθεια με 2 προτεραιότητας. Είμαστε στο τρίτο έτος, λαμβάνοντας υπόψη ότι εγκρίθηκε το πρόγραμμα τον ένατο του '22, διανύουμε το 2025 το τρίτο έτος υλοποίησής του. Η πρόοδος είναι ικανοποιητική, όπως αναφέρθηκε και πριν. Βλέπουμε στις 3 πρώτες μπάρες, είναι ο προϋπολογισμός του προγράμματος. Οι προσκλήσεις ήδη έχουν υπερβεί το 100%, οι εντάξεις περίπου στο 80%, οι συμβάσεις του 54,5 και η απορρόφηση του προγράμματος στο 20,35. Το ΕΤΠΑ είναι λίγο πιο πίσω στις σε πληρωμές, το Ευρωπαϊκό Ταμείο Περιφερειακής Ανάπτυξης, παρόλα αυτά έχει τη δυναμική με καινούργιες εντάξεις, με καινούργιες προσκλήσεις και με συμβάσεις να καλύψει τους στόχους. Έχει γίνει μία πολύ σημαντική προσπάθεια σε επίπεδο εντάξεων νέων έργων. Θα ήθελα να σταθούμε σε αυτή την κλίμακα που δείχνει το μέγεθος της προσπάθειας και πώς αυτό αποτυπώνεται στο τέλος, δηλαδή γιατί από 'κει κρινόμαστε από τις πληρωμές, από την απορρόφηση, προσκλήσεις του 120% δημιουργούν εντάξεις 80%, δημιουργούν συμβάσεις στο 50%,

για να έχουμε απορρόφηση τελικά στο 15%. Άρα είναι αυτό που περιγράφει το πόσο περισσότερο πρέπει να δουλέψουμε στους άλλους δείκτες που είναι οι προσκλήσεις και οι εντάξεις για να έχουμε την τελική απορρόφηση. Το Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο πάει καλύτερα σε όρους εντάξεων και συμβάσεων και πληρωμών, είναι σε διπλάσιο ποσοστό απορρόφησης. Έχει όμως το σημαντικό χαρακτηριστικό ότι ολοκληρώνεται η δυναμική του σε επίπεδο συμβάσεων. Δηλαδή 63%, 64% σε συμβάσεις, 33% οι πληρωμές και πρέπει να φτάσουμε στο 165, άρα υπάρχει ανάγκη νέων έργων, νέων δράσεων. Χθες είχαμε μία τεχνική συνάντηση με την παρουσία των τριών Γενικών Γραμματέων του Υπουργείου Κοινωνικής Συνοχής και Οικογένειας, είναι ένα μεγάλο κομμάτι δράσεων που αφορούν την το παιδί, που αφορούν την φτώχεια, τους Ρομά, όπως αναφέρθηκε πριν ο εκπρόσωπος του Ευρωπαϊκού Κοινωνικού Ταμείου, το κομμάτι της υγείας. Είναι αυτοί οι δυο τομείς όπου το Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο πρέπει να υποστηρίξουμε περισσότερο στην ωρίμανση αυτών των δράσεων. Εδώ είναι μία εικόνα με χθесινά στοιχεία, ήρθαν χθες το απόγευμα, πώς πάμε σε σχέση με το μέσο όρο των προγραμμάτων. Βλέπετε λοιπόν, ο μέσος όρος των 13 προγραμμάτων σε επίπεδο προσκλήσεων είναι στο 82%, είμαστε στο 111, στο 60% περίπου οι συμβάσεις, είμαστε στο 80, 39 οι συμβάσεις, στο 54 το πρόγραμμα της Ανατολικής Μακεδονίας- Θράκης, 17,4 οι πληρωμές, στο 20%. Άρα πάμε καλά, έχουμε όμως πολύ δρόμο, όπως ειπώθηκε μπροστά μας. Πετύχαμε τον στόχο των πληρωμών με τη δική σας βοήθεια, με τη δική σας υποστήριξη, γιατί όλη αυτή η δουλειά που κάνουμε είναι δουλειά των δικαιούχων, δηλαδή των δήμων, των φορέων της περιφερειακής οικονομίας και του περιφερειακού οικοσυστήματος. 84 εκατομμύρια ήταν ο στόχος των πληρωμών για το 2024, δαπάνες πραγματικές που πέσαν στην οικονομία της περιφέρειας, φτάσανε οι πληρωμές μας στα 88 εκατομμύρια, υπερκαλύψαμε τον στόχο. Και το σημαντικό αυτού του στοιχείου είναι ότι δίνει τη δυνατότητα να διεκδικήσουμε ακόμα περισσότερο, να κινηθούμε χωρίς το άγχος της απώλειας πόρων με τον κανόνα n+3. Και εδώ είναι το τι έγινε από την προηγούμενη Επιτροπή Παρακολούθησης, είχαμε συνεδριάσει πριν περίπου ένα χρόνο στην Καβάλα, 08/05/24, 05/05/25 σήμερα. Νέες προσκλήσεις 220.000.000, 35%, νέες πράξεις, 422 νέες πράξεις και τα επιχειρηματικά σχέδια εδώ, νέες εντάξεις 252.000.000, 39%, νέες συμβάσεις 194.000.000 και οι πληρωμές, όπως αναφέρθηκε και πριν από τον κύριο Περιφερειάρχη, ήταν στο 6% και έχουμε φτάσει στο 20%. Όλα αυτά τα στοιχεία είναι στον φάκελο που έχετε πάρει ως μέλη της Επιτροπής Παρακολούθησης και είναι στη διάθεσή σας στον Δίαυλο. Και εδώ είναι που θέλουμε να φτάσουμε. Στο τέλος της χρονιάς με ένα σχέδιο δράσης που έχουμε εκπονήσει, υποέργο, υποέργο μαζί σας, θα αναφερθώ λίγο αναλυτικότερα σε αυτό στη συνέχεια, θέλουμε λοιπόν από το 20% που είμαστε τώρα να πάμε στο 34%, αυτό είναι το άνω όριο, περίπου στο 30%, εκτιμώ ότι θα κινηθούμε μεταξύ του 30% και 34% σε δαπάνες στο τέλος χρονιάς. Δηλαδή από τα 130 εκατομμύρια που ήμασταν χθες, να φτάσουμε περίπου στα 200- 220. Και για να το πετύχουμε αυτό έχουμε καταρτίσει ένα αναλυτικό σχέδιο δράσης. Κάναμε τεχνικές συναντήσεις με όλους τους δικαιούχους, με τους κρίσιμους δικαιούχους, που είχε ένα διπλό στόχο, και να ολοκληρώσουμε τα έργα του '14-]20 και να παρακολουθήσουμε την πρόοδο του προγράμματος. Για περίπου 900 υποέργα τέθηκαν στόχοι σε καθένα από αυτά, συναντώντας τον καθένα από εσάς, με τους μεγάλους δήμους των αστικών κέντρων, με τους δήμους των νησιωτικών ορεινών περιοχών, με το πανεπιστήμιο, με την υπηρεσία της περιφέρειας, τις τεχνικές υπηρεσίες, με την Εγνατία Οδό, με το φυσικό αέριο, με τις εφορίες αρχαιοτήτων και με την παρουσία της ΕΔΕΠΟΛ, της κεντρικής, δηλαδή, επιτελικής δομής του Υπουργείου Πολιτισμού. Όλες αυτές τις συναντήσεις έγιναν κατά κανόνα δια ζώσης και είναι χαρακτηριστικό ότι σχεδόν σε όλες ήταν παρουσία του Περιφερειάρχη. Παράλληλα, κάναμε τεχνικές συναντήσεις και συναντήσεις με κρίσιμους αναδόχους έργων. Δεν φτάνει δηλαδή να μείνει μόνο στο επίπεδο του δικαιούχου, αλλά συναντήσαμε όπου ήταν κρίσιμο και σκόπιμο και τους αναδόχους των έργων. Εδώ είναι από το, ανεβήκαμε στην Ορεστιάδα, στο Διδυμότειχο, στο Σουφλί, με το δήμαρχο της Καβάλας σε κρίσιμα έργα, στο Πηλοθεραπευτήριο, με τον δήμαρχο της Κομοτηνής εδώ σε κρίσιμα εργοτάξια, στη γέφυρα του Κοσμίου που περάσαμε και προχθές από εκεί, χθες μάλλον κατά τη διάρκεια της επίσκεψής μας στη Μαρώνεια, συναντήσεις με αναδόχους έργων, όπως είπαμε εδώ είμαστε στον δήμο Σουφλίου αλλά και σε κρίσιμα εργοτάξια, όπως η γέφυρα του Κομψάτου. Μετά από κάθε τεχνική

συνάντηση καταγράψαμε σε συμπεράσματα, σε επιστολές, σε πρακτικά και έχει πάρει ο καθένας μία επιστολή που λέει πότε πρέπει να κάνει τι για να πετύχουμε τον κοινό μας στόχο Ξεκινάμε από αύριο κιόλας τον δεύτερο κύκλο των τεχνικών συναντήσεων, ώστε Ιούνιο-Ιούλιο να επικαιροποιήσουμε αυτό το σχέδιο για να μπορέσουμε να πετύχουμε αυτά που έχουμε όλοι δεσμευτεί. Αυτή όμως η διαδικασία έβγαλε και μια διαδικασία εξυγίανσης του προγράμματος. Πράξεις έχουν μπει σε επιτήρηση, γιατί ήταν ενταγμένες πολύ καιρό χωρίς να έχουν προχωρήσει συμβασιοποιήσεις, άρα προχωράμε σε επιτήρηση και σε απένταξη έργων πράξεων, τα οποία δεν έχουν κάνει τίποτα εδώ και αρκετά χρόνια από την ένταξή τους. Στόχος μας, αναφέρθηκε και πριν, τέλος Σεπτέμβρη να έχουμε κλείσει το '14-'20 και να πετύχουμε τα 90 εκατομμύρια στόχο των αθροιστικών δαπανών, να φτάσουμε περίπου σε αυτό που ζητάμε στα 200 εκατομμύρια αθροιστικές δαπάνες. Σε αυτό υπάρχει μία κρίσιμη παράμετρος, Χρήστο πρέπει να δούμε λίγο το θέμα της αύξησης του ορίου πιστώσεων. Πέρσι ανταποκριθήκαμε πλήρως. Θα ζητήσουμε περίπου τον επόμενο μήνα, έχουμε εξαντλήσει δηλαδή το διαθέσιμο όριο πιστώσεων, θα πάμε από τα 90 εκατομμύρια στα 140. Εδώ θα θέλαμε μία συνολική αύξηση και μετά σε επίπεδο χρηματοδοτήσεων μπορείτε να το ελέγξετε. Ξέρετε ότι δεν έχουμε λιμνάζοντα χρήματα στα έργα. Ζητάμε χρήματα εκεί που πραγματικά υπάρχουν δαπάνες, καταλαβαίνουμε πλήρως και το δικό σας κρίσιμο και ρόλο που πρέπει να διατηρήσετε το πρόγραμμα δημοσίων επενδύσεων, αύξηση των πιστώσεων και μετά έλεγχος στο επίπεδο των χρηματοδοτήσεων. Και όπως είπαμε λήψη διορθωτικών μέτρων και ενεργειών, αξιοποιώντας όλες τις δυνατότητες της πρόβλεψης αναθεώρησης που είναι αυτή τη στιγμή στη διάθεσή μας. Δεν θα ήθελα λοιπόν να σταθώ άλλο σε νούμερα. Ούτως ή άλλως χθες είχαμε μία δωδεκάωρη συνάντηση. Ξεκινήσαμε από τις 08:30 το πρωί και τελειώσαμε περίπου στις 10:30 το βράδυ, έχουμε εξαντλήσει τα νούμερα. Εγώ θα ήθελα να αναφερθώ σε μερικές κρίσιμες δράσεις που δίνουν σημαντικά οφέλη στους κατοίκους και στις επιχειρήσεις της περιφέρειάς μας. Προκηρύξαμε μία δράση για να ενισχύσουμε υφιστάμενες επιχειρήσεις, 30 εκατομμύρια, σε στρατηγικούς τομείς της περιφερειακής οικονομίας, υλικά, βιομηχανία, κατασκευές, πολιτισμός, φάρμακα, βιοεπιστήμες, ψηφιακές τεχνολογίες, μεταφορές. Στους 8 λοιπόν τομείς αυτούς, μία πρόσκληση που είχε κάτι το οποίο ζητούσαν όλοι οι ωφελούμενοι, οι επιχειρήσεις, τα επιμελητήρια να είναι μία πρόσκληση που να έχει δύο καθεστώτα ενίσχυσης, που πρακτικά σημαίνει να καλύπτει από μικρότερα επενδυτικά σχέδια ως μεγαλύτερα. Άρα είναι μία πρόσκληση που έχει και το καθεστώς de minimis και το γενικό απαλλακτικό από 70.000 ως 1.000.000 με ποσοστό ενίσχυσης 50%. Προκηρύξαμε μία δράση με 8.000.000 με δικαιούχο την επιχείρηση για να συνεργαστεί με τον φορέα που εκτιμά, τον φορέα έρευνας, ώστε μέσα από την έρευνα και την καινοτομία να αναπτύξει νέα προϊόντα, νέες επιχειρήσεις και να λύσει προβλήματα που αντιμετωπίζει στην καθημερινότητά της και στην παραγωγική της διαδικασία. Στο σημείο αυτό θα ήθελα να ευχαριστήσω και την κυρία Γρηγορίου ως πρόεδρο του Περιφερειακού Συμβουλίου Καινοτομίας Επιχειρηματικότητας, είναι και ο κύριος Πάρτσας ο Χρήστος, όπου έχουμε μια εξαιρετική συνεργασία και όλη αυτή η δουλειά αποτυπώνεται σε όλα αυτά που σας παρουσιάζω σήμερα. Η δράση λοιπόν αυτή των 8.000.000 κινείται στους 4 πρώτους και πιο κρίσιμους τομείς για την περιφέρειά μας, υλικά, κατασκευές, βιομηχανία, αγριοδιατροφική αλυσίδα, αναφέρθηκε ο κύριος περιφερειάρχης πριν κατά πόσο κρίσιμο είναι ο τομέας, αυτή η αλυσίδα αξίας για την περιφέρειά μας, αιεφόρος ενέργεια και ψηφιακές τεχνολογίες είναι οι πρώτοι 4 τομείς με χρηματοδότηση της βιομηχανικής έρευνας και της πειραματικής ανάπτυξης, με ποσοστό μπορεί να φτάσει μέχρι το 80% υπό συγκεκριμένες συνθήκες και με επιλέξιμες δαπάνες, αυτές τις δαπάνες που χρειάζεται μία τέτοια δράση, δηλαδή κυρίως σε ανθρώπινο δυναμικό, ερευνητές, τεχνικοί, επιστήμονες να απασχοληθούν, ένα μικρότερο ποσοστό σε εξοπλισμό και με τις έμμεσες δαπάνες να υποστηρίζουν όλη αυτήν την προσπάθεια. Πρώτη φορά επίσης αναπτύξαμε και αξιοποιήσαμε τη δυνατότητα για την κοινωνική και αλληλέγγυα οικονομία. Βγάλαμε μία πρόσκληση, είναι εδώ και ο κύριος Κουτσούμπας, είναι μέλος της Επιτροπής Παρακολούθησης και ως μέλος του δικτύου των ΚΟΙΝΣΕΠ στην περιφέρεια μας, είχαμε επίσης μιας καλής συνεργασία. Η πρώτη φορά λοιπόν η κοινωνική και αλληλέγγυα οικονομία, 2.000.000€ και για υφιστάμενες αλλά και για νέες επιχειρήσεις, 2.000.000€ με de minimis. Ένα άλλο κρίσιμο και διαφορετικό στοιχείο σε αυτή την περίοδο είναι ότι όλες αυτές τις δράσεις

δεν τις σκεφτήκαμε στο γραφείο μας, δεν τις σχεδιάσαμε μόνοι μας σε ανοιχτές εκδηλώσεις διαβούλευσης. Πριν με σχέδια προσκλήσεων βγήκαμε στον κόσμο, συζητήσαμε, εδώ είναι σε μία μεγάλη δράση 30 Σεπτεμβρίου εδώ στην Κομοτηνή, με σχέδια των προσκλήσεων, λοιπόν, παρουσία και το ενδιαμέσου φορέα, του ΕΦΕΠΑΕ. Να ευχαριστήσω την διευθύντρια του υποκαταστήματος, την κυρία Σταυρούλα Αναστασίου, για όλη την προσπάθεια και τη συνεργασία που έχουμε. Όλες αυτές οι δράσεις είναι σε απόλυτη συνεργασία και με πολύ δική τους, και δική τους δουλειά. Άρα αυτές οι δράσεις βγήκαν σε διαβούλευση πριν καταρτιστούν. Και φυσικά μετά, αφού είχαν εκδοθεί, πήγαμε σε όλες τις πόλεις, πήγαμε σε ένα γεμάτο επιμελητήριο στην Ξάνθη με επιχειρήσεις, πήγαμε στην Καβάλα, πήγαμε στη Δράμα, πήγαμε στην Αλεξανδρούπολη, εδώ στην Κομοτηνή, για να παρουσιάσουμε, να ακούσουμε και να γυρίσουμε στο γραφείο μας, να διορθώσουμε, να συμπληρώσουμε, όπου οι κανονισμοί του επέτρεπαν, αυτές τις δράσεις για να γίνουνε ακόμα πιο ελκυστικές. Και όντως αυτά είναι τα αποτελέσματα που έχουμε υποβολές. Η εικόνα χθες ήτανε πολύ καλύτερα. Έχουμε 15 προτάσεις με περίπου 4 εκατομμύρια ευρώ στην επιχειρηματικότητα και υπό επεξεργασία περίπου 99 προτάσεις. Λήγει στα μέσα Ιουνίου ή πρόσκληση. Είμαστε και όντως και της τελευταίας στιγμής και οι επιχειρήσεις και οι φορείς, οπότε εκτιμούμε ότι θα καλυφθεί ο προϋπολογισμός. Η πρόσκληση που αφορά τα 30 εκατομμύρια με τα χθεσινά στοιχεία έχει ήδη καλυφθεί, είναι στα 35 εκατομμύρια ευρώ, με 200 περίπου προτάσεις και άλλες τόσες υπό επεξεργασία. Εδώ θα ήθελα να σταθούμε λίγο ότι η ιδιωτική συμμετοχή βλέπετε είναι 21-52, 50% είναι το ποσοστό ενίσχυσης, άρα σημαίνει ότι οι επιχειρήσεις βάζουν και περισσότερους πόρους από το 50% που είναι ενίσχυση. Άρα οι επιχειρήσεις έχουν ανάγκη να επενδύσουνε και χρησιμοποιούν την πρόσκληση, αξιοποιούν την πρόσκληση για να χρηματοδοτήσουν πράγματι και επενδύσεις και επενδυτικά σχέδια που έχουν πραγματικά ανάγκη. Κάναμε και τα εργαστήρια επιχειρηματικής ανακάλυψης για τους υπόλοιπους 3 τομείς, 9 Απριλίου, στο περιβάλλον, στην κυκλική οικονομία, στον τουρισμό, στον πολιτισμό, βιο-επιστήμες, φάρμακα, για να μπορέσουμε να βγάλουμε την πρόσκληση και στον επόμενο κύκλο. Έργα ενεργειακής αναβάθμισης, 23 νέα έργα με 39 εκατομμύρια ευρώ. Νέες εντάξεις υφιστάμενων μεταποιητικών επιχειρήσεων, μια καινοτόμα πρόσκληση με ανταγωνιστική διαδικασία για τη βελτίωση ενεργειακής τους απόδοσης, 6 επιχειρήσεις 19.000 μεγαβατώρας κατά έτος εξοικονομούν. Κρίσιμες επιχειρήσεις, ενεργοβόρες επιχειρήσεις στην περιφέρειά μας, η ELINA, η χαρτοποιία εδώ στην Κομοτηνή που δουλεύει 365 μέρες το χρόνο, ο Ακρίτας επάνω στην Αλεξανδρούπολη, ΒΙΚΡΕ, βιομηχανία κρέατος στην Καβάλα, η Retire, μονάδα επεξεργασίας ανακύκλωσης στη Δράμα, Γεωθερμική στην Ξάνθη, στα Μάγγανα και η οινοποιία Μπέλλας στο Σουφλί. Αυτές λοιπόν είναι νέες επιχειρήσεις, νέες εντάξεις σε σχολεία, περισσότεροι από 5000 μαθητές έχουν νέες, βελτιωμένες εγκαταστάσεις εκπαίδευσης. 5000 μαθητές, λοιπόν, με 32 εκατομμύρια ευρώ είναι οι αίθουσες που εξυπηρετούν, βελτιωμένες αίθουσες εξυπηρετούν περίπου 5000 μαθητές. Νηπιαγωγεία στην Αλεξανδρούπολη, στο Ποδοχώρι σχολεία, στην Κομοτηνή, στο Οφρύνη, στο Παρανέστι, στον Ξυροπόταμο, σε όλες τις περιοχές της περιφέρειά μας, έχουμε σε ορεινές, σε απομακρυσμένες περιοχές, σε αστικά κέντρα για την βελτίωση των υποδομών εκπαίδευσης. Νέες εντάξεις, βελτίωση της οδικής ασφάλειας κυρίως στην Καβάλα, στη Δράμα, κυκλικοί κόμβοι. Βελτίωση, λοιπόν, μελανών σημείων του οδικού δικτύου για την βελτίωση της των συνθηκών της οδικής ασφάλειας. Κυκλικοί κόμβοι στα Μάγγανα, στα Άβδηρα, στη γέφυρα στον Άβαντα, στην ΒΙΠΕ της Δράμας, όπως είπαμε, στην Εγνατία Οδό. Σε περίπου 19 χλμ. του οδικού δικτύου 13 πράξεις με 34 εκατομμύρια ευρώ. Δομές στήριξης επιχειρηματικότητας, οι θερμοκοιτίδες του Επιμελητήριο του Έβρου με τον δήμο Αλεξανδρούπολης, στο ΒΑΑ του Δήμου Αλεξανδρούπολης, όπως και το Επιμελητήριο Δράμας στην δομή στήριξη επιχειρηματικότητας. Εδώ έχουμε προχωρήσει και σε μία δράση αξιολόγησης, θα αναφερθεί μετά στην παρουσίαση ο κύριος Κεσανλής. Νέες εντάξεις για νέες θέσεις εργασίας. Εδώ να πω ότι είμαστε ιδιαίτερα χαρούμενοι γιατί αξιοποιούμε το Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο πλέον και σε νέες δράσεις. Έχει μια ευρύτητα επιλεξιμοτήτων, τις οποίες τις αξιοποιούμε. Νέες θέσεις εργασίας, επιχειρήσεις που... Εδώ, λοιπόν, 273 επιχειρήσεις χρηματοδοτούνται με περίπου 19 εκατομμύρια ευρώ. Ολοκληρώθηκε η δράση για να προσλάβουν 347 ανέργους για 24 μήνες, πλήρη κάλυψη το μισθολογικού κόστους. Παράλληλα, άνεργοι

για να ιδρύσουν τη δική τους επιχείρηση, 66 νέες προτάσεις με 2,9 εκατομμύρια ευρώ, άνεργοι να ιδρύσουν τη δική τους επιχείρηση. Και φυσικά συνεχίζουμε όλη τη στήριξη ευάλωτων ομάδων πληθυσμού, μαθητές με ειδικές εκπαιδευτικές ανάγκες, φοιτητές, μια δράση που υλοποιεί το Δημοκρίτειο Πανεπιστήμιο Θράκης, υλοποίηση, ολοκληρωμένες δράσεις για την ένταξη πολιτών τρίτων χωρών και αυτό στο πλέγμα δράσεων που αναφέρει ο κύριος Περιφερειάρχης για νέες δομές, κοινωνικές δομές, νέες στέγες, υποστηριζόμενες διαβίωσης, στη Ροδόπη και στον Έβρο, στην Καβάλα και στη Ροδόπη νέα κέντρα διημέρευσης και 7 νέα κέντρα ημερήσιας φροντίδας ηλικιωμένων στην Αλεξανδρούπολη, στην Ορεστιάδα, στο Διδυμότειχο, στον Ιάσμο, στην Καβάλα, στην Ξάνθη και στον και στο Τόπειρο. Επίσης δομές υποστηρικτικές σε γυναίκες θύματα βίας, κακοποιημένων γυναικών, στην Ξάνθη και στη Δράμα, όπου δεν υπήρχανε και κλείνει έτσι ο κύκλος όλων των, όλης της περιφέρειας, καλύπτουμε δηλαδή όλες τις περιοχές της Περιφέρειάς μας. Και φυσικά τα κέντρα κοινότητας στους 22 δήμους που συνεχίζουν μια εξαιρετική δουλειά, 8 με παράρτημα Ρομά, δομές σίτισης. Και ένα ακόμη κομμάτι το οποίο μπορεί να μην έτσι φτάνει σε εσάς σαν δικαιούχους, αλλά απασχολεί ένα σημαντικό κομμάτι και είναι ένα πολύ σημαντικό κομμάτι της δουλειάς μας, επαληθεύσεις, έλεγχοι, διερεύνηση καταγγελιών. Έχουμε ολοκληρώσει όλο αυτό το κομμάτι των διοικητικών επαληθεύσεων, ώστε να εξασφαλίζουμε ότι οι δαπάνες είναι νόμιμες, είναι κανονικές και τα χρήματα πιάνουν τόπο παράλληλα με τους ελέγχους που υποστηρίζουμε με την ΕΔΕΛ, με την Επιτροπή Δημοσιονομικού Ελέγχου χωρίς κάποιο ουσιαστικό εύρημα προς εμάς. Και φυσικά την διερεύνηση των καταγγελιών, έχουμε κλείσει όλες τις καταγγελίες που είναι ανοιχτές. Μία μόνο έχει διαβιβαστεί προς διερεύνηση στην ΕΑΔ, και υποστηρίξαμε και την Ευρωπαϊκή Επιτροπή για τη διαχείριση του προγράμματος ((1:27:46)), σε έναν έλεγχο που είχαμε στην περιοχή μας. Εξειδικεύουμε νέες εμπειρογνώμοσυνες, δράσεις κατάρτισης από το Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο, κυρίως για τους εργαζομένους. Είναι μία σημαντική δράση που την έχουμε εξειδικεύσει. Συμβουλευτική, λοιπόν, κατάρτιση, πιστοποίηση για ανέργους και εργαζομένους, με την τεχνική υποστήριξη για τη στρατηγική βιώσιμης αστικής ανάπτυξης, μία δράση για οπτικοακουστικό υλικό για τη δημοσίευση του προγράμματος και η πολυθεματική αξιολόγηση που θα αναφερθούμε στη συνέχεια. Αξιοποιούμε επίσης δράσεις εξωστρέφειας, με τον ΟΟΣΑ συνεργαστήκαμε και υποστηρίξαμε τη μελέτη για την επανεξέταση της περιφερειακής ελκυστικότητας και αξιοποιούμε την τεχνική βοήθεια της Ευρωπαϊκής Επιτροπής για να διαμορφώσουμε το σχέδιο ολιστικής προσέγγισης για τον τομέα του των υδάτων. Δύο λόγια της πράξης στρατηγικής σημασίας. Χθες είπαμε και επισκεφτήκαμε τις εγκαταστάσεις του Δημοκριτείου Πανεπιστημίου Θράκης, που απαιτείται επανεκκίνηση. Είναι έργα στρατηγικής σημασίας, τα αναφέραμε χθες με μία πολύ κρίσιμη και χρήσιμη συνάντηση και στην ιατρική, αλλά και εδώ στο κτίριο στην Κομοτηνή, που απαιτούν επανεκκίνηση. Η γεωθερμία που και εκεί απαιτείται μία εξειδίκευση και μία επιτάχυνση των διαδικασιών και η ΟΧΕ, η ολοκληρωμένη χωρική επένδυση της Εγνατίας που θα αναφερθεί στη συνέχεια η Ελένη η Κουφού γι' αυτό το κομμάτι. Σας ευχαριστώ πολύ για την για την προσοχή σας. Αν δεν υπάρχει κάποιο σχόλιο, να προχωρήσουμε στο επόμενο σημείο της ημερήσιας διάταξης. Ο κύριος Δελάκης θα μας πει το σημείο αυτό που απαιτεί και την έγκριση επιτροπής, είναι η έγκριση της μεθοδολογίας και των κριτηρίων επιλογής πράξεων για 3 δράσεις του Ευρωπαϊκού Κοινωνικού Ταμείου. Τριαντάφυλλε, σε ακούμε, Είναι οι 3 δράσεις για το για το ΕΚΤ.

Προϊστάμενος Μονάδας Α' ΕΥΔ ΠΑΜΘ κ. Τρ. Δελάκης:

Καλημέρα. Η παρουσίαση σήμερα έχει δυο αντικείμενα. Είναι η ενημέρωση της Επιτροπής για τον προγραμματισμό των προσκλήσεων και η παρουσίαση της μεθοδολογίας αξιολόγησης για 3 δράσεις που έχουν εξειδικευτεί. Σε ό,τι αφορά τον προγραμματισμό των προσκλήσεων υπάρχει στον κανονισμό μία υποχρέωση, βλέπετε εδώ ποια άρθρα αφορούν στον κανονισμό, την υποχρέωση εκπόνησης και δημοσίευσης των προσκλήσεων τόσο από τον κανονισμό όσο και από τον νόμο του ΕΣΠΑ. Αυτό που προβλέπεται είναι να εκδίδονται οι προσκλήσεις για νέες δράσεις τουλάχιστον 3 φορές το χρόνο και κάθε φορά που υφίσταται ανάγκη για επιπλέον πληροφόρηση των δικαιούχων για νέες προσκλήσεις. Εμείς αυτή τη στιγμή στον προγραμματισμό του Απριλίου του '25, που ήταν ο δεύτερος μέσα στο '25, περιλαμβάνει 8 νέες προσκλήσεις για το ΕΤΠΑ και για το ΕΚΤ συνολικά. Ο προϋπολογισμός της δημόσιας δαπάνης ανέρχεται

στα 124 εκατομμύρια ευρώ και για τα 2 ταμεία περίπου, δηλαδή στο 20% του προγράμματος. Και από αυτές τις προσκλήσεις οι 5 προϋπολογισμού 109 εκατομμυρίων ευρώ είναι του ΕΤΠΑ και 3 προσκλήσεις είναι για το Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο, που όπως αναφέρθηκε και ο Παναγιώτης προηγουμένως έχουν εξειδικευθεί, και για τις οποίες θα δούμε και τα κριτήρια αξιολόγησης τα οποία καλείστε να εγκρίνετε ως Επιτροπή Παρακολούθησης. Από τις προσκλήσεις του ΕΤΠΑ μία πρόσκληση έχει ήδη εκδοθεί και περιμένουμε τις προτάσεις. Αφορά με δικαιούχους τους φορείς υγείας και με αντικείμενο τη χρηματοδότηση υποδομών και ιατροτεχνολογικού εξοπλισμού. Ήταν ένα αίτημα από τους φορείς υγείας, στο οποίο ανταποκριθήκαμε και για το οποίο περιμένουμε, ξεκινώντας από τις 5 Μαΐου, αν θα είναι καλά, που εκδόθηκε η πρόσκληση, τις προτάσεις σας για να αξιολογηθούν και να ενταχθούν όσες είναι ώριμες; Αυτός ο πίνακας, που εντάξει αν τον βλέπω και εγώ και πολύ καλά, είναι δημοσιευμένος στο site της Υπηρεσίας και στο site του ΕΣΠΑ και είναι αυτές οι 8 προσκλήσεις που, όπως σας ανέφερε προηγουμένως, είναι 5 του ΕΤΠΑ και 3 του Ευρωπαϊκού Κοινωνικού Ταμείου. Τώρα θέλω να θυμίσω ότι αυτό που προηγείται της έκδοσης προσκλήσεων είναι μία εξειδίκευση της δράσης, αυτή γίνεται σε συνεργασία με τις επιτελικές δομές συνήθως των υπουργείων και η οποία εγκρίνεται, περιλαμβάνει λεπτομέρειες σε ό,τι αφορά τη δράση, δηλαδή προϋπολογισμούς, δείκτες ωφελούμενους, ό,τι χρειάζεται ως πληροφορία για να μπορέσει να υποβληθεί μια πρόταση στην πρόσκληση που θα ακολουθήσει, τα κριτήρια, τα οποία συνοδεύουν επίσης στην πρόσκληση και αυτή η εξειδίκευση εγκρίνεται από τον περιφερειάρχη. Τα κριτήρια εγκρίνονται από την Επιτροπή Παρακολούθησης είτε μέσω γραπτής διαδικασίας, όταν, όπως το προηγούμενο διάστημα είναι ανάγκη να εγκριθούν τα κριτήρια, οπότε ενημερώνονται τα μέλη της Επιτροπής για τα κριτήρια και έχουν ένα διάστημα 10 ημερών, αν θυμάμαι καλά περίπου, εργάσιμων ημερών, για να πουν την άποψή τους για να μπορέσουν να συμπεριληφθούν στην πρόσκληση. Αυτό το οποίο γίνεται πάντοτε είναι να πάρουμε σε ό,τι αφορά τα κριτήρια και τη γνώμη της Ευρωπαϊκής Επιτροπής, το οποίο είναι επίσης μία πρόβλεψη του κανονισμού, η οποία έχει ενεργοποιηθεί για το '21.-'27. Πάμε τώρα να δούμε, πριν πάμε στα κριτήρια, ποιες είναι αυτές οι 3, να παρουσιάσουμε τις δράσεις αυτές οι οποίες έχουν εξειδικευτεί και για τις οποίες όπως σας είπα καλείστε να εγκρίνετε τα κριτήρια. Η μία δράση, η οποία την θεωρούμε ότι είναι πιλοτική, μάλλον τη χρησιμοποιούμε, θέλουμε τη χρησιμοποιούμε ως πιλοτική δράση, αφορά στην παροχή υπηρεσιών κοινωνικής φροντίδας σε ευάλωτα παιδιά και εφήβους των δήμων Αλεξανδρούπολης και Κομοτηνής. Αυτή η δράση σχεδιάστηκε και υλοποιείται, θα υλοποιηθεί σε συνεργασία με όλους τους τοπικούς φορείς, υπηρεσίες, κοινωνικές δομές. Έχει εμπλακεί, μάλλον την έχει δει και έχει κάνει τις παρατηρήσεις της και το Υπουργείο Κοινωνικής Συνοχής και Οικογένειας και αυτό το οποίο θεωρούμε ότι θα μπορεί η δράση να ενταχθεί σε αυτά που να ονομάζουμε τοπικά σχέδια δράσης για την καταπολέμηση της παιδικής φτώχειας. Βλέπετε παρακάτω στην διαφάνεια ποια είναι η ομάδα στόχος, τα παιδιά και έφηβοι ηλικίας από 8 έως 18 ετών, τα οποία διαβιών με την βιολογική τους οικογένεια, επαναλαμβάνω στις περιοχές Αλεξανδρούπολης και Κομοτηνής, γιατί είναι η πιλοτική το πρόγραμμα και δεν έχουν πρόσβαση σε κάποιες υπηρεσίες και αγαθά, με αποτέλεσμα ή να υπάρχει στην οικογένεια οικονομική ένδεια ή να ζουν σε ένα περιθωριοποιημένο περιβάλλον, οπότε αυτές οι συνθήκες τα καθιστούν ευάλωτα για εκμετάλλευση, παιδική εκμετάλλευση, σχολική εγκατάλειψη αδήλωτη εργασία, παραβατικές συμπεριφορές. Αυτός ο οποίος στην πρόσκληση θα καλείται να υλοποιήσει τη δράση ως δικαιούχος, είναι τα Παιδικά Χωριά SOS Ελλάδος. Αυτό το οποίο σκεφτόμαστε είναι, επειδή αυτή, όπως σας είπα, η δράση θα χρησιμοποιηθεί, τα αποτελέσματα υλοποίησής της, και από επόμενους φορείς, από άλλους φορείς, οι οποίοι έχουν αρμοδιότητα και θα μπορούν να υλοποιήσουν αντίστοιχες δράσεις είναι μετά το, με βάση τα αποτελέσματα μιας ενδιάμεσης αξιολόγησης, επαναλαμβάνω, μάλλον ανήκω παρένθεση, αυτή η δράση η διάρκεια της είναι 3 έτη, και με βάση τα αποτελέσματα αξιολόγησης μετά τον ενάμιση, πρώτο-δεύτερο χρόνο λειτουργίας τέλος πάντων, είναι να σχεδιαστεί ένα δίκτυο με παρόμοιες τοπικές δράσεις και με τη συμμετοχή πολύ περισσότερων φορέων. Εδώ βλέπετε επιγραμματικά και αναλυτικά μάλλον τους στόχους της δράσης. Αυτό, το οποίο θεωρούμε και νομίζουμε ότι θα έχει και ελπίζουμε επιτυχία είναι ότι ο δικαιούχος έχει εγκαταστάσεις τόσο στην Αλεξανδρούπολη όσο και στην Κομοτηνή και η πρόταση έτσι όπως

την έχουμε δει και έχει, επαναλαμβάνω, επεξεργαστεί και πάρει διάφορες παρατηρήσεις και έχουν προστεθεί διάφορα πράγματα και από το υπουργείο Κοινωνικής Συνοχής και Οικογένειας είναι ότι θα μπορεί να προσφέρει υπηρεσίες συνολικά και στην οικογένεια και στα παιδιά έχοντας, ας το πούμε έτσι, μια ολιστική προσέγγιση, γιατί έχει, από ό,τι βλέπετε και στις ειδικότητες και τις υπηρεσίες που θα παρέχουν οι επιστήμονες, έχει ψυχολόγους, έχει κοινωνικούς λειτουργούς, εκπαιδευτικούς, παιδαγωγούς, ειδικούς παιδαγωγούς, εργοθεραπευτές, λογοθεραπευτές και φυσικά να συντονιστεί. Οπότε θα μπορεί ένας ωφελούμενος, ένα παιδί, μία οικογένεια να λάβει όλες αυτές τις υπηρεσίες από έναν φορέα. Αυτή η δράση, λοιπόν, η προηγούμενη μάλλον, μένει μία μόνο εκκρεμότητα, έχει, όπως σας είπα, έχει εξειδικευτεί, έχουν βγει τα κριτήρια, έχει συμφωνήσει και η Ευρωπαϊκή Επιτροπή. Αυτό το οποίο μένει είναι να πάρουμε και μία σύμφωνη γνώμη από την Ειδική Υπηρεσία Κρατικών Ενισχύσεων, ούτως ώστε στο επόμενο διάστημα, δηλαδή μέσα στον Ιούνιο σίγουρα να βγει και η πρόσκληση. Από τις άλλες δυο δράσεις του Ευρωπαϊκού Κοινωνικού Ταμείου η μία δράση αφορά ως δικαιούχο τον Εθνικό Οργανισμό Πρόληψης και Αντιμετώπισης Εξαρτήσεων, ο οποίος σημειώνω, προέκυψε από τη συγχώνευση ΟΚΑΝΑ και ΚΕΘΕΑ και οι υπηρεσίες οι οποίες προσφέρονται είναι για την αντιμετώπιση εξαρτήσεων, διαφόρων μορφών εξαρτήσεων, αλκοόλ, ναρκωτικές ουσίες. Η εξειδίκευση έχει επίσης ήδη εγκριθεί. Ο προϋπολογισμός είναι 4,3 εκατομμύρια ευρώ. Και αυτές είναι οι υπηρεσίες οι οποίες θα προσφέρονται σύμφωνα με την έγκριση σκοπιμότητας που έχει εκδοθεί από το Υπουργείο Υγείας στην Καβάλα, στην Ξάνθη και σε δυο άλλες πόλεις που δεν βλέπω από δω. Και η τελευταία δράση σε ό,τι αφορά πάλι το ΕΚΤ, αφορά αυτόν τον ειδικό στόχο, τον 4.11, ο οποίος είναι και ο μεγαλύτερος σε προϋπολογισμό, γύρω στα 108 εκατομμύρια ευρώ, απ' ό,τι θυμάμαι στο πρόγραμμα και αυτό το οποίο εξειδικεύεται είναι η ενίσχυση υπηρεσιών πρωτοβάθμιας φροντίδας υγείας, οι λεγόμενες ΤΟΜΥ, οι νέες όμως, νέες ΤΟΜΥ, θα τα πούμε παρακάτω γιατί νέες, με προϋπολογισμό πάνω από 10 εκατομμύρια ευρώ και δικαιούχο την επιτελική δομή ΕΣΠΑ του Υπουργείου Υγείας. Σημειώνω εδώ και σε ό,τι αφορά τις ΤΟΜΥ, από τις 7 που λειτουργούν στην περιφέρεια και έχουν χρηματοδοτηθεί στην προηγούμενη και στην τρέχουσα περίοδο, οι 5 που βλέπετε σε ποιους δήμους αφορούν χρηματοδοτήθηκαν μέχρι 31/12/2024 και έχουν ενταχθεί πλέον στον προϋπολογισμό του υπουργείου για τη συνέχιση της χρηματοδότησης τους και δυο ΤΟΜΥ του δήμου Ξάνθης και Δράμας, οι οποίες θα χρηματοδοτηθούν μέχρι 31/12/2025, για να γίνει μετά και η μετάβαση στην κανονική τακτική χρηματοδότηση του υπουργείου. Τώρα σε ό,τι αφορά τα κριτήρια, επειδή πρόκειται για και στις 3 περιπτώσεις για άμεση αξιολόγηση, επειδή δικαιούχος είναι ένας, τα κριτήρια τα οποία θα χρησιμοποιήσουμε είναι σε ό,τι αφορά το στάδιο α', και αφορά τον έλεγχο πληρότητας και επιλεξιμότητας της πρότασης. Στο στάδιο β' έχουμε διάφορες ομάδες κριτηρίων, οι οποίες πρέπει να πληρούνται για να μπορέσει να πάει στο επόμενο στάδιο αξιολόγησης. Υπάρχουν κριτήρια τα οποία είναι on/off, αν πληρούνται, δεν προχωράει η πρόταση. Και συνολικά μία βαθμολόγηση σε κάποιες περιπτώσεις μ' έναν ελάχιστο βαθμό, για να μπορέσει να προχωρήσει στην επόμενη φάση της αξιολόγησης. Αυτά είναι τα κριτήρια, αυτά ήταν από μένα. Απλώς επαναλαμβάνω ότι ό,τι έχετε από κριτήρια στην τελική τους μορφή, προέκυψαν μετά από διαβούλευση με την Ευρωπαϊκή Επιτροπή, την ΕΥΣΕΚΤ, γιατί πρόκειται για έργα του Ευρωπαϊκού Ταμείου, άρα συμμετείχε φυσικά και πολύ ενεργά η Ειδική Υπηρεσία Συντονισμού του ΕΚΤ, του Ευρωπαϊκού Κοινωνικού Ταμείου και Η ΕΥΣΠΕΠ. Ευχαριστώ. Αυτά ήταν από εμένα.

Προϊστάμενος ΕΥΔ ΠΑΜΘ κ. Π. Κουδουμάκης:

Ευχαριστούμε πολύ, Τριαντάφυλλε. Είναι πολύ σημαντικό να ακούγονται και οι εξειδικεύσεις των δράσεων, γιατί μερικές φορές τα κριτήρια από μόνα τους δεν λένε πολλά πράγματα.

Περιφερειάρχης Α.Μ.Θ. κ. Χρ. Τοψίδης, Πρόεδρος:

Να ζητήσουμε την έγκριση των κριτηρίων από το Σώμα. Νομίζω ότι έχουν ήδη διαβουλευθεί και η σκοπιμότητα τους και η χρησιμότητά τους είναι αδιαμφισβήτητη. Εγκρίνονται. Σας ευχαριστούμε πολύ.

Εκπρόσωπος της Ευρωπαϊκής Επιτροπής κα Ελ. Μπανάβας:

Ήθελα λίγο να πω δύο-τρία λόγια για την χθεσινή συνάντηση που είχαμε και μετά να κάνω και κάποια σχόλια για την παρουσίαση που έκανε ο κύριος Κουδουμάκης. Ξεκινώντας χθες με την τεχνική συνάντηση και προπαντός που ήταν μία πραγματικά εκτεταμένη τεχνική συνάντηση και να ευχαριστήσω τους πάντες γιατί είναι αλήθεια ότι κανένας δεν έφυγε από την αρχή μέχρι το τέλος, ήταν όλοι οι παρόντες και ήταν, αυτή τη λέξη που έμαθα, έκανα χρόνια να τη μάθω, να λέω ότι ήταν μια εποικοδομητική συνάντηση που είχαμε χθες και πήραμε από την πλευρά της Επιτροπής όλες τις πληροφορίες που θα θέλαμε να είχαμε. Σχετικά με την επίσκεψη των έργων, και εδώ λίγο να πω τον ρόλο που έχει και η Επιτροπή όταν έρχεται, γιατί δεν ερχόμαστε να κάνουμε έλεγχο, είμαστε μαζί, είμαστε στο ίδιο καράβι, είμαστε εδώ για να σας βοηθήσουμε και για να βρούμε πάντα τις λύσεις που πρέπει στο πλαίσιο που έχουμε και εμείς με τους κανονισμούς. Χθες είχαμε την χαρά να συναντήσουμε τον Πρύτανη και τον Αντιπρύτανη για να συζητήσουμε δυο έργα, τα οποία είναι έργα που θα συνεχίσουν στην περίοδο '21-'27. Είναι έργα που ξεκινήσανε το '14-'20, αντιμετώπισαν προβλήματα. Πρέπει να πω ότι υπήρχε η πρώτη λύση ότι αυτά τα έργα όταν είναι και έργα phasing ότι επειδή το έργο δεν μπορεί αυτή τη στιγμή να εξασφαλίσει η Διαχειριστική Αρχή και ο ίδιος ο Περιφερειάρχης ότι το έργο θα γίνει και στην επόμενη προγραμματική περίοδο, η πρώτη λύση που θα μπορούσε να είχε αποφασιστεί είναι αυτό το έργο να απενταχθεί είτε το ένα είτε το δεύτερο. Είδα μία Διαχειριστική Αρχή που πολέμησε για να κρατήσει αυτό το έργο ζωντανό, να προσπαθήσει να βρει όλες τις λύσεις και με την υποστήριξη και του Περιφερειάρχη για να πάμε προς μια εύκολη λύση. Είναι αλήθεια ότι δόθηκαν αυτής της προθεσμίας τώρα και στον πρύτανη και στο πανεπιστήμιο ότι ξέρουν ποια είναι τα milestones που πρέπει να τηρήσουνε για να μην απενταχτεί αυτό το έργο, γιατί πρέπει όλοι να καταλάβουμε ότι υπάρχουν καινούργιες προκλήσεις, αλλάζουνε κάποια πράγματα και πρέπει όλες οι ευκαιρίες που δίνονται και στο '21- '27 να τις αρπάζουμε και να κάνουμε αυτά τα έργα. Το τρίτο σημείο, ή το δεύτερο ή το τρίτο, τέλος πάντων δεν έχει σημασία, είναι βλέποντας αυτές τις τεχνικές συναντήσεις που οργανώνει αυτή η Διαχειριστική Αρχή και με την παρουσίαση του Περιφερειάρχη, δεν είμαι σίγουρη ότι όλοι οι περιφερειάρχες παρακολουθούν και είναι παρόντες σε αυτές τις τεχνικές συναντήσεις που γίνονται με τους δικαιούχους, που γίνονται ακόμα και με τους αναδόχους και θα έλεγα ότι είναι μία εξαιρετική, αυτό που λέμε best practice. Αυτές οι συναντήσεις που γίνονται, γιατί δεν τις κάνουμε μόνο μία φορά, προγραμματίζουμε ξανά, είναι αυτό που πάντα ζητάει και η Επιτροπή και πραγματικά ευχαριστούμε αυτή τη Διαχειριστική Αρχή, τα milestones που βάζει, πόσο καλά το παρακολουθεί, ακριβώς για να βοηθήσουν αυτούς τους δήμους ή τους δικαιούχους που αντιμετωπίζουν κάποια προβλήματα. Και πραγματικά προσωπικά σας λέω ευχαριστώ για αυτό που κάνετε. Και το τελευταίο που θα πω είναι ότι χαιρόμαστε που αυτό το ν+3, γιατί κάποιος, ο ίδιος ο κ. Κουδουμάκης λέει ότι τα νούμερα δεν είναι αυτό που έχει σημασία, θα συμφωνήσω με τον κ. Κουδουμάκη, αλλά δυστυχώς έχουμε το περίφημο ν+3, η αποδέσμευση, που εκεί είναι νούμερα και χαιρόμαστε ήδη ότι η Περιφέρεια Ανατολική Μακεδονία και Θράκη το έχει ήδη καλύψει για το 2025. Ότι γίνεται από εδώ και πέρα είναι για το 2026 και το σημαντικό είναι ότι καλύπτει το ν+3 με πόρους του ΕΤΠΑ και με πόρους του ΕΚΤ. Δεν χρησιμοποιεί αυτή την ευελιξία που μία αστοχία που έχει ένα ταμείο μπορεί να καλυφθεί από μία υπέρβαση που έχει ένα άλλο ταμείο. Γιατί πιστέψτε με, και αυτό σας το λέω από εμπειρία, προγράμματα που ξεκινάνε και αλληλοβοηθούνται, γιατί δεν το καλύπτουνε με τους που θα έπρεπε να το κάνουν με το ΕΤΠΑ ή το Κοινωνικό Ταμείο, είναι προγράμματα που δυστυχώς μέχρι το τέλος υπάρχει πάντα ένας κίνδυνος ότι δεν θα έχουμε μία απορρόφηση του 100%. Ευχαριστώ πολύ.

Προϊστάμενος ΕΥΔ ΠΑΜΘ κ. Π. Κουδουμάκης:

Ευχαριστούμε και εμείς, Έλενα. Πράγματι δουλεύουμε για να καλύψουμε και το στόχο του 2026. Τώρα, δηλαδή πιστεύω στο τέλος χρονιάς θα έχουμε καλύψει και το στόχο του '26. Να περάσουμε στις τρεις επόμενες παρουσιάσεις. Να ζητήσω μόνο λίγο τους συναδέλφους να πάμε λίγο πιο γρήγορα, γιατί υπάρχει μια μικρή καθυστέρηση στο πρόγραμμα. Κα Κουφού, έχεις τον λόγο για να παρουσιάσουμε τις στρατηγικές, τις ολοκληρωμένες χωρικές επενδύσεις. Έχει γίνει πολλή δουλειά και σε αυτό το κομμάτι. Ο λόγος σε εσένα.

Στέλεχος Μονάδας Α΄ ΕΥΔ ΠΑΜΘ και ΕΛ. Κουφού:

Ευχαριστώ πολύ. Καλή σας ημέρα. Η Ολοκληρωμένη Χωρική Ανάπτυξη στην περιφέρειά μας υποστηρίζεται από 6 στρατηγικές βιώσιμης αστικής ανάπτυξη και 3 θεματικές ΟΧΕ. Οι 6 στρατηγικές, οι ΣΒΑΑ είναι στις πόλεις Αλεξανδρούπολης, Κομοτηνής, Ξάνθης, Καβάλας, Δράμας και Ορεστιάδας. Η Ολοκληρωμένη Χωρική Επένδυση πολιτισμού, τουρισμού, Εγνατίας Οδού, στην οποία ο πολιτισμός στηρίζει τον τουρισμό και ο τουρισμός προβάλλει τον πολιτισμό είναι στην χάραξη της αρχαίας νέας Εγνατίας οδού. Η ΟΧΕ περιβάλλοντος-τουρισμού, οροσειράς Ροδόπης-ποταμού Νέστου κάνει ακριβώς το ίδιο πράγμα με τον τουρισμό και το περιβάλλον. Η ΟΧΕ «Έβρος-Μετά», της οποίας η δυνατότητα υλοποίησης συμπεριληφθεί στο πρόγραμμά μας κατά την πρώτη του αναθεώρηση, είναι στις περιοχές που επλήγησαν από τις μεγάλες πυρκαγιές. Θα το πούμε αναλυτικά στη συνέχεια. Η επικοινωνία με τους δήμους ήταν συχνότατη και η, ας πούμε, επίσημη έναρξη της διαδικασίας έγινε τον 02/23 με μία σχετική εγγραφή ειδοποίησης στους φορείς για προετοιμασία των στρατηγικών, η πρόσκληση τελικά υποβολή των τον έβδομο του ιδίου έτους, του 2023. Τα κριτήρια αξιολόγησης των στρατηγικών παρουσιάστηκαν στη δεύτερη συνεδρίαση της επιτροπής αξιολόγησης το 2023. Στις 18/07, όπως είπαμε, εξεδόθη η πρόσκληση υποβολής των στρατηγικών και μετά από αλληπάλληλες συναντήσεις, συζητήσεις, διαβουλεύσεις υποβλήθηκαν οι στρατηγικές και εγκρίθηκαν μέχρι στιγμής οι 5 από τις 6 και η 6η του Δήμου Κομοτηνής είναι υπό αξιολόγηση. Στη συνέχεια, αφού έγιναν οι διάφορες εξειδικεύσεις που ήταν απαραίτητες, ακολουθήθηκε η διαδικασία έγκρισης τους και εξεδόθηκαν οι σχετικές προσκλήσεις. Όσον αφορά τα έργα που χρηματοδοτούνται από το ΕΤΠΑ μία για κάθε στρατηγική. Μία συνολική πρόσκληση για τα έργα όλων των στρατηγικών που χρηματοδοτούνται από το ΕΚΤ Plus και 2 ακόμη για τις δράσεις τεχνικής βοήθειας από το ΕΤΠΑ και από το ΕΚΤ. Στο σχετικό γράφημα φαίνεται ποσοτικοποιημένη όλη αυτή η δουλειά για τις συγκεκριμένες ΟΧΕ. Δεν συμπεριλαμβάνεται μέχρι στιγμής ο προϋπολογισμός της πόλης της Κομοτηνής. Όπως βλέπουμε και εδώ απαιτείται στο σημείο που βρισκόμαστε μια επίσκεψη των υποβολών των πράξεων που είναι σημαντική για την έγκαιρη υλοποίησή τους. Μέχρι στιγμής έχουν υποβληθεί προτάσεις προϋπολογισμού 24,8 εκατομμυρίων ευρώ, από τις οποίες έχουν ενταχθεί πράξεις των 11 εκατομμυρίων περίπου ευρώ και είναι σε φάση αξιολόγησης τα 13,66 εκατομμύρια ευρώ. Προχωράμε γρήγορα, όπως είπε και ο κύριος προϊστάμενος με την ΟΧΕ πολιτιστικής, τουριστικής διαδρομής Εγνατίας οδού. Στον χάρτη φαίνεται η περιοχή παρέμβασης και ένα συγκριτικό στη σύγκριση της χάραξης της νέας Εγνατίας με την παλαιά Εγνατία οδό. Και για αυτήν την ΟΧΕ υπήρξε ευρεία διαβούλευση και με τους φορείς και η διαβούλευση έφτασε μέχρι επίπεδο του υπουργείου Πολιτισμού λόγω της στόχευσης και του προσανατολισμού της ΟΧΕ. Η μελέτη επικαιροποίησης της ΟΧΕ εγκρίθηκε στις 15/02/24. Και η μελέτη και οι πίνακες των προτεινόμενων παρεμβάσεων βρίσκονται αναρτημένοι και στην ιστοσελίδα της Διαχειριστικής. Με σχετικές αποφάσεις ορίστηκε η περιφέρεια Ανατολικής Μακεδονίας Θράκης ως χωρικός φορέας της στρατηγικής και συγκροτήθηκε και η τοπική ομάδα υποστήριξης της διακυβέρνησής της, που αποτελείται από εκπρόσωπο του χωρικού φορέα, στελέχη των διευθύνσεων της περιφέρειας, του αναπτυξιακού προγραμματισμού περιβάλλοντος και υποδομών, την ειδική υπηρεσία διαχείρισης, την ΕΕΤΑ, τον αναπτυξιακό οργανισμό της περιφέρειας, συμβούλους και εκπροσώπους αρμοδίων υπηρεσιών που σχετίζονται με τη θεματική στόχευση της ΟΧΕ, όπως ο Πολιτισμός με την επιτελική δομή του υπουργείου Πολιτισμού και του σωματείου Διάζωμα και την επιτελική δομή του υπουργείου Τουρισμού. Με την επικαιροποιημένη αυτή στρατηγική συνεχίζονται σημαντικές πράξεις, όπως βελτίωση, διαμόρφωση οδού Μαρωνείας- παραλίας Πετρωτών, την επισκεφτήκαμε εχθές, αποκατάσταση και ανάδειξη αρχαίου θεάτρου της Θάσου, η δεύτερη φάση, προστασία και ανάδειξη του ταφικού τύμβου της μικρής Δοξιάρας, ανάδειξης συμπληρωματικών αρχαιολογικών χώρων στα Άβδηρα και το θερμαλιστικό κέντρο Κρηνίδων της Καβάλας. Επίσης τον 12/24 ενεργοποιήθηκε μία πρόσκληση 19 εκατομμυρίων για νέες δράσεις της στρατηγικής. Ανάπτυξη δημιουργικού κόμβου για οπτικοακουστικές τέχνες στο παλιό στρατόπεδο Ανδρικάκη στον δήμο Δράμας, ταξιδεύοντας, περιδιαβαίνοντας την Εγνατία οδό που είναι μια πράξη συνεργασίας του ΔΠΘ με το ερευνητικό κέντρο «Αθηνά», όπου μεταξύ των άλλων, χρησιμοποιώντας και νέες τεχνολογίες, φιλοδοξούν

να δώσουν άλλη διάσταση στο ταξίδι στην Εγνατία οδό. Επίσης δράσεις ψηφιακών αναβαθμίσεων του μουσείων της ΠΑΜΘ, αποκατάσταση υποδομών του αρχαιολογικού χώρου στο ιερό των μεγάλων θεών στη Σαμοθράκη. Εκκλησία Παναγιάς της Κοσμοσώτειρας στα Φέρες του Έβρου, δράσεις προστασίας μνημείων από την κλιματική αλλαγή και επίσης υποστηρίζεται η ίδρυση του φορέα διαχείρισης και προβολής προορισμού της περιφέρειας, με τον οποίο δημιουργείται ο κατάλληλος μηχανισμός για τη διακυβέρνηση και αποτελεσματική λειτουργία της διαδρομής, αλλά και για τη διαχείριση της περιφέρειας ως ενιαίου τουριστικού προορισμού. Το σχετικό γράφημα υλοποίησης. Και εδώ χρειαζόμαστε επίσπευση υποβολής των νέων πράξεων από τους φορείς. Οπότε περνάμε στην ΟΧΕ οροσειράς Ροδόπης και ποταμού Νέστου. Στον χάρτη φαίνεται η περιοχή παρέμβασης. Η περιοχή παρέμβασης αποτελεί το 44% περίπου της συνολικής έκτασης της περιφέρειας, στην οποία κατοικεί περίπου το 15% του συνολικού πληθυσμού της. Τον 06/24 υπεγράφη σύμβαση για την εξειδίκευση της ΟΧΕ. Έγινε ευρεία διαβούλευση μέσω τεχνικών συναντήσεων, αλλά και εστάλη ερωτηματολόγιο διατύπωσης απόψεων και προτάσεων σε 135 φορείς της περιφέρειας. Από αυτούς ανταποκρίθηκαν 33 και προέκυψαν 131 προτάσεις προϋπολογισμού 134,5 εκατομμυρίων ευρώ. Σε αυτόν τον χάρτη αποτυπώνονται χωρικά οι προτάσεις και υπάρχει και αναρτημένος στην ιστοσελίδα μας πίνακας αντιστοίχιση των δεδομένων του χάρτη με τις πράξεις, προτάσεις, φορείς και φυσικό αντικείμενο των πράξεων. Οριστικοποιήθηκε η μελέτη των 12/24, έγινε ημερίδα παρουσίασης των αποτελεσμάτων τον 02/ 25 και παρελήφθη η μελέτη τον 03/25 στην ημερίδα παρουσίασης, στην οποία υπήρξε ανέλπιστη προσέλευση, η οποία μας χαροποίησε και πολύ. Εξεδόθη ακολούθως, η πρόσκληση προς το χωρικό φορέα για την υποβολή της στρατηγικής. Υπεβλήθη προσφοράς, 15/05/25. Σε αυτήν συμπεριλαμβάνονται προτάσεις που αξιολογήθηκαν, ιεραρχήθηκαν ανάλογα με την ωριμότητά τους και τη σκοπιμότητά τους και οι πράξεις πρώτης προτεραιότητας, προϋπολογισμού 31,5 περίπου εκατομμυρίων ευρώ, ανάλογα με το αντικείμενο τους, κατανεμήθηκαν σε άξονες. Ορισμένες από αυτές θα υλοποιηθούν οριζόντια, διότι έχουν ακριβώς το ίδιο αντικείμενο σε διαφορετικές χωρικές περιοχές. Ο χωρικός εντοπισμός αυτών των προτάσεων εμφανίζεται σε αυτόν τον χάρτη και για αυτόν υπάρχει πίνακας αντιστοίχισης στην ιστοσελίδα μας. Στόχος μας είναι η έγκριση της στρατηγικής και η έκδοση πρόσκλησης τον επόμενο μήνα. Και βέβαια, η διαδικασία παρακολούθησης και αξιολόγησης θα είναι συνεχής με δυνατότητα επικαιροποίησης και αναθεώρησης. Περνάμε στην τελευταία στρατηγική την ΟΧΕ «Έβρος- Μετά» που αποτελεί υποσύνολο του ειδικού αναπτυξιακού προγράμματος για την περιφερειακή Ενότητα Έβρου. Συντάχθηκε με αφετηρία την πολυήμερη και μεγαλύτερη δασική πυρκαγιά σε έκταση που έχει καταγραφεί ποτέ σε Ελλάδα και Ευρώπη. Η περιοχή εφαρμογής της ΟΧΕ «Έβρος-Μετά» εμπίπτει στη χωρική κατηγορία μη αστικών περιοχών και περιλαμβάνει το σύνολο των δήμων Σουφλίου, Διδυμοτείχου, Ορεστιάδας και το δήμο Αλεξανδρούπολης, εκτός βέβαια από τον οικισμό της Αλεξανδρούπολης. Το συνολικό master plan, μέρος του οποίου είναι η ΟΧΕ «Έβρος-Μετά» για την αναπτυξιακή προοπτική της περιοχής Έβρου κατανέμεται σε 5 άξονες δράσης. Ο συνολικός προϋπολογισμός του είναι 2,95 δις ευρώ. Από αυτόν ο τελικός κατάλογος έργων για το 2025-2030 περιλαμβάνει έργα 312,6 περίπου εκατομμυρίων ευρώ, τα οποία θα υλοποιηθούν με πόρους από διάφορους φορείς, υπουργεία, City Leader, χορηγίες, Εθνικό Πρόγραμμα Ανάπτυξης, ΔΥΠΑ και άλλους και στο οποίο η Περιφέρεια συμμετέχει με περίπου 35,6 εκατομμύρια από τα οποία 20 μέσω της ΟΧΕ, 12,6 εκατομμύρια πράξεων που ήδη υλοποιούνται από το ΠΕΠ σε υποδομές και κοινωνικές δομές σε αυτήν την περιοχή και με το αναπτυξιακό πρόγραμμα, με το πρόγραμμα περιφερειακής ανάπτυξης της περιφέρειας 3 εκατομμύρια. Έχει εκδοθεί η πρόσκληση για την υποβολή της στρατηγικής και αυτή τη στιγμή βρίσκεται σε στάδιο αξιολόγησης για την παραλαβή της μελέτης εξειδίκευσης της. Συνολικά στο επόμενο γράφημα παρουσιάζεται ο προϋπολογισμός, η εξειδίκευση και οι προσκλήσεις και οι εντάξεις όλων των προτεραιοτήτων της ΟΧΕ του ΠΕΠ. Σημαντικό είναι να επαναλάβουμε η επίσπευση των υποβολών των προτάσεων. Για όλες τις στρατηγικές έχουν συγκροτηθεί ομάδες υποστήριξης της διακυβέρνησης που επικουρούν την υλοποίησή τους και βέβαια έχει συσταθεί ομάδα υποστήριξης όλων των ΟΧΕ και ΟΧΕ ΣΒΑΑ σε περιφερειακό επίπεδο.

Προϊστάμενος ΕΥΔ ΠΑΜΘ κ. Π. Κουδουμάκης:

Ευχαριστούμε πολύ Ελένη. Να προχωρήσουμε με τον κ. Κεσανλή, για την αξιολόγηση του Προγράμματος. Γιάννη, έχεις τον λόγο.

Στέλεχος Μονάδας Α' ΕΥΔ ΠΑΜΘ κ. Ι. Κεσανλής:

Ευχαριστώ Παναγιώτη. Όντως είναι το πιο ενδιαφέρον σημείο της Επιτροπής, οπότε θα προσπαθήσω να είμαι όντως σύντομος και ουσιαστικός. Να κάνουμε ένα πέρασμα μικρό για το '14-'20, γιατί όπως είπες και εσύ προηγουμένως, αλλά και οι εκπρόσωποι της Επιτροπής, έχουμε ακόμη τα κλεισίματα. Οπότε σε σχέση με τις αξιολογήσεις οι οποίες έχουν γίνει... Δεν ξέρω αν μπορούμε να βάλουμε την παρουσίαση. Θα βλέπετε τα slides ουσιαστικά. Αν μπορείτε να γυρνάτε γιατί δεν έχω το τηλεκοντρόλ. Δύο κουβέντες, ότι από όλες τις αξιολογήσεις που γίνανε τόσο για τις στρατηγικές όσο και για επιμέρους δράσεις της προηγούμενης προγραμματικής περιόδου, διαπιστώνεται γενικά ότι είχαν θετικό ή πολύ θετικό αντίκτυπο στην ελληνική οικονομία. Στα δυνατά σημεία συνοπτικά ήταν η στοχευμένη αξιολόγηση και επιλογή, καινοτόμες δράσεις, όπως εργαστήρια πολιτών, ψηφιακά εργαλεία, προβολή και προβλεψιμότητα, ενώ από την άλλη παρουσιάστηκαν και κάποιες αδυναμίες, όπως καθυστερήσεις, διοικητικές δυσκολίες, αποσπασματικότητα των έργων και περιορισμένη ωριμότητα και υποστελέχωση. Συνολικά οι παρεμβάσεις του ΕΣΠΑ συνέβαλαν στην ενίσχυση της ανθεκτικότητας και της ανταγωνιστικότητας των ελληνικών επιχειρήσεων σε μια ιδιαίτερα κρίσιμη περίοδο. Ενδεικτικά να αναφέρουμε ότι η Περιφέρειά μας μαζί με τη Θεσσαλία είχαν υψηλή συγκέντρωση σε επιχειρηματικότητα και καινοτομία. Η έρευνα σε δικαιούχους συνηγορεί γενικά ότι στη συντριπτική τους πλειοψηφία περίπου στο 90% των ερωτηθέντων οι δικαιούχοι φορείς αναγνωρίζουν την κάλυψη των αναγκών τους μέσω υλοποίησης των πράξεων, ενώ παράλληλα παραμένει ένα 80% που θα επιθυμούσε να καλύψουν και περαιτέρω ανάγκες από ενισχύσεις μέσω του ΕΣΠΑ. Ενδεικτικά αναφέρουμε ότι δημιουργήθηκαν περίπου 27 θέσεις εργασίας ανά 100 επιδοτούμενες επιχειρήσεις. Αυτό το οποίο ουσιαστικά έχει μείνει από την προηγούμενη προγραμματική περίοδο, είναι η πολυθεματική αξιολόγηση, η οποία αφορά τις επιπτώσεις στην προγραμματική περίοδο του '14-'20 και διενεργείται από τις 24 Απριλίου και αναμένεται να ολοκληρωθεί 24 Νοεμβρίου, σε 6 μήνες δηλαδή. Τα αποτελέσματα τόσο αυτής όσο και των προηγούμενων αξιολογήσεων που διενεργήθηκαν κατά την προγραμματική περίοδο '14-'20 αξιοποιήθηκαν και θα αξιοποιηθούν για συνεχιζόμενες δράσεις, ειδικά στο κομμάτι των δράσεων του ΕΚΤ, αλλά και του ΕΤΠΑ για τον σχεδιασμό νέων δράσεων στην παρούσα προγραμματική περίοδο. Η αξιολόγηση γενικά αποτελεί ένα βασικό εργαλείο στρατηγικού σχεδιασμού, με στόχο τη βελτίωση της ποιότητας και της εφαρμογής του μέσω της συλλογής και ανάλυσης δεδομένων με καθορισμένη μεθοδολογία, εξετάζεται κατά πόσο υλοποιούνται οι αρχικοί στόχοι, εντοπίζονται τυχόν αποκλίσεις και προσδιορίζονται αναμενόμενα αποτελέσματα. Συμβάλλει στον εντοπισμό βέλτιστων πρακτικών, στην ενσωμάτωσή τους σε δράσεις και υποστηρίζει τη λήψη αποφάσεων με τεκμηριωμένες πληροφορίες, αποτελώντας μέρος του συστήματος αυτόματου ελέγχου. Σχετικά τώρα με τις αξιολογήσεις αυτές, θα θέλαμε να ευχαριστήσουμε τους συναδέλφους από την ΕΣΕΕ για τις κατευθύνσεις και τη συνεργασία τους, αλλά και την ΕΥΣΕΚΤ και κυρίως για το συντονισμό των ενεργειών μας και να αναφέρουμε ότι, όπως και οι υπόλοιπες περιφέρειες έχουμε ήδη εκπληρώσει την απαίτηση ανάρτηση των σχεδίων αξιολόγησης στην ιστοσελίδα του προγράμματος, αλλά και στην SFC. Άλλωστε, όπως και οι περισσότερες διαχειριστικές, έχουμε επικαιροποιήσει το σχέδιο αξιολόγησης για το '21-'27 λόγω της συνηθέστερης αιτίας, δηλαδή της χρονικής μετάθεσης της πρώτης ενδιάμεσης αξιολόγησης, καθώς αυτή αποσυνδέθηκε από την ενδιάμεση επανεξέταση. Η ενδιάμεση αξιολόγηση τρέχει ήδη από τις 24/04 και αυτή και πρόκειται να ολοκληρωθεί σε ένα χρόνο, δηλαδή στις 24/04/26. Διενεργείται κατά απαίτηση του άρθρου 18 του 1060 του 2021 για τον καθορισμό των κοινών διατάξεων για τα ευρωπαϊκά ταμεία. Προβλέπεται να καλύψει όλες τις προτεραιότητες και τους ειδικούς στόχους του προγράμματος, περιλαμβανομένης και της προτεραιότητας της τεχνικής βοήθειας. Όπως αναφέρθηκε προηγουμένως, σύμφωνα με το χρονοδιάγραμμα, έχει μετατεθεί η παραλαβή ουσιαστικά αυτής της αξιολόγησης για τις 24/04/26. Κλείνοντας θα ήθελα να ευχαριστήσω και εγώ από την πλευρά όλων των συναδέλφων και τον κύριο Κουδουμάκη που βγάζει το καλύτερο από όλους

μας και ένα τέτοιο παράδειγμα είναι αυτό το ότι, όπως λέμε και στα βόρεια we walk the extra mile. Αυτή η αξιολόγηση δεν ήταν σε αυτές τις οποίες είμαστε υποχρεωμένοι να κάνουμε. Πρόκειται για μία αξιολόγηση που γίνεται για τις θερμοκοιτίδες, για τις δομές στήριξης επιχειρηματικότητας. Η ανάθεσή της έγινε από τις 12/11/2024. Έχουμε ήδη παραλάβει το πρώτο παραδοτέο που αφορά τα δεδομένα τα οποία συλλέχθηκαν αλλά και τη SWAT ανάλυση και αναμένουμε περίπου στα μέσα Ιουλίου να παραλάβουμε το δεύτερο και τελικό παραδοτέο που αφορά την ανάδειξη των κρίσιμων στοιχείων και τις προτάσεις βελτίωσης των θερμοκοιτιδών, γιατί πιστεύουμε ότι είναι ένα βασικό εργαλείο με το οποίο μπορούμε να ισχυροποιήσουμε το ρόλο τους σαν ένα βασικό στοιχείο οικονομικής ανάπτυξης και ενίσχυσης της τοπικής και περιφερειακής επιχειρηματικότητας. Ελπίζω να μην σας κούρασα.

Προϊστάμενος ΕΥΔ ΠΑΜΘ κ. Π. Κουδουμάκης:

Όχι, Γιάννη, δεν μας κούρασες και ευχαριστούμε πολύ για την παρουσίαση και την πολύ στοχευμένη ανάλυση. Νομίζω ότι είναι πολύ κρίσιμο αυτές οι αξιολογήσεις, όπως είπες, να τροφοδοτούν το σχεδιασμό των νέων δράσεων. Να περάσουμε και στην τελευταία παρουσίαση από τη δική μας πλευρά. Είναι ο Γιάννης ο Παπούδης για την δημοσιότητα, ένα επίσης κρίσιμο κομμάτι του προγράμματος.

Στέλεχος Μονάδας Α' ΕΥΔ ΠΑΜΘ κ. Ι. Παπούδης:

Καλημέρα και από εμένα. Είμαι ο Γιάννης ο Παπούδης. Είμαι ο υπεύθυνος επικοινωνίας της υπηρεσίας και μαζί θα δούμε τα θέματα της επικοινωνίας και προβολής του προγράμματος. Ακολουθώντας την παραίνεση του προϊσταμένου να διατρέξουμε λίγο γρήγορα το κομμάτι το θεσμικό και να πάμε στην ουσία, να δούμε τι πραγματικά υλοποιήσαμε το προηγούμενο διάστημα. Άρα η επικοινωνία την περίοδο '21-'27 εδράζει σε 3 κείμενα σημαντικά, στον κανονισμό 1016 του '21, στον επικοινωνιακό οδηγό του ΕΣΠΑ, που έχει εκδοθεί από την Εθνική Αρχή Συντονισμού και από το πρόγραμμα Ανατολική Μακεδονία και Θράκη, το οποίο έχει στο κεφάλαιο 7, έχει εγκριθεί στο σύνολο του, στο οποίο περιγράφει τους στόχους του προγράμματος, τα μέσα επικοινωνίας, τα διάφορα κοινά, στόχοι και επιμέρους στοιχεία που χρειάζεται για την αποτελεσματική επικοινωνία του προγράμματος. Άλλωστε στον κανονισμό τον 1060 περιγράφεται αναλυτικά, ποιες υποχρεώσεις έχουν και τα κράτη- μέλη και οι διαχειριστικές αρχές και οι δικαιούχοι. Μεγάλες υποχρεώσεις που έχει η διαχειριστική αρχή είναι να εξασφαλίσει την δημοσίευση των προσκλήσεων, να βγάζει τον προγραμματισμό των προσκλήσεων τουλάχιστον 3 φορές τον χρόνο, να επικαιροποιεί τον κατάλογο των πράξεων. Όμως και αρκετές υποχρεώσεις έχουν και οι δικαιούχοι μας, να υπάρχει μια σύντομη περιγραφή της πράξης η οποία σηματοδοτείται στον διαδικτυακό τόπο του δικαιούχου, να έχει πινακίδες, πλάκες, αφίσες ανάλογα με το είδος της προβολής και φυσικά για έργα στρατηγικής σημασίας ή έργα άνω των 10 εκατομμυρίων να ακολουθείται η ειδική προβολή που απαιτείται σε αυτές τις περιπτώσεις. Δίνουμε ιδιαίτερη σημασία στην επικοινωνία, διότι ο κανονισμός επιφέρει ως 3% σε περίπτωση μη τήρησης των κανόνων δημοσιότητας, άρα δίνουμε ιδιαίτερη προσοχή στην τήρηση των κανόνων δημοσιότητας. Άρα, στο πρόγραμμά μας έχουμε στόχους που πρέπει να πετύχουμε, να τους επικοινωνήσουμε, έχουμε διάφορα μέσα για να το πετύχουμε αυτό, έχουμε διάφορα κοινά-στόχοι, τα οποία πρέπει να αντιμετωπίσουμε διαφορετικά, τα οποία τα περιγράφουμε εδώ εν τάχει. Και τα μέσα τα οποία έχουν διάθεσή μας είναι είτε ενέργειες, άμεσες επικοινωνίες, εκδηλώσεις, ημερίδες, έντυπο υλικό, οπτικοακουστικό υλικό, ιστοσελίδα προγράμματος, γραφείο τύπου, φυσικά μέσα κοινωνικής δικτύωσης που είναι ο απαραίτητος στην εποχή μας, συμμετοχή σε εκθέσεις, είναι κάποια από τα μέσα που χρησιμοποιούμε στην καθημερινή μας επικοινωνία των στόχων του προγράμματος. Πάμε να δούμε τι έχουμε κάνει από την προηγούμενη Επιτροπή έως και σήμερα. Κυρίαρχο κομμάτι επικοινωνίας είναι η ιστοσελίδα της υπηρεσίας, στην οποία τηρούνται όλες οι οδηγίες που έχουν εκδοθεί από την εθνική αρχή συντονισμό. Υπάρχει αυτή η ενιαία εικόνα οπτικής ταυτότητας σε όλες τις ιστοσελίδες του προγράμματος '21-'27. Εκεί μπορεί κάποιος να βρει την πρώτη δημοσίευση των προσκλήσεων, τον κατάλογο των ενταγμένων πράξεων, τα κείμενα προγραμματισμού. Και έχουμε συμμορφωθεί πλήρως με τις προδιαγραφές προσβασιμότητας για άτομα με αναπηρίες. Έχουμε φτάσει στο επίπεδο 2^A, το οποίο είναι το

απαιτούμενο επίπεδο, το οποίο διασφαλίζει ότι παρέχονται ψηφιακά και λειτουργικά προς όλους τους χρήστες οι πληροφορίες ανεξαρτήτως αναπηριών ή τεχνολογικών περιορισμών. Έχουμε ολοκληρώσει και την δήλωση προσβασιμότητας στους ιστότοπους. Άλλη μια υποχρέωση που προκύπτει από το εθνικό κανονιστικό πλαίσιο. Όπως αναφέρθηκε και πριν, έχουμε εκδώσει την προδημοσίευση των προσκλήσεων που πρόκειται να βγουν στο προσεχές διάστημα. Έχουμε μία υποχρέωση κάθε 3 μήνες. Αναφέρθηκε ο κύριος Δελάκης σε αυτό σε προηγούμενη, στη δίκη του παρουσίαση. Έχουμε τον κατάλογο των πράξεων και έχουμε και τη χρήση των μέσων κοινωνικής δικτύωσης στη σελίδα μας στο Facebook, στην οποία έχει 2,6 χιλιάδες ακολούθους, στην οποία έχουμε πολλές πληροφορίες σχετικά με το πρόγραμμα και τις δράσεις επικοινωνίας, τις οποίες αναλαμβάνει η υπηρεσία μας και διεκπεραιώνει τακτικά. Δύο λόγια από το τι έχει γίνει από την προηγούμενη Επιτροπή που έχουμε συνεδριάσει. Η προηγούμενη Επιτροπή ήταν πριν περίπου ένα χρόνο, στις 30 Μαΐου, στην Καβάλα. Είχαμε την κεντρική εκδήλωση γνωριμίας των πολιτών με τις δράσεις του προγράμματος. Είχαμε επισκέψεις σε σειρά έργων, στον δήμο Νέστου, στο παράρτημα Ρομά, στη δομή της σίτισης, είχαμε πάει στη Θάσο για να δούμε τις εργασίες της αποκατάστασης του αρχαίου θεάτρου. Είχαμε δει τον έλεγχο του εξωτερικού δικτύου στον δήμο Νέστου, είχαμε πάει και σε επιχειρήσεις, σε συσκευασίες ακτινιδιών και σπαραγγιών. Και είχαμε τις εργασίες της 3^{ης} Επιτροπής εξίσου emblematicό κτίριο της Μεγάλης Λέσχης στην Καβάλα. Έκτοτε αρκετά πυκνό το πρόγραμμα των δράσεων επικοινωνίας, συμμετοχή στις τεχνικές συναντήσεις με τον ΟΟΣΑ στην Αλεξανδρούπολη στην Κομοτηνή τον Ιούλιο του 24, μια σειρά από τεχνικές συναντήσεις για την ΟΧΕ, το ((2:13:06)) σχέδιο ύδρευσης για τις δράσεις καινοτομίας, επιχειρηματικότητας, εκπαίδευσης και για τη διαβούλευση και την έκδοση των προσκλήσεων. Συμμετείχαμε στην Ευρωπαϊκή Εβδομάδα πόλεων στις Βρυξέλλες. Είχαμε τις τεχνικές συναντήσεις για ΟΧΕ και ΒΑΑ, την πολύ σημαντική παρουσίαση της μελέτης της Ολοκληρωμένης Χωρικής Επένδυσης του ορεινού όγκου Ροδόπης και του ποταμού Νέστου στο Παρανέστι το Φλεβάρη, τις ενημερωτικές εκδηλώσεις σε συνεργασία με τον ΕΦΕΠΑΕ και τις δράσεις τις οποίες έχουν προκηρυχθεί σε 5 πόλεις της περιφέρειάς μας. Τα εργαστήρια επιχειρηματικής ανακάλυψης, τη δεύτερη φάση των εργαστηρίων αυτών, τεχνικές συναντήσεις για την ενεργοποίηση των έργων υγείας. Και όπως ειπώθηκε τον κ. Κουδουμάκη, οι στοχευμένες συναντήσεις, τεχνικές συναντήσεις με κρίσιμους δικαιούχους του προγράμματος, προκειμένου να ενεργοποιηθούν και να έχουμε το καλύτερο δυνατό αποτέλεσμα. Συμμετείχαμε φυσικά και στην έκθεση Καβάλα EXPO τον Οκτώβριο του '24. Και τέλος, τον Φεβρουάριο που στείλαμε μία επιστολή προς τους δικαιούχους του προγράμματος μας, προκειμένου να ορίσουν τον υπεύθυνο επικοινωνίας του κάθε δικαιούχου, αλλά παράλληλα συμπληρώσουν ένα ερωτηματολόγιο σχετικά με την κάλυψη των υποχρεώσεων δημοσιότητας την οποία αυτοί έχουν. Έχουμε πάρει ήδη το feedback, έχουμε ήδη δει τις απαντήσεις τους σχετικά με το αν τηρούν τους κανόνες δημοσιότητας, αν το site τους είναι προσβάσιμο, αν τηρούν τη σηματοδότηση όπως πρέπει. Και στο αμέσως προσεχές διάστημα έχουμε σαν σκοπό να ενεργοποιήσουμε αυτό το δίκτυο επικοινωνίας με τους δικαιούχους και να οργανώσουμε εκπαιδευτικό σεμινάριο, να τους κατευθύνουμε στη σωστή σηματοδότηση. Τι πρέπει να κάνουμε; Τι θα κάνουμε στο προσεχές διάστημα; Είναι η συμμετοχή της υπηρεσίας σε εκθέσεις, είναι η δημιουργία του, η ενέργεια των εκπαιδευτικών σεμιναρίων, μόλις είπαμε, η έκδοση έντυπου υλικού, η προμήθεια προωθητικού υλικού, το οποίο μοιράζουμε σε δράσεις επικοινωνίας και είμαστε σε φάση δημιουργίας ενός πεντάλεπτου βίντεο πολύ υψηλής αισθητικής και ποιότητας, το οποίο θα περιλαμβάνει τις δράσεις στην περίοδο '21-'27. Το βίντεο αυτό βρίσκεται στη φάση της παραγωγής, υπολογίζεται να ολοκληρωθεί στο επόμενο δίμηνο. Εδώ βλέπουμε το σενάριο και ελπίζουμε να σας το παρουσιάσουμε αναλυτικά στην επόμενη μας συνάντηση. Σας ευχαριστώ πάρα πολύ για τον χρόνο σας.

Περιφερειάρχης Α.Μ.Θ. κ. Χρ. Τοψίδης, Πρόεδρος:

Ευχαριστούμε πολύ όλους για την υπομονή σας. Οπότε τώρα μπαίνουμε στο κομμάτι της συζήτησης. Ο λόγος είναι σε εσάς να ακούσουμε παρατηρήσεις, τοποθετήσεις, ζητήματα που σας απασχολούν, ερωτήσεις. Επειδή μου είπαν ότι ήμουν πολύ καταπιεστικός, θα τον έδινα σε όλους τον λόγο, οπότε θα

περιμένω λίγο να δούμε ποιος θέλει να ζητήσει από τους δήμους. Θέλετε από τους εκπροσώπους των αστικών αρχών για τη βιώσιμη αστική ανάπτυξη; Κάποια θέματα, ζητήματα, το πανεπιστήμιο, δεν ξέρω.

Εκπρόσωπος Δημοκριτείου Πανεπιστημίου Θράκης κα Μ. Μιχαλοπούλου:

Καλησπέρα σε όλους. Είμαι η Μαρία Μιχαλοπούλου, εκπρόσωπος του Πανεπιστημίου. Παίρνω τον λόγο πρώτη, απλά για να ανοίξω τη συζήτηση. Να ευχαριστήσω και εγώ με τη σειρά μου όσους συμμετέχουν και εργάζονται για αυτό το τόσο αποτελεσματικό πλαίσιο που όλοι αξιοποιούμε. Και φυσικά και το Δημοκρίτειο Πανεπιστήμιο Θράκης, σε πολλά σημεία του προγράμματος, τόσο σε αυτήν την περίοδο όσο και στην προηγούμενα, αλλά και στην επόμενη το Δημοκρίτειο Πανεπιστήμιο Θράκης στήριξε πολλές από τις αναπτυξιακές του στρατηγικές πάνω στο ΠΕΠ και τις επιμέρους δράσεις, ειδικά όσον αφορά το κομμάτι των υποδομών και των βασικών έργων που αυτή τη στιγμή βρίσκονται σε μία φάση επανεκκίνησης, και πολύ σωστά χαρακτηρίστηκε έτσι, δυο κρίσιμα έργα για την λειτουργία του πανεπιστημίου. Αλλά δεν είναι μόνο αυτά. Χαίρομαι όμως που εξελίσσεται με αυτόν τον τρόπο η υλοποίηση αυτών των έργων. Θέλω να πω ότι στο πλαίσιο της παρακολούθησης του προγράμματος, το ότι το γεγονός ότι φέτος το Δημοκρίτειο Πανεπιστήμιο μετέχει σχεδόν σε όλες τις βιώσιμες αστικές αναπτύξεις, στα σχέδια των πόλεων της περιοχής μας, αλλά και οι προτάσεις του πανεπιστημίου αφορούν τις υπόλοιπες ΟΧΕ, τις Οργανωμένες Χωρικές Επενδύσεις τόσο του τουρισμού όσο του ορεινού όγκου, όσο και του Έβρου μετά, άλλα με άλλον τρόπο, δείχνει πόσο το πανεπιστήμιο πιστεύει σε αυτό τον τρόπο λειτουργίας και ανάπτυξης, σχεδιασμό και χρηματοδότησης. Οπότε ευχαριστούμε πολύ από τη μεριά μας και είμαστε εδώ για να μπορέσουμε να βελτιώσουμε όλο αυτό το απαιτητικό πλαίσιο, τουλάχιστον από τη μεριά μας σε ό, τι αφορά το σχεδιασμό, την υποβολή και την υλοποίηση των έργων μας. Ευχαριστώ πολύ.

Περιφερειάρχης Α.Μ.Θ. κ. Χρ. Τοψίδης, Πρόεδρος:

Ωραία, ευχαριστούμε και εμείς. Πράγματι το πανεπιστήμιο είναι ένας κρίσιμος και εξαιρετικά σημαντικός εταίρος του προγράμματος. Όντως και στις χωρικές επενδύσεις και με τα έργα υποδομής και με την στρατηγική έξυπνης εξειδίκευσης, συμμετέχει και μας υποστηρίζει σε όλες τις δράσεις που κάνουμε. Να συνεχίσουμε από εκεί, ο Πρόεδρος του ΤΕΕ. Άκη.

Εκπρόσωπος του Τεχνικού Επιμελητηρίου Ελλάδος (ΤΕΕ) κ. Α. Παρασκευόπουλος:

Καλημέρα κι από μένα. Είδαμε ένα πάρα πολύ ισόρροπο καταναμεμημένο πρόγραμμα, θα έλεγα, το οποίο το ευχάριστο νέο της ημέρας είναι ότι υλοποιείται με ταχύτατους ρυθμούς, εν συγκρίσει με την υπόλοιπη χώρα. Και αυτό είναι πάρα πολύ καλό για την περιοχή, γιατί η περιοχή αυτή πρέπει να στηριχτεί. Νομίζω ότι ο τρόπος με τον οποίο έχει καταναμεμηθεί το πρόγραμμα, βλέπουμε πολιτισμό, βλέπουμε ειδικές κοινωνικές ομάδες, βλέπουμε έναν εναλλακτικό τρόπο ανάπτυξης, ο οποίος δεν περπατάει στα καθιερωμένα που είχαν τα προγράμματα τα παλαιότερα, πράγμα το οποίο είναι πάρα πολύ αισιόδοξο και αγγίζει και άλλες πλευρές. Εγώ θα ήθελα να πω ότι ως τεχνικός σύμβουλος της πολιτείας είμαστε σε επικοινωνία συνεχώς και με τη διαχειριστική, που άλλωστε η κεφαλή της διαχειριστικής είναι και μέλος του ΤΕΕ, κύριε Κουδουμάκη, και πολλοί άλλοι, όλοι οι συνάδελφοι, οι περισσότεροι είναι συνάδελφοι μέσα, μηχανικοί. Αυτό το οποίο ήθελα εγώ να τονίσω και το οποίο το μεταφέρω και ως πρόταση και έχει να κάνει, να ακουμπήσει πάλι με τον πολιτισμό, είναι να κοιτάσουμε λίγο το κύτταρο της παλιάς πόλης της Ξάνθης. Θα ήθελα να δει σε επόμενη φάση η Διαχειριστική πώς θα μπορούσαμε να αναπτύξουμε περαιτέρω και, βασικά βρισκόμαστε σε ένα κρίσιμο σημείο που αυτός ο οικισμός χρειάζεται συντήρηση. Υπάρχουν προγράμματα αυτή τη στιγμή, όπως το «Διατηρώ», που έχει βγάλει το υπουργείο Ενέργειας, το οποίο όμως είναι πάρα πολύ φτωχό και δεν μπορεί να καλύψει το κομμάτι αυτό της Θράκης, το οποίο είναι μοναδικό. Νομίζω ότι μέσα από το ΕΣΠΑ, μέσα από το ΕΤΠΑ αυτής της περιόδου, θα μπορούσαμε να σώσουμε τον οικισμό, διότι είναι ένας οικισμός ο οποίος χαρακτηρίζεται από πολυιδιοκτησίες. Δεν μπαίνουν στη διαδικασία οι ιδιοκτήτες να πληρώσουν χρήματα από την τσέπη τους για να συντηρήσουν και να σώσουν τα κτίρια αυτά. Και θα πρέπει να θυμηθούμε λίγο, να πάμε λίγο πιο πίσω, 20,25, 30 χρόνια πιο πίσω, να θυμηθούμε πώς η Ξάνθη επένδυσε σε αυτό τον οικισμό και αναπτύχθηκε ως πόλη. Αυτή τη στιγμή όμως θα έλεγα ότι πολλά κτίρια

αποτελούν πια και δημόσιο κίνδυνο. Νομίζω ότι αξίζει να ασχοληθεί το επιχειρησιακό πρόγραμμα της περιφέρειας μας με αυτόν τον οικισμό. Οι Ολοκληρωμένες Χωρικές Επενδύσεις επίσης είναι σε πολύ καλό σημείο. Το έχω ξαναπεί ότι η ΟΧΕ για τον ορεινό όγκο είναι αξιοζήλευτη και νομίζω ότι εάν πετύχει το σκοπό της θα δώσει στη Θράκη ακόμη ένα όπλο για να προσελκύσει πληθυσμό, να προσελκύσει ξένο κόσμο. Θα ήθελα., εύχομαι η ΟΧΕ για το «Έβρος-Μετά» να προχωρήσει με ταχύτερους ρυθμούς, διότι ο Έβρος έχει ανάγκη το πρόγραμμα αυτό και πραγματικά πιστεύω ότι εάν πιάσουμε έστω και το 60%, 70% των στόχων αυτών θα είναι ευεργετικό το πρόγραμμα για την περιοχή αυτή. Σας ευχαριστώ. Εύχομαι καλή επιτυχία. Εμείς είμαστε πάντα εδώ για να έχουμε διάλογο γόνιμο, εποικοδομητικό, που είτε και... Πραγματικά είναι σημαντικό να υπάρχει εποικοδομητικός διάλογος και να πετύχουμε όλοι μαζί αυτό το οποίο πραγματικά πάει πάρα πολύ καλά. Σας ευχαριστώ.

Προϊστάμενος ΕΥΔ ΠΑΜΘ κ. Π. Κουδουμάκης:

Ευχαριστούμε και εμείς τον Πρόεδρο του Τεχνικού Επιμελητηρίου Θράκης, για την υποστήριξη. Είμαστε σε συνεχή επικοινωνία σε συγκεκριμένα ζητήματα, όπως τα τοπικά πολεοδομικά σχέδια, η υποστήριξης του ΤΕΕ είναι σημαντική. Το γνωρίζουμε αυτό που αναφέρατε για το πρόγραμμα «Διατηρώ», έχει φτάσει και σε εμάς. Είναι όντως μία σημαντική ανάγκη και μία σημαντική πρόκληση, η πολυιδιοκτησία, τα ζητήματα που υπάρχουν με την ωρίμανση αυτών των έργων είναι κάτι που πρέπει να το δούμε και να το εξετάσουμε σε μια τεχνική συνάντηση, να δούμε τις δυνατότητες και τα περιθώρια των δυνατοτήτων παρέμβασης που έχει το πρόγραμμα.

Εκπρόσωπος φορέων κοινωνικής οικονομίας κ. Α. Κουτσούμπας:

Να χαιρετήσω κι εγώ όλους που βρίσκονται στην αίθουσα. Είμαι ο Αντώνης ο Κουτσούμπας, είμαι εκπρόσωπος των φορέων κοινωνικής και αλληλέγγυας οικονομίας της Ανατολικής Μακεδονίας και Θράκης. Και πολλοί από εμάς εδώ ή πολλοί δε γνωρίζουν ίσως και τι είναι η κοινωνική οικονομία, η οποία είναι ουσιαστικά ο τρίτος δρόμος. Δηλαδή πέρα από την δημόσια και την ιδιωτική οικονομία, που αποτελούν τους δυο βασικούς πυλώνες της εγχρήματης οικονομίας των ανθρώπων, υπάρχει και ο τρίτος δρόμος, ο οποίος στην Ελλάδα είναι σχετικά καινούργιος, ενώ σε άλλες χώρες της Ευρώπης υπάρχει ήδη από το 1952. Πρώτη φορά λοιπόν το 2011 με το νόμο 4019 θεσμοθετείται στην Ελλάδα η κοινωνική οικονομία και έτσι μπόρεσαν να δημιουργηθούν και οι πρώτες ΚΟΙΝΣΕΠ, κοινωνικές επιχειρήσεις. Και κατόπιν το 2016 με τον νόμο 4430 του '16 προχωρήσαμε και είμαστε εκεί που είμαστε σήμερα. Επειδή εμείς από πολύ νωρίς παρακολουθούμε όλη αυτή τη διαδικασία και είμαστε από τις πρώτες ΚΟΙΝΣΕΠ που υπήρξαν στην περιοχή και μάλιστα ήμασταν και υπό αυτούς που δημιουργήσαμε και τα πρώτα δίκτυα και εδώ, αλλά και σε συνεργασία με τις υπόλοιπες κάτω περιοχές της Ελλάδος, από το 2015 ακούμε το τι θα γίνει αυτό το οποίο έγινε επιτέλους σήμερα, δηλαδή ότι υπάρχει κάποιο πρόγραμμα στο οποίο μπορούμε να ενταχθούμε και να προχωρήσουμε. Αυτό, λοιπόν, αξίζει πραγματικά συγχαρητήρια στο ότι όντως έχει φτάσει αυτή η προκήρυξη την οποία έχουμε, όπου μπορούν να ενταχθούν οι κοινωνικές συνεταιριστικές επιχειρήσεις και να χρηματοδοτηθούν στη δημιουργία νέων θέσεων εργασίας. Ήδη είμαστε στη διαδικασία από την πλευρά της Ένωσης να συναντούμε διάφορους που βρίσκονται σε αυτόν τον χώρο. Βέβαια, ακόμη δεν υπάρχει εκείνη ωριμότητα ούτε στις αρχές και στους θεσμούς που να ξέρουν τι είναι οι κοινωνικές επιχειρήσεις και δυστυχώς ακόμη μπορούμε να συναντάμε υπηρεσίες όπως ο ΟΑΕΔ ή η ΔΥΠΑ που δεν έχουν ακόμη, δεν γνωρίζουν μετά από τόσα χρόνια τι συμβαίνει. Συναντήσαμε προσφάτως επιχειρήσεις, οι οποίες δημιουργήθηκαν από διάφορα γραφεία στην Αθήνα ή αλλού που δεν τους είπαν τι πρέπει να κάνουν, οπότε φτάνουμε σήμερα να διορθώνουμε λάθη που έχουν γίνει. Και εξαιτίας του ότι βλέπουμε το ότι υπάρχουν πολλές επιχειρήσεις που δεν ξέρουν πώς να προχωρήσουν, σίγουρα θα υπάρξουν καθυστερήσεις όσον αφορά από την πλευρά των επιχειρήσεων που θα κάνουν αιτήσεις για να ενταχθούν στο συγκεκριμένο πρόγραμμα. Ένα μεγάλο πρόβλημα που αντιμετωπίζουν οι κοινωνικές επιχειρήσεις είναι η μη δημιουργία αυτού του οποίου προέβλεπε ο νόμος 4430 του '16 του ταμείου ή της τράπεζας, αν θέλετε, κοινωνικής οικονομίας, η οποία θα μπορούσε να βοηθά στη χρηματοδότηση αυτών των επιχειρήσεων. Αυτό

δημιουργεί ένα επιπρόσθετο πρόβλημα σε πολλές επιχειρήσεις, που ενώ θα μπορούσαν και θέλουν και έχουν τις δυνατότητες να ενταχθούν σε ένα τέτοιο πρόγραμμα, δεν θα μπορέσουν πιθανόν να το κάνουν, γιατί δεν έχουν τη δυνατότητα να προκαταβάλουν για ένα μεγάλο διάστημα, για να δεκάμηνο τουλάχιστον που απαιτείται, τα χρήματα που χρειάζονται να καταβάλουν ώστε να μπορέσουν να ενταχθούν και να προχωρήσουν στο συγκεκριμένο πρόγραμμα. Προτείνω, λοιπόν, μια εύκολη λύση που θα μπορούσε να δημιουργήσει τη δυνατότητα και σε άλλες επιχειρήσεις να κάνουν αίτηση σε αυτό το πρόγραμμα, παράταση του προγράμματος αυτού ή μάλλον τον χρόνο αιτήσεων σε αυτό το πρόγραμμα που λήγει τον Ιούνιο, πιθανόν για κάνα μήνα ακόμη, έτσι ώστε να μπορέσουν και άλλες επιχειρήσεις με τις οποίες εμείς αυτή τη στιγμή βοηθούμε, ώστε να διορθώσουνε λάθη για να μπορέσουν πλέον τυπικά να έχουν τη δυνατότητα να ενταχθούν σε ένα πρόγραμμα και επίσης βοηθούμε σε νέες επιχειρήσεις να συσταθούν αυτό το διάστημα. Αλλά αυτή τη στιγμή, έτσι όπως είναι τα πράγματα, πιθανότατα δεν θα έχουν προλάβει να ολοκληρωθούν αυτές οι διαδικασίες, για να μπορέσουν να φτάσουν, ώστε να καταθέσουν την πρότασή τους μέχρι το τέλος του προγράμματος. Επομένως, ένα είναι η παράταση του προγράμματος που θα μπορούσε, των αιτήσεων, δηλαδή, υποβολής αιτήσεων, να πάει λίγο πιο πέρα. Και το δεύτερο, δεν ξέρω κατά πόσο εσείς μπορείτε να βοηθήσετε σε αυτό, είναι να υπάρξει κάποια βοήθεια όσον αφορά την χρηματοδότηση ή τη δημιουργία του ταμείου. Βέβαια είναι η τελευταία στιγμή να γίνει κάτι τέτοιο, αλλά εκεί είναι που είναι και το δύσκολο κομμάτι. Αυτά από εμάς. Σας ευχαριστούμε που βρισκόμαστε εδώ.

Προϊστάμενος ΕΥΔ ΠΑΜΘ κ. Π. Κουδουμάκης:

Και εμείς σας ευχαριστούμε. Για την παράταση το ακούμε, το καταγράφουμε, κάντε το σαν αίτημα για να μπορέσουμε να το έχουμε. Τώρα για το ταμείο, δεν νομίζω ότι μπορούμε εμείς αυτή τη στιγμή, σίγουρα όμως σε μία συζήτηση, γιατί γίνεται σε εθνικό επίπεδο το ταμείο, μπορούμε να συνεισφέρουμε συμβάλλοντας σε αυτήν την προσπάθεια. Να επαναλάβω λίγο αυτό με το 40% που υπάρχει τη δυνατότητα του κανονισμού για τις έμμεσες δαπάνες που είναι μία σημαντική διευκόλυνση, το κομμάτι των έμμεσων δαπανών που είναι πρακτικά να υποστηρίξει με εύκολες διαδικασίες, χωρίς παραστατικά, δράσεις και επιλέξιμες δαπάνες που υποστηρίζουν την υλοποίηση του προγράμματος και των επενδυτικών σχεδίων, το οποίο έχουμε καταλάβει ότι είναι μια σημαντική διευκόλυνση για αυτές τις επιχειρήσεις.

Εκπρόσωπος του Συνδέσμου Πληροφορικής & Επικοινωνιών Ελλάδος (ΣΕΠΕ) κ. Α. Ντέμκας:

Καλησπέρα και από εμένα. Είμαι ο Τάσος ο Ντέμκας και εκπροσωπώ τον Σύνδεσμο Εταιρειών Πληροφορικής Ελλάδος, τον ΣΕΠΕ, έτσι θα το γνώριζε όλοι. Οπότε αρχικά θέλω να σας μεταφέρω τους χαιρετισμούς του Διοικητικού Συμβουλίου και του Προέδρου. Και να μεταφέρω και μια δέσμευση, ότι δηλώνουμε εδώ παρόντες σε ό, τι μας χρειαστείτε. Γιατί; Γιατί όλα αυτά τα οποία συζητάτε σίγουρα έχουν να κάνουν από πίσω, έχουν ανάγκη και υποστήριξη από την πληροφορική. Είμαστε εδώ για να βοηθήσουμε σε εξειδικεύσεις και σχεδιασμούς και φορείς αλλά και εταιρείες της περιοχής. Βέβαια, θέλω να μεταφέρω και έναν προβληματισμό που έχουμε πιάσει στην πληροφορική. Θα πρέπει να γνωρίζετε, και αυτό προέρχεται από μελέτες της Deloitte, που κάναμε σαν σύνδεσμο, ότι το επόμενο διάστημα προβλέπεται, μέχρι το 2030, να χρειαστούμε 120.000-140.000 ειδικούς πληροφορικής. Ενώ παράγουμε, θα παράξουμε το πολύ 60.000 έως 70.000. Μας λείπουν δηλαδή πάρα μα πάρα πολλοί άνθρωποι. Και είμαστε σε μία εποχή η οποία σε ό, τι αφορά τα ψηφιακά αλλάζει ραγδαία. Θυμηθείτε ότι μέχρι χθες κανένας δεν μιλούσε για cloud, κανένας δεν μιλούσε για big data, για AI και δεν συμμαζεύεται. Και ενώ ο φόβος είναι ότι όλες αυτές οι τεχνολογίες μπαίνουν στη ζωή μας και θα καταργήσουν θέσεις εργασίας, συμβαίνει ακριβώς το αντίθετο, τουλάχιστον στο δικό μας το χώρο. Ίσως κάπου αλλού να το κάνουν αυτό. Σε εμάς προκαλούν όλο και περισσότερες ανάγκες. Άρα μία πρόταση που θέλουμε να πούμε εμείς γενικά, γιατί εξειδικευμένο το πρόγραμμα και τι ακριβώς δουλέψατε το προηγούμενο διάστημα δεν το γνωρίζουμε, είναι να ενισχυθεί η εκπαίδευση ανθρώπων και η πρακτική τους εξάσκηση σε όλους τους τομείς. Αυτά. Σας ευχαριστώ πολύ και καλή συνέχεια.

Προϊστάμενος ΕΥΔ ΠΑΜΘ κ. Π. Κουδουμάκης:

Σας ευχαριστούμε και εμείς και για τη διαθεσιμότητά σας και για την υποστήριξή σας. Πράγματι το κομμάτι των ψηφιακών εφαρμογών είναι όπως το είπατε. Αλλάζει τόσο γρήγορα, ραγδαία, που χρειάζονται εξειδικευμένες γνώσεις και υποστήριξη από έναν φορέα που είναι ο δικός σας για να μπορέσουμε να ανταποκριθούμε. Έχουμε ψηφιακές εφαρμογές στο κομμάτι της ΟΧΕ Εγνατίας, θα χρειαστούμε και την υποστήριξή σας στην ψηφιοποίηση των μουσείων. Υπάρχει και το κομμάτι, πολύ σωστά είπατε, της πιστοποίησης, κατάρτισης, πιστοποίησης εργαζομένων. Υπάρχει και αυτό το κομμάτι από το Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο. Θα είμαστε σε επικοινωνία, σας ευχαριστούμε πολύ. Δεν ξέρω αν υπάρχει κάποια άλλη στην αίθουσα, κάποια άλλη παρέμβαση. Έχουμε διαδικτυακά, βλέπω τον κ. Καλερίδη από την ΓΕΓΕΤ και την κα Αθανασίου, αν το βλέπω σωστά. Θέλετε;

Εκπρόσωπος της Εθνικής Συνομοσπονδίας Ατόμων με Αναπηρία (ΕΣΑΜΕΑ) κ. Ι. Λυμβαίος:

Ευχαριστώ πολύ, κύριε Κουδουμάκη. Καλημέρα σε όλες και σε όλους. Είμαι ο Γιάννης ο Λυμβαίος, οργανωτικός γραμματέας Εθνικής Συνομοσπονδίας Ατόμων με Αναπηρία. Καταρχήν να συγχαρώ και εσάς την υπηρεσία αλλά και την περιφέρεια Ανατολικής Μακεδονίας-Θράκης για τα αποτελέσματα, τα μέχρι τώρα αποτελέσματα, τα οποία πραγματικά φαίνεται ότι είναι, εντυπωσιάζουν σε σχέση και με το παρελθόν. Να σας ευχαριστήσω για τη συνεργασία και τον διάλογο που έχουμε μέχρι σήμερα που πραγματικά νομίζω ότι είναι αποτελεσματικός. Και με αφορμή την πιλοτική δράση που είδαμε προηγουμένως, που μας παρουσιάστηκε, την 412β, που αφορά στις ηλικίες 8-18 ετών, θα ήθελα να δείτε και θα έρθει και πιο δομημένη η πρόταση βέβαια, τις ηλικίες 0 έως 8 ετών με δομές ή αν θέλετε με πρόγραμμα πρώιμης που θα ενισχύει την πρώιμη παρέμβαση, ανίχνευση και παρέμβαση, σε παιδιά, βρέφη που αντιμετωπίζουν νευροεξελικτικά προβλήματα αλλά και μαθησιακά. Αυτό γιατί η περιφέρεια Ανατολικής Μακεδονίας-Θράκης είναι απομακρυσμένη περιφέρεια, έχει προβλήματα σε ό,τι αφορά την κάλυψη όλων των ιατρικών και παρά ιατρικών ειδικοτήτων. Συνεπώς ο πληθυσμός αναγκάζεται, ο πληθυσμός που αντιμετωπίζει τέτοιου είδους προβλήματα, αναγκάζεται να μεταναστεύει εσωτερικά στην Ελλάδα, αναζητώντας το τι έχει το παιδί και το πώς μπορεί να αντιμετωπιστεί. Συνεπώς, πραγματικά θα ήταν πολύ βοηθητικό και για την ίδια την οικογένεια και για τα παιδιά, τα οποία από ηλικία 0 θα έχουν κάποια υποστήριξη και προφανώς βέβαια θα είναι και πάρα πολύ υποστηρικτικό στη συγκράτηση του πληθυσμού σε αυτήν εδώ την τόσο σημαντική περιφέρεια. Θερμές ευχαριστίες, παραμένουμε στη διάθεσή σας και πολλά συγχαρητήρια.

<Παναγιώτης Κουδουμάκης> Εμείς σας ευχαριστούμε πολύ και με πολύ μεγάλη χαρά θα δούμε την πρόταση, όταν την υποβάλετε, να τη δούμε εξειδικευμένη σε όρους ποιος θα κάνει τί, πότε, με τι προϋπολογισμό για να αρχίσουμε να συζητάμε και με τους αρμόδιους φορείς, άμα θα είναι στο κομμάτι της προστασίας, της παιδικής προστασίας, στο κομμάτι της υγείας, να δούμε πού θα το τοποθετήσουμε, τη δική μας κατάταξη και οργάνωση που έχουμε, τους άξονες και προτεραιότητες και με πολύ μεγάλη χαρά να δούμε πώς θα την εξειδικεύσουμε. Σας ευχαριστούμε πολύ. Να δώσουμε το λόγο διαδικτυακά. Ο κ. Καλερίδης.

Εκπρόσωπος της Γενικής Γραμματείας Έρευνας και Καινοτομίας κ. Β. Καλερίδης:

Ευχαριστώ πολύ. Θα ήθελα και εγώ εκ μέρους του της Γενικής Γραμματείας Καινοτομίας να χαιρετίσω τη συνάντηση και να δώσω συγχαρητήρια για την καλή πορεία. Θα ήθελα κάποιες διευκρινιστικές ερωτήσεις που προφανώς αντιστοιχα οι απαντήσεις θα ήθελα να ζητήσω να είναι με τίτλους. Δεν χρειάζεται να επεκταθείτε. Απλώς είναι τυπικές ερωτήσεις ως προς την παρακολούθηση μέχρι τώρα, κυρίως και της περιφερειακής διάστασης της πορείας της RIS μέχρι τώρα και τις διαδικασίες επιχειρηματικής ανακάλυψης. Η πρώτη μου ερώτηση είναι, ακούσαμε πολλά για τη δραστηριότητα της Διαχειριστικής Αρχής, θα ήθελα να ρωτήσω, υπάρχει δομή στην περιφέρεια που ασχολείται με την παρακολούθηση της στρατηγικής; Ξέρετε αυτό το κομμάτι που στο παρελθόν είχε πέσει στους ώμους της Διαχειριστικής Αρχής και αυτό με αντιστοιχα προβλήματα, ας πούμε, που σας δημιουργήθηκαν, αλλά θα ήθελα να υπάρχει αυτή τη στιγμή. Ένα δεύτερο ερώτημα έχει να κάνει με τις δράσεις που προκηρύσσετε. Θα ήθελα με τίτλους ξανά τι έχετε κάνει μέχρι

τώρα και τι σχεδιάζετε; Αναφέρθηκε κάτι, το ξέρω, απλώς θα ήθελα μία λίγο περισσότερη λεπτομέρεια. Επίσης θα ήθελα να ρωτήσω πάλι πολύ σύντομα για την διαδικασία επιχειρηματικής ανακάλυψης, η ιδέα που ακολουθείται. Επίσης, σημείωσα ότι υπάρχουν εργαστήρια επιχειρηματικής ανακάλυψης. Θα ήθελα μία πρόταση σαν περισσότερη πληροφορία. Και τέλος, θα ήθελα να ρωτήσω για τη λειτουργία των ΠΣΕΚ και τη στελέχωση. Έχει αλλάξει στελέχωσή τους; Και κυρίως βέβαια το βαθμό της συνεργασίας που έχετε με το ΠΣΕΚ. Ευχαριστώ πολύ.

Προϊστάμενος ΕΥΔ ΠΑΜΘ κ. Π. Κουδουμάκης:

Ωραία. Να πω μόνο δύο λόγια, γιατί είναι εδώ η κυρία Μαριλένα Γρηγορίου, είναι η Πρόεδρος του ΠΣΕΚ. Οπότε, Μαριλένα θα σου δώσω τον λόγο μετά,. Πάντως έχουμε δομή, δεν θα μπορούσαμε να τα κάνουμε όλα αυτά χωρίς τη συνεργασία με το Περιφερειακό Ταμείο Ανάπτυξης, το οποίο έχει οριστεί ως δομή παρακολούθησης της περιφερειακής στρατηγικής, της στρατηγικής εξειδίκευσης στην περιφέρειά μας. Έχουμε μία εξαιρετική συνεργασία μαζί με το Περιφερειακό Συμβούλιο Καινοτομίας. Έχουμε σύμβουλο που υποστηρίζει τη διαδικασία μέσα από την τεχνική βοήθεια και υποστηρίζει σημαντικά και κρίσιμες δραστηριότητες. Τα εργαστήρια επιχειρηματικής ανακάλυψης γίνονται δομημένα και με έναν εξαιρετικό τρόπο καταγράφοντας και με μεγάλη συμμετοχή. Θα τα πει αναλυτικά στη συνέχεια κυρία Γρηγορίου. Η πρόσκληση αυτή που έχουμε βγάλει το ανέφερα πριν, ίσως το είπα λίγο γρήγορα, έχει δικαιούχο την επιχείρηση, έχει έναν προϋπολογισμό 8 εκατομμύρια ευρώ. Χρηματοδοτεί πειραματική ανάπτυξη και βιομηχανική έρευνα, δικαιούχος η επιχείρηση. Και προσπαθήσαμε, τη βγάλαμε αμέσως μετά την πρόσκληση που βγάλατε εσείς ή λίγο μετά, εννοώ το «Ερευνώ-Καινοτομώ» για να μπορέσουμε να δούμε ποια κενά αφήνει και ποια σημεία δεν είναι σε επικάλυψη, αλλά είναι σε συμπληρωματικότητα. Άρα ναι, πήγαμε σε πιο μικρές επιχειρήσεις, δηλαδή είδαμε λίγο τον κύκλο εργασιών, τα κριτήρια που βάζει η πρόσκληση του «Ερευνώ-Καινοτομώ», ώστε να αφήσουμε περιθώριο και κενό και χώρο για να υποβληθούν προτάσεις από επιχειρήσεις που συνάδουν με το προφίλ της περιφέρειας μας, να είναι δηλαδή πιο στοχευμένη και πιο κοντά στις ανάγκες της περιφέρειάς μας. Μαρίνα, θέλεις να συμπληρώσεις για τα...

Εκπρόσωπος του Περιφερειακού Επιστημονικού Συμβουλίου Έρευνας και Καινοτομίας Περιφέρειας Ανατολικής Μακεδονίας και Θράκης κα Μ. Γρηγορίου:

Ευχαριστώ, Παναγιώτη. Πολύ γρήγορα και εγώ να πω ότι έχουμε μία εξαιρετική συνεργασία και με το ΤΑΑ, που είναι ο μηχανισμός παρακολούθησης και με την ΕΥΔ, όλα αυτά τα περίπου 2 χρόνια που λειτουργεί το τρέχων ΠΣΕΚ, να πω έτσι. Έχουν ολοκληρωθεί οι 7 από τους 8 τομείς, έχουνε συγκροτηθεί οι συμβουλευτικές ομάδες εργασίας. Έχουμε σε κάθε συμβουλευτική ομάδα εργασίας γύρω στα 20-25 άτομα, τα οποία συμμετέχουν. Κάθε μία από τις ομάδες έχει κάνει κατά μέσο όρο από 5 έως 6 συναντήσεις μέχρι να φτάσουμε στα εργαστήρια επιχειρηματικής ανακάλυψης. Έγιναν τέσσερα τον Απρίλιο του 2024. Ακολούθησαν τα άλλα τρία πρόσφατα, τον Απρίλιο του 2025. Έχουνε δουλευτεί τα κείμενα βάσης, έχουν δουλευτεί οι προτεραιότητες. Σε αυτή τη φάση δίνουμε μεγάλη έμφαση στις δράσεις δικτύωσης, οι οποίες επίσης προβλέπονται. Έχουμε μία μεγάλη εκδήλωση που θα γίνει την επόμενη Δευτέρα 26 εδώ στην Κομοτηνή, να συζητήσουμε ακριβώς το πώς έχει πάει μέχρι στιγμής η λειτουργία ΠΣΕΚ, ΤΑΑ, ΕΥΔ, σε αυτόν τον τομέα, ποια είναι τα συμπεράσματα και από την προηγούμενη προγραμματική και πώς έχουμε τρέξει μέχρι τώρα. Και παράλληλα θα έχουμε και ένα πάνελ για καλές πρακτικές και θα συνεχίσουμε το κομμάτι της δικτύωσης το οποίο θα τρέξει για όλη την επόμενη, θα έλεγα περίοδο, με πολύ μεγαλύτερη ένταση, προχωρώντας και σε συναντήσεις b2b και σε πιο στοχευμένες δράσεις για συγκεκριμένους τομείς.

Εκπρόσωπος της Γενικής Γραμματείας Κοινωνικής Αλληλεγγύης και Καταπολέμησης της Φτώχειας του Υπουργείου Κοινωνικής Συνοχής και Οικογένειας κα Στ. Αθανασίου:

Τέλεια. Ευχαριστώ πολύ. Γεια σας, λοιπόν. Είμαι η διευθύντρια του γραφείου του γενικού, του κ. Πύρρου. Μέχρι στιγμής έχουν συζητηθεί πολλά θέματα αρμοδιότητας της δικής μας γενικής γραμματείας. Θα ξεκινήσω όμως από αυτό που τέθηκαν και κάποια ερωτήματα, θα μπορούσαμε να πούμε, που αφορούν την κοινωνική οικονομία. Αναφέρθηκε από την ένωση των φορέων ΚΑΛΟ στην προηγούμενη τοποθέτηση η

έλλειψη δημιουργίας ταμείου για χρηματοδότηση των φορέων ΚΑΛΟ. Συγκεκριμένα, η διεύθυνση της Γενικής Γραμματείας του υπουργείου μας, διοργανώνει, μέχρι στιγμής έχει κάνει μία σειρά σεμιναρίων και θεματικών ημερίδων διαδικτυακά για να μπορούν όλοι να συμμετέχουν από όλη την Ελλάδα γύρω από διάφορα θέματα που απασχολούν τους φορείς ΚΑΛΟ. Ένα από αυτά που έχει προγραμματιστεί για μέσα στον Μάιο είναι μία ενημερωτική ημερίδα για τις μικροπιστώσεις. Συγκεκριμένα θα γίνει, αν δεν κάνω λάθος, 28 Μαΐου. Οπότε εάν υπάρξει κάποιο κενό στην ενημέρωση, παρακαλώ επικοινωνήστε με το γραφείο μας ή με τη διεύθυνση και θα κοινοποιηθεί η πρόσκληση, έτσι ώστε να μπορέσετε να συμμετέχετε όσοι ενδιαφέρεστε. Επίσης, επειδή αναφέρθηκαν και άλλα πράγματα που αφορούν ενδεχομένως την ευαισθητοποίηση και την ενημέρωση φορέων ή γενικότερα του πληθυσμού γύρω από την κοινωνική οικονομία, να σας πω ότι μέσα από την καινούρια προγραμματική περίοδο του ΕΣΠΑ, έχουν ξεκινήσει να γίνονται ενέργειες από κεντρικό επίπεδο για την ευαισθητοποίηση, για την ενημέρωση. Θα γίνουν σεμινάρια για την ενίσχυση δεξιοτήτων όσων ασχολούνται με την κοινωνική οικονομία, θα γίνει μία τροποποίηση του θεσμικού πλαισίου, απαντώντας στις σύγχρονες, στις σημερινές ανάγκες του τομέα. Αλλά να επισημάνουμε και σε αυτό το επίπεδο ότι υπάρχει και ένα σχέδιο δράσης στοχευμένο στην κοινωνική οικονομία και κοινωνική καινοτομία από την άνοιξη του 2023, το οποίο είναι δημοσιευμένο στο διαδίκτυο προσβάσιμο και φυσικά και επιμέρους εμείς είμαστε εδώ, είτε να κάνουμε συναντήσεις με τη διεύθυνση είτε να διοργανώσουμε, ιδέες και ανάγκες σύμφωνα με αυτές, μια ημερίδα, για να τα συζητήσουμε, να τοποθετηθούμε και να πράξουμε αντιστοίχως. Οπότε βάζω μια άνω τελεία σε αυτό και αν θέλετε κάτι άλλο, φυσικά το συζητάμε για πιο τεχνικά.

Περιφερειάρχης Α.Μ.Θ. κ. Χρ. Τοψίδης, Πρόεδρος:

Σας ευχαριστούμε πολύ. Πράγματι είναι πολύ σημαντική η υποστήριξή σας. Κρατάτε μας ενημέρους, κρατάτε μας το δίκτυο αυτό της ενημέρωσης. Είμαστε σίγουροι ότι θα υπάρξει ενδιαφέρον και θα υπάρχει και συμμετοχή και δυνατότητα να λυθούν τα ζητήματα και κάποια από τα ζητήματα που έχουν τεθεί. Σας ευχαριστούμε πολύ. Υπάρχει κάποια άλλη τοποθέτηση, κάποια άλλη παρέμβαση; Αν όχι, να κάνουμε ένα σύντομο διάλειμμα και μετά να έχουμε μία σειρά παρεμβάσεων της Εθνικής Αρχής Συντονισμού.

Εκπρόσωπος της Ειδικής Υπηρεσίας Συντονισμού του Σχεδιασμού, της Αξιολόγησης και της Εφαρμογής (ΕΥΣΣΑΕ) κα Κ. Μπισμπίκου:

Γεια σας. Από την ΕΥΣΣΑΕ της Εθνικής Αρχής Συντονισμού του υπουργείου Εθνικής Οικονομίας θα γίνει αρχικά μια παρουσίαση για την ενεργοποίηση και στη συνέχεια θα περάσουμε στα επόμενα θέματα. Λοιπόν, όπως βλέπουμε εδώ για τα περιφερειακά προγράμματα, το ποσοστό των προσκλήσεων συνολικά στο ΕΣΠΑ '21-'27 ανέρχεται στο 80,9%, των εντάξεων στο 58,3%, των συμβάσεων στο 38,6% και των πληρωμών στο 16,9%. Στο σύνολο του ΕΣΠΑ το ποσοστό των προσκλήσεων ανέρχεται στο 73,3% της συνολικής χρηματοδότησης, των εντάξεων στο 61,8%, των συμβάσεων στο 41,8% και των πληρωμών στο 12,47%. Στην ενεργοποίηση των ταμείων όσον αφορά το ΕΤΠΑ, το ποσοστό των προσκλήσεων ανέρχεται στο 77,2%, των εντάξεων στο 58,9% της συνολικής χρηματοδότησης, των συμβάσεων στο 38,3 και των πληρωμών στο 12,4%. Όσον αφορά στο ΕΚΤ, το ποσοστό των προσκλήσεων ανέρχεται στο 74,4%, των εντάξεων στο 57,7%, των συμβάσεων στο 40,2% και των πληρωμών στο 14,1%. Εδώ βλέπουμε την ενεργοποίηση ανά στόχο πολιτικής. Στον στόχο πολιτικής 1, στην εξυπνότερη Ευρώπη, το ποσοστό των εντάξεων ανέρχεται στο 54,9%, των συμβάσεων στο 45,9% και των πληρωμών στο 11,9%. Στο στόχο πολιτικής 2, στα περιβαλλοντικά, οι εντάξεις ανέρχονται στο 76%, οι συμβάσεις το 47,5% και οι πληρωμές στο 14,5%. Στον στόχο πολιτικής 3, στις μεταφορές, οι εντάξεις ανέρχονται στο 77,8%, οι συμβάσεις στο 48,6% και οι πληρωμές στο 10,9%. Στον στόχο πολιτικής 4, οι εντάξεις ανέρχονται στο 59,8%, οι συμβάσεις στο 38,9% και οι πληρωμές στο 15,1%. Και στον στόχο πολιτικής 5, οι εντάξεις ανέρχονται στο 34,7%, οι συμβάσεις στο 21,5% και οι πληρωμές στο 8,1%. Είναι λίγο κουραστικά τα νούμερα και το κατανοώ, αλλά πρέπει να έχουμε και συνολική εικόνα βέβαια της ενεργοποίησης του ΕΣΠΑ. Να περάσουμε στην αναθεώρηση. Όπως γνωρίζουμε, αυτή τη στιγμή είναι υπό διαβούλευση ο νέος σχεδιασμός της πολιτικής

της συνοχής για το '21-'27. Η Ευρωπαϊκή Επιτροπή προτείνει τροποποιήσεις των κανονισμών στο Ευρωπαϊκό Ταμείο Περιφερειακής Ανάπτυξης και το Ταμείο Συνοχής, στον 1058, δηλαδή, τον κανονισμό του 2021, στο Ταμείο Δίκαιης Μετάβασης που είναι ο 1056 του '21 και στο Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο που είναι ο κανονισμός 1057 του '21. Οι τροποποιήσεις αποσκοπούν στην άμεση απόκριση σε πολυεπίπεδες προκλήσεις, που είναι η γεωπολιτική αστάθεια, η αύξηση του ενεργειακού κόστους, η ανάγκη ενίσχυσης της βιομηχανικής ανταγωνιστικότητας, η αύξηση των κοινωνικών ανισοτήτων, η στεγαστική κρίση, πράσινη και ψηφιακή μετάβαση με την προσθήκη νέων θεματικών προτεραιοτήτων που έχουν ακουστεί βέβαια αρκετά τις τελευταίες μέρες και είναι η ανταγωνιστικότητα και απανθρακοποίηση, η άμυνα και η ασφάλεια, προσιτή στέγαση και κοινωνική στέγαση, η πρόσβαση στο νερό, βιώσιμη διαχείριση και κυρίως η ανθεκτικότητα των υδάτων και η ενεργειακή μετάβαση. Τι μας προσφέρει τώρα όλη αυτή η διαδικασία της τροποποίησης των κανονισμών; Μας προσφέρει στα προγράμματα κάποιες ευελιξίες οι οποίες και αυτές είναι ακόμα υπό διαβούλευση. Εφόσον ανακατανεμηθεί τουλάχιστον το 15%, που όπως είπαμε ακόμα δεν έχει αυτό φιξαριστεί, των πόρων στις νέες προτεραιότητες που είναι η ενέργεια, η άμυνα, η στέγαση, το νερό και η πρωτοβουλία STEP, ενεργοποιούνται τα εξής. Έχουμε μία προχρηματοδότηση 30%. Υπολογίζεται επί των πόρων που ανακατανέμονται στις νέες προτεραιότητες. Επιπλέον, εφάπαξ προχρηματοδότηση, 4,5% για το 2026, η οποία υπολογίζεται επί της συνολικής επιλέξιμης δημόσιας δαπάνης του προγράμματος, συγχρηματοδότηση έως 100% για τις νέες προτεραιότητες, παράταση επιλεξιμότητας των δαπανών έως 31/12/2030 και τέλος μας προσφέρει την κατάργηση του ανώτατου ορίου, του 20%, για τη χρηματοδότηση δράσεων στο πλαίσιο της πρωτοβουλίας STEP. Επιπλέον, για τις μεγάλες επιχειρήσεις μας προσφέρει επιλεξιμότητα για χρηματοδότηση σε παραγωγικές επενδύσεις που υποστηρίζουν τους ειδικούς στόχους σε 1.1.6., 2.2.9. της πρωτοβουλίας STEP, που είναι γνωστοί αυτοί οι δυο ειδικοί στόχοι και επιπλέον και στον ειδικό στόχο 1.1.7. που είναι για την άμυνα και τις τεχνολογίες διττής χρήσης. Επιπλέον, στα σημαντικά έργα κοινού ευρωπαϊκού ενδιαφέροντος, τα οποία έχουν εγκριθεί από την Ευρωπαϊκή Επιτροπή. Και τέλος για τα έργα που συμβάλλουν άμεσα στην απανθρακοποίηση των παραγωγικών διαδικασιών. Έτσι λοιπόν, εισάγονται νέοι ειδικοί στόχοι. Στον στόχο πολιτικής Έξυπνη Ευρώπη, εισάγεται ο ειδικός στόχος 1.7., που έχει να κάνει με την ενίσχυση των βιομηχανικών δυνατοτήτων για την υποστήριξη της διπλής χρήσης και των αμυντικών ικανοτήτων, στον στόχο πολιτικής 2 εισάγονται τρεις ειδικοί στόχοι, ο 2.5., που είναι για την προώθηση ασφαλούς πρόσβασης στα ύδατα, βιώσιμη διαχείριση υδάτων και ανθεκτικότητας υδάτων. Εδώ έχουμε συμπλήρωση δηλαδή στον στόχο πολιτικής. Στον ειδικό στόχο 2.11 έχουμε την προώθηση της πρόσβασης σε προσιτή στέγαση. Και στον ειδικό στόχο 2.12 έχουμε προώθηση της ενεργειακής συνδεσιμότητας των σχετικών υποδομών και ανάπτυξη υποδομών επαναφόρτισης. Στον στόχο πολιτικής 3 μπαίνει ο ειδικός στόχος 3.3 για την ανάπτυξη των ανθεκτικών αμυντικών ή διπλής χρυσής υποδομών, στρατιωτική κινητικότητα, δηλαδή στην Ένωση. Στον στόχο πολιτικής 4 εισάγεται ο ειδικός στόχος 4.7., προώθηση της πρόσβασης σε προσιτή στέγαση και στον στόχο πολιτικής 5 ο ειδικός στόχος 5.3. για την ανάπτυξη βιώσιμων συστημάτων στέγασης. Σε ό,τι αφορά το ΕΚΤ εισάγονται νέες προτεραιότητες στην άμυνα και στην απανθρακοποίηση. Εισάγεται το άρθρο 12c, ανάπτυξη δεξιοτήτων στον τομέα της αμυντικής βιομηχανίας και το άρθρο 12d, ανάπτυξη δεξιοτήτων στον τομέα της απανθρακοποίησης. Σε ό,τι αφορά το STEP έχουμε το άρθρο 12a με την προθεσμία μέχρι 31/12/25 να παρατείνεται για την ενσωμάτωση της πρωτοβουλίας. Ήτανε μέχρι 31/03/2025, αν θυμόμαστε, και τώρα παρατείνεται μέχρι 31/12/25. Να δούμε λίγο συνοπτικά τις συνέργειες και συμπληρωματικότητες με το Ταμείο Ανάκαμψης. Θα πρέπει εδώ να πω εισαγωγικά ότι το Ταμείο Ανάκαμψης στην περιφέρεια Ανατολικής Μακεδονίας- Θράκης χρηματοδοτεί 125 έργα με προϋπολογισμό 502 εκατομμύρια, τα σπουδαιότερα εκ των οποίων είναι τα αντιπλημμυρικά του Έβρου, η δέσμευση CO₂ στον Πρίνο, μεταφορά και διανομή νερού από τον ποταμό Νέστο στην πεδιάδα της Ξάνθης για αρδευτικούς σκοπούς και η αναβάθμιση των υποδομών λιμένα Αλεξανδρούπολης. Σε ό,τι αφορά τις συνέργειες και τη συμπληρωματικότητες εντοπίζονται κυρίως τέσσερις τομείς που μπορούμε να ξεχωρίσουμε. Δηλαδή στον ειδικό στόχο 2.4. παρουσιάζεται συμπληρωματικότητα και ο διαχωρισμός γίνεται από τον φορέα υλοποίησης και φορέα αρμοδιότητας. Το ΤΑΑ υλοποιεί σε

περιοχές αρμοδιότητας των δασαρχείων, περιλαμβάνει αντιτυρικά και αντιπλημμυρικά, αντιδιαβρωτικά έργα. Στον ειδικό στόχο 2.5. έχουμε ισχυρές συνέργειες, συμπληρωματικότητα έργων και κοινούς φορείς υλοποίησης. Το Ταμείο Ανάκαμψης επικεντρώνεται σε συγκεκριμένους τύπους έργων, όπως ξήρανση ιλύος και προμήθεια ψηφιακών υδρομέτρων, ενώ το ΠΕΠ κυρίως σε έργα ύδρευσης. Στον ειδικό στόχο 3.1. και 3.2. ο διαχωρισμός γίνεται με βάση τα έργα και τα μέσα. Το ΠΕΠ ως το 2024 υλοποιεί αποκλειστικά οδικά έργα. Το ΤΑΑ περιλαμβάνει λιμενικά και αεροδρόμια. Και στον ειδικό στόχο 4.5. έχουμε παρεμβάσεις του ΤΑΑ σε 12 υποδομές υγείας με στόχο την ανακαίνιση, ενεργειακή και λειτουργική. Το ΠΕΠΕ επικεντρώνεται στον εξοπλισμό με εξαίρεση των Γενικό Νοσοκομείο Δράμας που προκύπτει ταυτόχρονη ενίσχυση για έργα υποδομής, νέας υποδομής από το ΠΕΠ και ανακαίνισης από το Ταμείο Ανάκαμψης. Ιδιαίτερα σημαντική είναι η συνέργεια και η συμπληρωματικότητα με τις χωρικές στρατηγικές, καθώς έχουμε τα έργα του πολιτισμού και της αστικής ανάπτυξης που παρουσιάζουν χωρική και θεματική εγγύτητα. Εδώ στον πίνακα παρουσιάζονται τα μέτρα και τα υποέργα του ΤΑΑ που συσχετίζονται με τις τρεις ΟΧΕ. Βλέπουμε τις τρεις ΟΧΕ της Εγνατίας, την ΟΧΕ της Ροδόπης και την ΟΧΕ του Έβρου. Μετά με τα συγκεκριμένα έργα που παρουσιάζουν τις συνέργειες με το ΠΕΠ. Σε ό, τι αφορά τη βιώσιμη αστική ανάπτυξη, στον πίνακα εδώ παρουσιάζονται τα μέτρα και τα υποέργα του ΤΑΑ, που συσχετίζονται με τις τέσσερις από τις έξι εγκεκριμένες ΒΑΑ. Οι άλλες δυο που υλοποιούνται δεν υπάρχουν συσχετιζόμενα έργα. Και βλέπουμε εδώ τα έργα τα οποία περιλαμβάνουν συγκεκριμένους τύπους παρεμβάσεων, αστικής ανάπλασης, ανάδειξη. Και εδώ πέρα ίσως θα πρέπει να γίνει και μία περαιτέρω διερεύνηση των επιμέρους παρεμβάσεων, ώστε να αποτιμηθεί καλύτερα η συνέργεια που μπορεί να παρουσιάζουν με τις εγκεκριμένες στρατηγικές. Σας ευχαριστώ πολύ.

Εκπρόσωπος της Ειδικής Υπηρεσίας Συντονισμού του Σχεδιασμού, της Αξιολόγησης και της Εφαρμογής (ΕΥΣΣΑΕ) κ. Ι. Δημητρίδης:

Καλησπέρα κι από εμένα. Εκπροσωπώντας και εγώ την ειδική υπηρεσία συντονισμού του σχεδιασμού, της αξιολόγησης της εφαρμογής της Εθνικής Αρχής Συντονισμού, πριν προχωρήσω στην παρουσίαση του ενιαίου συστήματος παρακολούθησης δεικτών, να κάνω μία πολύ σύντομη αναφορά σε σχέση με την διαδικασία παρακολούθησης της διαρκούς εκπλήρωσης των αναγκών πρόσφορων όρων, που είναι μία διαδικασία που η μονάδα αξιολόγησης αναγκών όρων και δεικτών της ΕΥΣΣΑΕ παρακολουθεί και συντονίζει. Είναι γνωστό και έχει ανακοινωθεί και σε άλλες επιτροπές πρότερα και είναι γνωστό σε όλους ότι υπάρχει σε λειτουργία μία ειδική web εφαρμογή στον Δίαυλο που όλοι οι υπεύθυνοι των αναγκών πρόσφορων όρων ενημερώνουν δυο φορές τον χρόνο ύστερα από οδηγία της ΕΥΣΣΑΕ για το πώς υλοποιείται και πού βρίσκεται η παρακολούθηση της εκπλήρωσης των αναγκών πρόσφορων όρων. Η τελευταία ενημέρωση έγινε το β' εξάμηνο του '24, όπου επιβεβαιώθηκε πως οι απαιτήσεις για τους 19 απ' τους 20 αναγκαίους όρους, που είναι ήδη εκπληρωμένοι και παρακολουθείται η αξιολόγηση τους, εξακολουθούν και ισχύουν, υπάρχει η θετική αυτή αξιολόγηση της χώρας δηλαδή και ισχύει, είναι σε ισχύ, δεν έχουμε τροποποιήσεις που να εγείρουν ζητήματα μη εκπλήρωσής τους. Να πούμε ότι σε πολύ σύντομο χρονικό διάστημα η ειδική υπηρεσία συντονισμού του σχεδιασμού, η μονάδα γ της ΕΥΣΣΑΕ τέλος πάντων θα ανακοινώσει στα αντίστοιχα μέλη, τους διαχειριστές της πλατφόρμας τις ημερομηνίες για την ενημέρωση που αφορά το πρώτο εξάμηνο του 2025, το οποίο θα γίνει σε πολύ σύντομο χρονικό διάστημα. Αυτά έτσι πολύ σύντομα, μια παρένθεση για τους αναγκαίους πρόσφορους όρους. Και να περάσουμε τώρα στην παρουσίαση για το ενιαίο σύστημα παρακολούθησης δεικτών. Το έγγραφο του ενιαίου συστήματος παρακολούθησης δεικτών έχει προωθηθεί για υπογραφή προς την Γενική Γραμματέα, είναι έτοιμο δηλαδή, προς τη Γενική Γραμματέα Επενδύσεων και Ανάπτυξης. Είναι μία απόφαση έγκρισης του. Ποιος είναι ο στόχος του του εγγράφου; Θυμίζω ότι είναι ένα έγγραφο το οποίο υπήρξε και την προηγούμενη περίοδο, '14-'20. Τότε ήταν το επίσημο έγγραφο εκπλήρωσης του αναγκαίου όρου της τότε περιόδου, της περιόδου '14-'20 για τα στατιστικά αποτελέσματα και τους δείκτες. Το έγγραφο συνεχίζει να έχει ισχύ. Είναι στην αρμοδιότητα της μονάδας η δημιουργία του και η συνεχής επικαιροποίησή του. Και αυτή τη στιγμή ποιος είναι ο στόχος του ενιαίου συστήματος; Ποιος είναι ο στόχος του εγγράφου; Να υπάρχει μία ολοκληρωμένη

ανταπόκριση στις απαιτήσεις των κανονισμών για τα θέματα των δεικτών και της παρακολούθησης και αξιολόγησης των προγραμμάτων. Το έγγραφο έχει εφαρμογή σε όλα τα προγράμματα του ΕΣΠΑ '21-'27, που σηματοδοτούνται από το ΕΤΠΑ, το ΕΚΤ, το Ταμείο Συνοχής, το Ταμείο Δίκαιης Μετάβασης, το Ταμείο Αλιείας και Υδατοκαλλιέργειας και τα τρία προγράμματα του υπουργείου Μετανάστευσης και Ασύλου. Φυσικά ποιοι θα το χρησιμοποιήσουν; Όλοι εμείς. Όλοι εμείς που ασχολούμαστε με το ΕΣΠΑ. Είναι ένα εργαλείο που, οι δείκτες πάντα τους αντιμετωπίζουμε στα προγράμματα και έχουν και το χαρακτηριστικό ότι έχουν μεγάλη δυναμική. Δηλαδή με τις αναθεωρήσεις και με τις αλλαγές που γίνονται στα προγράμματα, υπάρχει και διαρκής ανάγκη τροποποιήσεων των στοιχείων των δεικτών. Η Εθνική Αρχή Συντονισμών, λοιπόν, οι ειδικές υπηρεσίες διαχείρισης και οι επιτελικοί φορείς, οι ενδιαμέσιοι φορείς και οι δικαιούχοι θα έχουν συγκεντρωμένη την πληροφορία μέσα στο σύστημα, στο έγγραφο αυτό, το οποίο ουσιαστικά θα τους βοηθήσει να διασφαλίσουν την ορθότητα της τοποθεσίας σε όλα τα επίπεδα των δεικτών, την σωστή επιλογή τους και την παρακολούθηση προόδου, επίτευξη των οροσήμων και των στόχων των δεικτών κυρίως για τις σε διαχειριστικές αρχές και για τους δικαιούχους. Να πούμε ότι για να βοηθήσουμε την διαδικασία παρακολούθησης των δεικτών με έναν ενιαίο τρόπο, γιατί και το κείμενο αυτό, το ενιαίο σύστημα, είναι ένα μεγάλο κείμενο, τεράστιο σε όγκο που περιλαμβάνει μεγάλη πληροφορία, κρίναμε σκόπιμο με τη μονάδα να δημοσιεύσουμε στο site του ΕΣΠΑ και να έχουνε πρόσβαση όλοι οι φορείς, μία πλατφόρμα για το ενιαίο σύστημα. Με την υπογραφή της Γενικής, πιστεύω, σε πολύ σύντομο χρονικό διάστημα θα είναι διαθέσιμη ή θα υπάρχει διαθέσιμο ένα link στο site του ΕΣΠΑ, όπου θα μπορείτε, όλοι οι αρμόδιοι φορείς θα συγκεντρώσουν από κει να βρουν αναγκαία πληροφορία. Η πλατφόρμα υποστηρίζει ουσιαστικά με τον τρόπο της την ολοκληρωμένη παρακολούθηση των δεικτών. Είναι ένα σύγχρονο εργαλείο συλλογής, αποθήκευσης και ανάλυσης δεδομένων. Και φυσικά παρέχει όλη την απαραίτητη πρόσβαση σε δείκτες, αναφορές και σε κρίσιμα έγγραφα για την δημόσια διοίκηση. Πολύ σύντομα, να δώσω έτσι μια εικόνα του πώς θα παρουσιάζεται, πώς θα εμφανίζεται η πλατφόρμα στο site του ΕΣΠΑ. Εδώ πέρα έχουμε ουσιαστικά 6 πεδία, οι δείκτες, είναι οι ερωτήσεις, απαντήσεις είναι αναφορές, είναι τα χρήσιμα έγγραφα. Έχει μεγάλη σημασία να δούμε ότι σε κάθε ένα επίπεδο θα μπορεί κάποιος να έχει πρόσβαση και να βρει την απαραίτητη πληροφορία. Στους δείκτες, για παράδειγμα, υπάρχει δυνατότητα φιλτραρίσματος, όπου μέσα εκεί θα μπορεί κανείς ένα ταμείο, έναν στόχο πολιτικής, έναν ειδικό στόχο να βρει τους δείκτες τους διαθέσιμους τους κοινούς και τους ομογενοποιημένους που έχουν προταθεί, είναι η κοινοί δείκτες της Ευρωπαϊκής Επιτροπής, άλλα και ομογενοποιημένοι που έχουν προταθεί από την Εθνική Αρχή Συντονισμού σε συνεργασία φυσικά η ΕΣΑΕ και η ΣΕΚΤ είναι όλοι οι δείκτες των ταμείων εκεί και να επιλέγει, να βρίσκει δεξιά το δελτίο ταυτότητας του κάθε δείκτη και να το κατεβάζει. Στην πάνω σελίδα, όπως βλέπετε, το ενιαίο σύστημα, το έγγραφο θα μπορεί να κατεβαίνει και από κει και να αποθηκεύεται στα PC των εργαζομένων. Εκτός από αυτό θα υπάρχει δυνατότητα, γίνεται μία προσπάθεια να ενημερωθεί η πλατφόρμα και ενημερώνεται συνέχεια με θέματα ερωτήσεων και απαντήσεων που έχουν υποβληθεί κατά καιρούς στη μονάδα, αξιολόγησης αναγκαίων όρων και δεικτών από όλες τις διαχειριστικές, είτε μέσω Help Desk είτε μέσω ηλεκτρονικών μηνυμάτων, όπου και εκεί με κάποιες λέξεις κλειδιά θα υπάρχει δυνατότητα και με επιλογή ειδικών στόχων να βρείτε και απαντήσεις σε ερωτήματα που έχουν δοθεί για τη χρήση των δεικτών. Είναι ένα τεράστιο θέμα, το ξέρουμε όλοι και ταλαιπωρεί, θα έλεγα σε εισαγωγικά, αρκετά τους χειριστές και τους δικαιούχους και τις διαχειριστικές αρχές. Επιπλέον, στην πλατφόρμα σε άλλο επίπεδο θα είναι αναρτημένα όλα τα χρήσιμα έγγραφα που αφορούν τους δείκτες είτε κανονιστικά είτε εθνικά κείμενα με οδηγίες με εγκυκλίους, ένα αρχείο Excel για παράδειγμα, που έχει τις συνδέσεις των δεικτών και των δράσεων για να μπορούν όταν βγάζουν προσκλήσεις οι διαχειριστικές να το συμβουλευόνται. Ένα ενδεικτικό αρχείο το οποίο είχε γίνει γνωστό, ήταν διαθέσιμο στις διαχειριστικές αρχές κατά τον σχεδιασμό των προγραμμάτων και θα επικαιροποιηθεί και θα αναρτηθεί και αυτό στην πλατφόρμα. Αυτά έτσι πολύ σύντομα. Ελπίζω να μη σας κούρασα, γιατί

Εκπρόσωπος της Ειδικής Υπηρεσίας Αρχή Πιστοποίησης και Εξακρίβωσης Συγχρηματοδοτούμενων Προγραμμάτων κα Π. Βήτα:

Καλησπέρα σας. Είμαι η Βιβή Βήτα, εκπροσωπώ την Αρχή Πιστοποίησης. Θα θέλαμε να σας ευχαριστήσουμε πάρα πολύ για την πρόσκληση και για τη φιλοξενία σας και να ευχηθούμε καλή επιτυχία στις εργασίες της Επιτροπής Παρακολούθησης, αφού οι αποφάσεις δεν έχουν βγει ακόμη. Σύμφωνα με το άρθρο 91 του Κανονισμού στην προγραμματική περίοδο '21-'27 υποβάλλονται κατά ανώτατο όριο, 6 αιτήσεις πληρωμής ανά πρόγραμμα, ταμείο και λογιστική χρήση. Αυτό είναι μία από τις αλλαγές σε σχέση με την προγραμματική περίοδο '14-'20. Οι αιτήσεις υποβάλλονται μεταξύ των ακόλουθων ημερομηνιών, 28 Φεβρουαρίου, 31 Μαΐου, 31 Ιουλίου, 31 Οκτωβρίου, 30 Νοεμβρίου και 31 Δεκεμβρίου. Η αίτηση πληρωμής του Ιουλίου είναι και η τελική κάθε λογιστικής χρήσης και η υποβολή της είναι υποχρεωτική. Είναι σημαντικό για τη ροή χρηματοδότησης να υποβάλλονται αιτήσεις για όλες τις περιόδους και τις 6. Τα μεγέθη που θα αναφέρω παρακάτω είναι σε όρους ενωσιακής συνδρομής και όχι δημόσιας δαπάνης. Για το πρόγραμμα έχουν υποβληθεί μέχρι σήμερα αιτήσεις ύψους 55,3 εκατομμύρια ευρώ για το ΕΤΠΑ και 41,7 εκατομμύρια ευρώ για το ΕΚΤ. Η συνολική απορρόφηση του προγράμματος ανέρχεται στο 18% μέχρι σήμερα. Αυτά είναι τα ποσά μας. Για το έτος 2025 έχουν υποβληθεί αιτήσεις ύψους 1,5 εκατομμύρια ευρώ για το ΕΤΠΑ 3,2 εκατομμύρια ευρώ για το ΕΚΤ. Σύμφωνα με τις προβλέψεις δαπανών που υποβλήθηκαν στην SFC τον Ιανουάριο για το έτος 2025, προβλέπεται να υποβληθούν αιτήσεις 55,8 εκατομμύρια ευρώ για το ΕΤΠΑ και 21,2 εκατομμύρια ευρώ για το ΕΚΤ. Με την επίτευξη των προβλέψεων, η απορρόφηση του προγράμματος θα ανέλθει στο 31%. Σχετικά με τις εισροές, θα το πω πολύ, δεν τα λέω όλα, έχουμε πάρει για προκαταβολές 8,04 εκατομμύρια ευρώ για το ΕΤΠΑ, 2,8 για το ΕΚΤ. Οι εισροές από τις αιτήσεις πληρωμής είναι 52,5 εκατομμύρια ευρώ για το ΕΤΠΑ, 39,6 εκατομμύρια ευρώ για το ΕΚΤ. Με την τροποποίηση του κανονισμού και τον Κανονισμό STEP, αλλά και με τις επικείμενες τροποποιήσεις, τον κανονισμό των ταμείων προβλέπεται η καταβολή πρόσθετων προκαταβολών επί των προτεραιοτήτων που συμβάλλουν στους στόχους της STEP ή ενσωματώνονται στις νέες στρατηγικές. Οι εισροές από την Ευρωπαϊκή Επιτροπή τόσο από τις προκαταβολές όσο και από τις αιτήσεις πληρωμής αποδίδονται αυτόματες του ΚΔΕ, μεταφέρονται αμέσως στον κεντρικό λογαριασμό με σκοπό τη χρηματοδότηση των πράξεων του προγράμματος. Για το ν+3 μίλησε και ο κ. Κουδουμάκης, μίλησε κα. Μπανάβας. Για το 2025 έχει επιτευχθεί ο στόχος και ο στόχος για το '26 θα επιτευχθεί με βάση τις προβλέψεις δαπανών που έχει δώσει η διαχειριστική αρχή για τα έτη 2025 και 2026. Λοιπόν, πάλι τον ν+3, απλά εσείς δεν έχετε πρόβλημα, υπάρχουν δαπάνες οι οποίες συνδέονται με ειδικούς στόχους που δεν πληρούν τους αναγκαίους πρόσφορους όρους, όμως αυτές καταχωρούνται στο ΟΠΣ, γιατί συμμετέχουν στον υπολογισμό του ν+3 απλά μένουν σε αποδεκτό διαχείρισης και δεν πιστοποιούνται. Λοιπόν, επιλεξιμότητα. Λαμβάνοντας υπόψη ότι η έναρξη επιλεξιμότητας τόσο του οικονομικού όσο και του φυσικού αντικείμενου της προγραμματικής περιόδου '21-'27 είναι η 01/01/2021, στις περιπτώσεις έργων με συμβάσεις και υλοποίηση φυσικού αντικείμενου πριν την 01/01/2021, ανεξαρτήτου το πότε καταβλήθηκαν οι αντίστοιχες δαπάνες, το εν λόγω φυσικό αντικείμενο και οι δαπάνες του είναι μη επιλέξιμες και θα πρέπει να περιληφθούν στο μη επιλέξιμο προϋπολογισμό του έργου. Πρέπει να υπάρχουν και οι δυο προϋποθέσεις και το οικονομικό και το φυσικό αντικείμενο. Πρέπει να επισημάνουμε μία κρίσιμη διαφορά τώρα στους λογαριασμούς μεταξύ του 2021-2027 σε σχέση με το 2014-2020. Σε περίπτωση που διαπιστωθεί από την Ευρωπαϊκή Επιτροπή ότι μία δαπάνη η οποία περιέχεται σε λογαριασμό που έχουν γίνει αποδεκτοί είναι παράτυποι και η παρατυπία δεν έχει εντοπιστεί ούτε έχει αναφερθεί από το κράτος μέλος, τότε σύμφωνα με το άρθρο 104, παράγραφος 2β του κανονισμού, η Επιτροπή προβαίνει σε δημοσιονομική διόρθωση, μειώνοντας αντίστοιχα την εγκεκριμένη ενωσιακή στήριξη του προγράμματος. Ενώ στην προγραμματική περίοδο 2014-2020 στις περιπτώσεις αυτές γινόταν αντικατάσταση των μη επιλέξιμων δαπανών με άλλες επιλέξιμες με δαπάνες, χωρίς μείωση της ενωσιακής συνδρομής. Συνεπώς, προς αποφυγή επιβολής δημοσιονομικών διορθώσεων, οι οποίες οδηγούν σε οριστική απώλεια εγκεκριμένης ενωσιακής στήριξης των προγραμμάτων, απαιτείται ιδιαίτερη προσοχή στον εντοπισμό και στη διαχείριση των μη επιλέξιμων δαπανών πριν την υποβολή των

λογαριασμών. Γι' αυτό και οι λογαριασμοί είναι σημαντικοί. Λοιπόν, επιτόπιες επαληθεύσεις. Αναφορικά με την υλοποίηση των επιτόπιων επαληθεύσεων στην προγραμματική περίοδο '21- '27 έχουν μεγάλη βαρύτητα, καθώς δεν γίνεται πλέον διοικητική επαλήθευση το 100%. Οι επαληθεύσεις πραγματοποιούνται βάσει εξαμηνιαίου προγραμματισμού και είναι σημαντικό να αναρτάται έγκαιρα στο ΟΠΣ, στο αρμόδιο εγκεκριμένο πρόγραμμα επιτόπιων επαληθεύσεων, καθώς και τυχόν τροποποιήσεις αυτού. Να ολοκληρώνεται η υλοποίηση των επιτόπιων επαληθεύσεων, σύμφωνα με τον εγκεκριμένο προγραμματισμό για τα δυο εξάμηνα της λογιστικής χρήσης. Να ολοκληρώνεται η σύνταξη και καταχώρηση στο ΟΠΣ των εκθέσεων, επιτόπιων επαληθεύσεων, δηλαδή να οριστικοποιούνται. Σε περίπτωση που δεν υλοποιείται ο προγραμματισμός, τίθεται σε εξαίρεση στον ((3:16:40)) λογαριασμό της λογιστικής χρήσης όλες οι δαπάνες των πράξεων που δεν ελέγχθηκαν. Ο εγκεκριμένος προγραμματισμός δεν τροποποιείται παρά μόνο σε ειδικές περιπτώσεις. Ιδιαίτερη σημασία πρέπει να δοθεί στην εφαρμογή συστάσεων από επιτόπιες επαληθεύσεις και ελέγχους σε έργα μεταφερόμενα και έργα phasing από το '14-'20. Λοιπόν, δεν σας κουράζω άλλο με το '21-'27. Να πούμε δύο λόγια για το '14 -'20. Οι τελικές αιτήσεις ξεκίνησαν να υποβάλλονται σταδιακά τον 12/2024. Για το επιχειρησιακό πρόγραμμα Ανατολική Μακεδονία -Θράκη τελικές αιτήσεις πληρωμής υποβλήθηκαν 29/04/2025 με τις επιλέξιμες δαπάνες που δηλώνονται στις τελικές αιτήσεις πληρωμής και την εφαρμογή του ορίου ευελιξίας 15% σε επίπεδο προτεραιότητας, δηλώνεται για το επιχειρησιακό πρόγραμμα Ανατολική Μακεδονία και Θράκη '14-'20 το σύνολο της εγκεκριμένης ενωσιακής συνδρομής και το ποσό αποδεικτικής υπερδέσμευσης είναι 114% για το ΕΤΠΑ και 115% για το ΕΚΤ. Οι επιτόπιες επαληθεύσεις στο πλαίσιο της 10ης λογιστικής πρέπει να έχουν ολοκληρωθεί μέχρι την υποβολή του δεύτερου λογαριασμού. Ο δεύτερος λογαριασμός, κύριε Κουδουμάκη, πάμε για τέλος Οκτώβρη και όχι Σεπτέμβρη. Κάτι θα δώσουμε παραπάνω. Η υποβολή των εγγράφων κλεισίματος πρέπει να έχουν ολοκληρωθεί μέχρι στις 31/12/2025, ώστε να μη συμπίπτουν χρονικά οι λογαριασμοί της προγραμματικής του '14-'20 με το '21-'27 που θα υποβληθούν τον Φεβρουάριο του '26. Η υποβολή τώρα του πρώτου σχεδίου θα πραγματοποιηθεί το αργότερο μέχρι 19/09/2025, του δεύτερου σχεδίου μέχρι 31/10/2025. Κατά την υποβολή του δεύτερου σχεδίου λογαριασμού αναμένεται η διοικητική ολοκλήρωση της συνόλου των πράξεων. Αναλυτικές οδηγίες για την κατάρτιση των σχεδίων και του ((3:18:45)) λογαριασμού και τις σχετικές προθεσμίες θα αποσταλούν με νέο έγγραφο της αρχής πιστοποίησης. Σας ευχαριστώ πάρα πολύ. Είστε πάρα πολύ καλοί συνεργάτες, είστε εξαιρετικοί στη δουλειά σας, δεν έχω να σας πω τίποτα άλλο. Ευχαριστώ.

Προϊστάμενος ΕΥΔ ΠΑΜΘ κ. Π. Κουδουμάκης:

Πολλά χρόνια μας στηρίζεται και μας βοηθάτε από το 2007.

Εκπρόσωπος της Ευρωπαϊκής Επιτροπής κα Ελ. Μπανάβας:

Στην παρουσίαση της Αρχής Πιστοποίησης είχε έναν πίνακα όπου βλέπαμε τις εισροές που είχαμε για αυτό το πρόγραμμα, όπου βλέπουμε ότι οι εισροές είναι οι προκαταβολές και επίσης οι δαπάνες που σχετίζονται με αυτά που έχετε δηλώσει σαν πρόγραμμα, σε κοινοτική συνδρομή μεν, αλλά είναι αυτό που έχετε δηλώσει. Όταν λέει, ο κύριος Περιφερειάρχης το τόνισε, το τόνισα και εγώ ότι πρέπει να εντατικοποιηθούν οι ρυθμοί υλοποίησης. Γιατί το λέμε; Αν δούμε οι δαπάνες που έχουν γίνει σε αυτό το πρόγραμμα, εγώ είπα ότι ήμασταν στη μέση της περιόδου, σωστά είπε ο κύριος Κουδουμάκης μετά ότι είμαστε στο τρίτο, εξαρτάται πώς μετράμε, είμαστε στο τρίτο έτος. Αλλά από την ημερομηνία που εγκρίθηκε το πρόγραμμα μέχρι και σήμερα οι δαπάνες που δηλώθηκαν είναι της τάξης των 67 εκατομμυρίων, κοινοτικής συνδρομής πάλι επιμένω. Εάν πάει κάποιος να δει σήμερα τι πρέπει να κάνει η περιφέρεια ετησίως πια για να μην υπάρχει αποδέσμευση πόρους, και όταν λέμε αποδέσμευση πόρους, σημαίνει ότι η Περιφέρεια τα χάνει αυτά τα λεφτά. Αλλάζουμε, τροποποιούμε και την απόφαση ότι μειώνονται οι πόροι που είναι διαθέσιμοι για την περιφέρεια και βλέπουμε εμείς ότι αυτή τη στιγμή θα πρέπει το πρόγραμμα να κάνει πάνω από 70 εκατομμύρια του χρόνου για να μην έχει απώλεια πόρων. Η Διαχειριστική Αρχή σε πολύ μεγάλο βαθμό έχει κάνει τη δουλειά, θα έλεγε κάποιος, που της αναλογεί στο πρώτο στάδιο ότι έχει βγάλει τις προσκλήσεις.

Έχουν ενταχθεί έργα και τώρα, όπως λέτε στην Ελλάδα, η μπάλα είναι λίγο προς τους δικαιούχους και προς τους αναδόχους ότι αυτά τα έργα που έχουν ενταχθεί να συμβασιοποιηθούν και αν έχουν συμβασιοποιηθεί, να εντατικοποιηθεί και πάλι και ο ρυθμός υλοποίησης των έργων για να έχουμε αυτές τις δαπάνες και να μην υπάρχει κάποιος κίνδυνος. Το δεύτερο που θέλω να πω πάλι για τους δικαιούχους είναι για τις επαληθεύσεις. Οι επαληθεύσεις που γίνονται από τους δικαιούχους είναι για να εντοπίσουμε αν υπάρχει, να μην πω, παρατυπία, αλλά είναι η ορολογία που χρησιμοποιούμε για να μπορέσετε να αφαιρέσετε κάτι, γιατί είναι, όχι δεν είναι επιλέξιμο, είναι παράτυπο. Εάν δεν το κάνετε σαν Διαχειριστική Αρχή, έρχεται μετά η ΕΔΕΛ ή έρχονται ήδη και τα όργανα της Επιτροπής και διαπιστώνουν αυτές τις παρατυπίες ή αυτά τα ελλείμματα. Το πρόβλημα που μπορεί να συμβεί όμως είναι ότι εάν σε περίπτωση αυτές οι ελλείψεις, θα έλεγα, στις επαληθεύσεις που δεν γίνεται η διόρθωση, ενώ θεωρούμε και εμείς, το έχουμε βάλει και σε συμπεράσματα, η Επιτροπή θεωρεί ότι πολλές από αυτές τις παρατυπίες θα μπορούσαν να τις είχαν βρει οι δικαιούχοι, αυτό, όμως, αν γίνει ένα συστημικό πρόβλημα και το δούμε ότι συμβαίνει παντού, αυτό ίσως να σημαίνει κάποια στιγμή ότι υπάρχει ένα θέμα με το σύστημα διαχείρισης και ελέγχου. Γι' αυτό παρακαλούμε τους δικαιούχους να εκτελούν αυτές τις επαληθεύσεις και εγκαίρως, να μην καθυστερούμε, να επιβάλουμε τις διορθώσεις και συνήθως είναι και μικρά ποσά, δεν μιλάμε για μεγάλα ποσά. Όπου πρέπει να υποβληθεί μία διόρθωση, εφόσον δεν έχει τηρηθεί η σύσταση που έχετε κάνει, να επιβάλετε για να μην έχουμε τέτοια προβλήματα. Ευχαριστώ πολύ.

Εκπρόσωπος της Ειδικής Υπηρεσίας Συντονισμού Δράσεων Ευρωπαϊκού Κοινωνικού Ταμείου (ΕΥΣΕΚΤ) κα Εμ. Κουρούση:

Θα σας παρουσιάσω τέσσερις διαφάνειες από τέσσερα σημεία από την υλοποίηση του ΕΚΤ συνολικά στη χώρα. Εδώ βλέπετε τον αριθμό των κοινωνικών δομών οι οποίες έχουν ενταχθεί μέχρι τον Ιανουάριο του '25 σε όλη τη χώρα. Τα στοιχεία είναι από την καταγραφή που έγινε στα πλαίσια της μελέτης βιωσιμότητας των κοινωνικών δομών. Βλέπετε ότι είναι πάνω από 800 οι δομές και αυτές είναι μόνο οι δομές οι οποίες είναι οριζόντιες, υλοποιούνται δηλαδή οριζόντια και στις 13 περιφέρειες. Δεν είναι δομές που μπορεί μία περιφέρεια να εντάξει στα πλαίσια των χωρικών παρεμβάσεων ή διαπιστώνοντας ανάγκες ειδικές δικές της. Για το 2024 στις δομές αυτές συμμετείχαν πάνω από 620.000 άτομα, εκ των οποίων 110.000 ήταν νέες εγγραφές, ενώ έχουν γίνει πάνω από 18.000 κοινωνικές έρευνες, συμπεριλαμβανομένων και των εισαγγελικών παραγγελιών. Στη δεύτερη διαφάνεια παρουσιάζονται οι δράσεις οι οποίες έχουν εξειδικευτεί πρόσφατα και έχουν σταλεί τα στοιχεία από την ΕΥΣΕΚΤ σε συνεργασία με τα αρμόδια υπουργεία στις διαχειριστικές αρχές. Δεν θα μείνω σε αυτές που έχει ήδη προκηρύξει, έχει προχωρήσει η Περιφέρεια, όπως είναι η πρόσκληση για την κοινωνική επιχειρηματικότητα και οι νέες ΤΟΜΥ. Θα πω μόνο δύο λόγια για τα ολοκληρωμένα σχέδια για την παιδική φτώχεια. Είναι κρίμα που φύγανε οι δήμαρχοι να το ακούσουν, αλλά δεν πειράζει. Λοιπόν, αυτά είναι σχέδια που αφορούν τη στήριξη παιδιών και εφήβων που διατρέχουν ή βιώνουν αυξημένο κίνδυνο φτώχειας, φτωχά νοικοκυριά, άστεγα παιδιά που ζουν σε επισφαλή οικογενειακή κατάσταση από οικογένειες με γονείς που έχουν ανάγκη στήριξης, άρρωστοι, ΑΜΕΑ, με ιστορικό εξάρτησης, φυλακισμένοι και φυσικά παιδιά από καταυλισμούς Ρομά. Δικαιούχοι είναι οι δήμοι οι οποίοι θα πρέπει να εκπονήσουν ένα ολοκληρωμένο σχέδιο δράσης. Και αυτό το σχέδιο δράσης είναι το οποίο θα αξιολογηθεί και θα χρηματοδοτηθεί και μπορεί να περιλαμβάνει μία μεγάλη ποικιλία δράσεων, όπως δράσεις για την αποκατάσταση μαθησιακών ψυχο- συναισθηματικών δυσκολιών των παιδιών, υποστήριξη της συμμετοχής στην προσχολική αγωγή και εκπαίδευση, υποστήριξη συμμετοχής σε αθλητικές, καλλιτεχνικές και άλλες δραστηριότητες, συμβουλευτική, προγράμματα δημόσιας υγείας, ευαισθητοποίηση της κοινότητας και οτιδήποτε άλλο προκύψει από την εξειδικευμένη διάγνωση αναγκών. Επόμενη δράση είναι η παρέμβαση για ενίσχυση νηπίων και παιδιών. Αφορά και αυτή η δράση παιδιά από καταυλισμούς Ρομά. Προϋπόθεση είναι να έχει καταθέσει ο δήμος τοπικό σχέδιο δράσης, αλλά ακόμα και αν δεν το έχει καταθέσει ή δεν περιλαμβάνει κάτι τέτοιο, μπορεί να το κάνει μέχρι την ένταξη της δράσης. Έχει δύο υπομέρους, υποδράσεις, ας πούμε, η πρώτη αφορά παιδιά ηλικίας 4 έως 12 ετών για να μπορέσουν να πάνε σε κατασκηνώσεις και καλύπτει το κόστος για την προετοιμασία αυτών των παιδιών, ώστε να μπορούν

να συμμετέχουν στην κατασκήνωση, τη δαπάνη της κατασκήνωσης αν δεν ανήκει στο δήμο, καθώς και την αγορά αυτού που λέμε βαλίτσα κατασκηνώτριας ή κατασκηνωτή που έχει όλα τα είδη που θα χρειαστεί το παιδί στην κατασκήνωση, παπούτσια, πετσέτες, μαγιό, σεντόνια, ρούχα, οτιδήποτε χρειάζεται. Η δεύτερη δράση είναι για νήπια 2 έως 4 ετών. Παρέχει συμβουλευτικές υπηρεσίες, υπηρεσίες κοινωνικής μέριμνας για τα ίδια τα παιδιά και υπηρεσίες συμβουλευτικές για την υποστήριξη των γονιών τους με έμφαση στις νεαρές μητέρες και με στόχο την προετοιμασία και των γονιών αλλά και των παιδιών για την ένταξη στο σχολικό περιβάλλον. Είναι μια δράση η οποία έχει ήδη υλοποιηθεί πιλοτικά στα πλαίσια του ΕΟΧ. Είναι καλά προετοιμασμένη. Και είναι καλή ιδέα να την δοκιμάσουν οι δήμοι. Οι άλλες δυο δράσεις αφορούν συνθήκες βελτίωσης συνθηκών διαβίωσης και ομάδες διαχείρισης χώρου μετεγκατάστασης. Αυτές οι δράσεις θέλουν πολλή προετοιμασία και μεγάλη ωριμότητα για να υλοποιηθούν. Το αφήνω προς το παρόν. Και να πω και δύο λόγια για την παροχή υπηρεσιών διαπολιτισμικής μεσολάβησης σε υπηρεσίες υγείας. Είναι μία δράση την οποία έχει σχεδιάσει το υπουργείο Μετανάστευσης και Ασύλου, το οποίο στέλνει την εξειδίκευση, αφού πρώτα έχει κάνει διάγνωση των αναγκών των νοσοκομείων για διερμηνεία. Αυτό. Λοιπόν, επόμενη διαφάνεια. Πολύ λίγα πράγματα για δράσεις οι οποίες έχουν ενταχθεί ή πρόκειται να ενταχθούν στον τομεακό πρόγραμμα ανθρωπίνου δυναμικού και κοινωνικής συνοχής και που ακουμπούν με κάποιο τρόπο και τις δράσεις που υλοποιούνται στα πλαίσια των περιφερειακών προγραμμάτων, είτε δηλαδή αποτελούν τη βάση είτε το πλαίσιο για άλλες δράσεις ή λειτουργούν συμπληρωματικά και με μεγάλο βαθμό συνέργειας. Τις βλέπετε γραμμένες, δεν τις επαναλαμβάνω. Αναφέρω μόνο τις μελέτες, όπως είναι η μελέτη βιωσιμότητας του δικτύου των κοινωνικών δομών, από την οποία πήραμε και τα πρώτα στοιχεία, που σας έδειξα στην πρώτη διαφάνεια. Η μελέτη βιωσιμότητας του δικτύου δομών για τις γυναίκες στο πλαίσιο του έργου οριζόντιας δράσης για θέματα ισότητας που υλοποιείτο ΥΚΟΙΣΟ. Το αναλυτικό σχέδιο δράσης για τη μακροχρόνια φροντίδα που είναι στο πλαίσιο άλλης δράσης για τη θεσμική και επιχειρησιακή ενίσχυση του υπουργείου Κοινωνικής Συνοχής. Αναμένεται να συμβασιοποιηθεί και να ολοκληρωθεί σε τέσσερις μήνες. Έχει ανατεθεί ενδιάμεση αξιολόγηση για την ΕΣΚΕ. Επικαιροποιείται η εθνική στρατηγική κοινωνικής ένταξης, δηλαδή επικαιροποιείται η αντίστοιχη στρατηγική για τους Ρομά και αναμένεται να ανατεθεί και η εκπόνηση στρατηγικής και σχεδίου δράσης για την ενεργό γήρανση. Αυτά είναι όλα από το τομεακό πέρα από αυτά που βλέπετε. Και τελευταία διαφάνεια είναι τα θέματα απλοποίησης. Οι γνωστές μας επιλογές απλοποιημένου κόστους και η νέα μέθοδος αποζημίωσης που δεν συνδέεται με δαπάνες, το Financing not Linked to cost ή FNLS, όπως το λένε. Από την Ευρωπαϊκή Επιτροπή υπάρχει μία αυξανόμενη πίεση προς τα κράτη-μέλη να υιοθετήσουν μεθόδους απλοποίησης, μεταξύ των οποίων και οι επιλογές απλουστευμένου κόστους, οι οποίες εφαρμόζονται εδώ και χρόνια αρχικά μόνο από το ΕΚΤ και για μικρά ποσά, αλλά πια και στο ΕΤΠΑ και με αυξανόμενη υποχρεωτικότητα. Στην ίδια λογική είναι και η πιο πρόσφατη αποζημίωση που δεν βασίζεται σε δαπάνες και ο στόχος είναι όλο και περισσότερο τμήμα του κοινοτικού προϋπολογισμού να μην αποζημιώνεται βάσει παραστατικών, δηλαδή να μη γίνεται έλεγχος του οικονομικού αντικειμένου που συνεπάγεται και διοικητικό και γραφειοκρατικό βάρος, αλλά πολλές φορές και διορθώσεις σε ευρήματα ελεγκτικών αρχών, αλλά η πληρωμή να γίνεται μόνο βάσει επίτευξης δεικτών στόχων ή αποτελεσμάτων. Ένα παράδειγμα είναι ο τρόπος που υλοποιείται το ΤΑΑ, δηλαδή οι δράσεις του Ταμείου Ανάκαμψης και Ανθεκτικότητας. Αυτή η απλοποίηση για την οποία μιλάμε, είναι δυνατόν να αφορά είτε την αποζημίωση από την Ευρωπαϊκή Επιτροπή προς το κράτος- μέλος, αυτό που λέμε πάνω επίπεδο, είτε την πληρωμή από το κράτος-μέλος ή το πρόγραμμα προς το δικαιούχο, το κάτω επίπεδο, είτε το πιο αποτελεσματικό, να αφορά και τα 2 επίπεδα. Στο ΕΣΠΑ μέχρι στιγμής τουλάχιστον δεν έχουμε εφαρμόσει τέτοιες μεθόδους στο πάνω επίπεδο, αλλά ειδικά στο ΕΚΤ εφαρμόζουμε συστηματικά τα τελευταία χρόνια σε μεγάλο βαθμό το κάτω επίπεδο και αυτός είναι ο τρόπος που πληρώνουν τα προγράμματα την λειτουργία των κοινωνικών δομών. Βέβαια, έχουμε τεράστιο δρόμο για να πούμε ότι αξιοποιούμε σε ικανοποιητικό βαθμό όλες αυτές τις δυνατότητες απλοποίησης. Και αυτό τη στιγμή που για την επόμενη προγραμματική περίοδο υπάρχει τάση να διευρυνθεί η υποχρεωτική χρήση και των επιλογών απλουστευμένου κόστους και του FNLC. Σε αυτό το

πλαίσιο, η Ευρωπαϊκή Επιτροπή έχει δημοσιεύσει μία σειρά εκδόσεων με στόχο να βοηθήσει τις ειδικές υπηρεσίες και τα κράτη μέλη να μεταβούν προς μία υλοποίηση χωρίς έλεγχο πραγματικών δαπανών και στα δυο επίπεδα. Και αυτές οι εκδόσεις αφορούν μελέτες που καταγράφονται όλες οι μέθοδοι απλοποίησης που έχουν χρησιμοποιηθεί από όλα τα κράτη μέλη και στην προηγούμενη και στην τρέχουσα προγραμματική περίοδο, κατευθυντήριες γραμμές και οδηγοί για τη χρήση των επιλογών απλουστευμένου κόστους, συστάσεις και προτάσεις για την καλύτερη χρήση και των επιλογών απλουστευμένου κόστους και της αποζημίωσης που δεν συνδέεται με δαπάνες, ένας οδικός χάρτης προς τα κράτη μέλη για μία κατάσταση no more real cost, όπως λένε για το ΕΚΤ, δηλαδή που δεν θα αποζημιώνεται τίποτα με παραστατικά και οδηγίες για τους ελέγχους, αλλά και συστάσεις για τον ρόλο των ελεγκτικών αρχών. Οι εκδόσεις αυτές αποστέλλονται στα ΠΕΠ μέσα από την ΕΣΑΕ στο πλαίσιο της ενημέρωσης από τα Working Group που γίνονται στην Επιτροπή για τους κανονισμούς, αλλά τις έχουμε και εμείς συγκεντρωμένες και μπορούμε να τις αποστείλουμε, αν κάποιο ή κάποια ενδιαφέροντα. Επίσης έχουν διαμορφωθεί υποδείγματα για FNLC για μία σειρά κατηγοριών δράσεων, παραδείγματος χάρη εργασιακή ένταξη, κοινωνικές δομές, προσχολική εκπαίδευση, πολίτες τρίτων χωρών, τα οποία μπορούν να προσαρμοστούν στις ιδιαίτερες ανάγκες κάθε περίπτωσης. Και εδώ να διευκρινίσω ότι ενώ τις επιλογές απλουστευμένου κόστους μπορούμε να τις χρησιμοποιήσουμε μόνο στο κάτω επίπεδο, δηλαδή από το κράτος μέλος προς τους δικαιούχους, η αποζημίωση που δεν συνδέεται με δαπάνες υποχρεωτικά πρέπει να περιγράφεται και να εγκρίνεται στο πλαίσιο των προγραμμάτων, δηλαδή υποχρεωτικά πρέπει να εφαρμόζεται στο πάνω επίπεδο και η προαιρετικά στο κάτω επίπεδο. Και οι επιλογές απλουστευμένου κόστους και η αποζημίωση που δεν συνδέεται με δαπάνες είναι θέματα που θα μας απασχολούν όλο και περισσότερο και είναι καλό να προετοιμαζόμαστε για αυτό. Η ΕΥΘΥΠΣ είναι η υπηρεσία που έχει τη σχετική αρμοδιότητα, γι' αυτό είναι και η υπηρεσία που διαμορφώνει τις μεθοδολογίες που δεν προσφέρονται έτοιμες από την Επιτροπή από τους κανονισμούς και τις προωθεί στην ΕΔΕΛ για έγκριση. Αλλά και η δικιά μας υπηρεσία συμμετέχει στο διακρατικό δίκτυο για την απλοποίηση. Έχουμε αρκετή γνώση και είμαστε στη διάθεση σας και για ιδέες και για πειραματισμό. Ευχαριστώ.

Προϊστάμενος ΕΥΔ ΠΑΜΘ κ. Π. Κουδουμάκης:

Ευχαριστούμε πολύ, Εμμανουέλα. Πράγματι όλα αυτά που περιέγραψες, είναι αυτά που θα μας απασχολήσουν για το επόμενο διάστημα. Δείχνουν τον δρόμο για τη διαχείριση και της επόμενης προγραμματικής περιόδου. Πολλά από αυτά έχουμε προσπαθήσει κυρίως μέσα από μικρές προσκλήσεις των ΣΒΑΑ να τα αξιοποιήσουμε και τα απλοποιημένα κόστη. Είναι μία καινούργια κατεύθυνση και πράγματι είναι εξαιρετικά χρήσιμο και πολύ χρήσιμη η δουλειά που κάνετε και ως ΕΥΣΕΚΤ αλλά και η συνεργασία που έχουμε και με την ΕΥΘΥΠΣ και με όλες τις ειδικές υπηρεσίες.

Εκπρόσωπος της Ευρωπαϊκής Επιτροπής κ. P. Molocsa:

Ευχαριστώ. Όχι, μόνο μερικές παρατηρήσεις. Έγιναν σημαντικές συζητήσεις σήμερα. Θα επαναλάβω αυτό που είπα και το πρώι, είναι σημαντικό να πάμε προς τα εμπρός με τις πράξεις που αφορούν την ένταξη των πληθυσμών Ρομά. Δεύτερον, τις πράξεις που αφορούν την παιδική φτώχεια και την προστασία των παιδιών. Και να διασφαλίσουμε την ομαλή ενσωμάτωση των κοινωνικών και υγειονομικών υπηρεσιών σε τοπικό αλλά και περιφερειακό επίπεδο. Βλέπουμε στην Ελλάδα έναν εντυπωσιακό αριθμό 620.000 ωφελούμενων. Αυτά είναι που κάνουμε μέσα από τις χρηματοδοτούμενες υπηρεσίες. Μπορεί να μην φαίνονται πολλά, αλλά το να τα έχουμε όλα καταγεγραμμένα πραγματικά βοηθάει και βοηθάει τον κόσμο, αλλά και εμάς να πάμε μπροστά, να βελτιώσουμε την χρηματοδότηση τόσο από τον εθνικό προϋπολογισμό, αλλά και να αυξήσουμε την αίσθηση ότι στην τοπική κοινωνία ότι τα project αυτά είναι δικά τους, μπορούν να τα διαχειριστούν οι ίδιοι. Πρέπει να ταυτοποιούνται πάντοτε λύσεις. Δυο άλλα στοιχεία που προέκυψαν από τις παρουσιάσεις σήμερα, το ένα συνδέεται με την χρηματοδότηση της κοινωνικής και αλληλέγγυας οικονομίας. Είναι ένα πεδίο που δεν το προωθήσαμε πολύ. Δουλέψαμε πολύ με τις τοπικές αρχές για τα κριτήρια επιλεξιμότητας, τα οποία δημοσιεύτηκαν πρόσφατα, αλλά είναι σημαντικό μεσομακροπρόθεσμα

να ενισχύουμε αυτές τις δομές κοινωνικής και αλληλέγγυας οικονομίας. Και οι δομές αυτές πρέπει να είναι προσβάσιμες και από τις μικρές επιχειρήσεις μέσα από θεσμούς μικροχρηματοδότησης. Ενθαρρύνουμε λοιπόν τις εθνικές αλλά και τις περιφερειακές αρχές να βρουν λύσεις, έτσι ώστε να διασφαλίσουν ότι υπάρχουν μικροπιστώσεις για αυτές τις δομές. Έτσι μπορούν να συνεχίσουν να υπάρχουν, να παρέχουν υπηρεσίες αλλά και θέσεις εργασίας. Θα δούμε, δηλαδή, ότι μικρές οντότητες γίνονται εργοδότες και είδαμε και μία τέτοια περίπτωση χθες. Θέλουμε περισσότερα τέτοια παραδείγματα. Και φυσικά για εσάς ως διαχειριστική αρχή, εσείς είστε πιο κοντά σε αυτούς τους ανθρώπους και μπορείτε να παράσχετε λύσεις. Αξιοποιήστε και εμάς όσο περισσότερο μπορείτε, αλλά είναι σημαντικό να το βλέπουμε από κοινού και να βρίσκουμε λύση. Και αυτό συνδέεται με το δεύτερο στοιχείο που ήθελα να αναφέρω, το οποίο σχετίζεται με τις δεξιότητες και έναν μηχανισμό προβλέψεων για τις δεξιότητες, τόσο για τους φορείς κοινωνικής και αλληλέγγυας οικονομίας όσο και για τη μικροεπιχειρηματικότητα σε εθνικό επίπεδο. Αυτό η ανάγκη είναι διπλάσια και είναι σημαντικό να αναπτύξουμε στρατηγικές για να εκπαιδύσουμε σήμερα τον κόσμο για την οικονομία του αύριο. Εάν δεν το κάνουμε αυτό σήμερα, δεν κάνουμε αυτή την προσαρμογή της εκπαίδευσης και της εκπαιδευτικής ύλης στα πανεπιστήμια και δεν το προσαρμόσουμε για τις ανάγκες του αύριο, αύριο θα είμαστε στην ίδια κατάσταση. Και ενδεχομένως με τις νέες τεχνολογίες αύριο να είμαστε σε χειρότερη θέση. Υπάρχει έλλειμμα όσον αφορά τις δεξιότητες τόσο στην Ελλάδα όσο και πανευρωπαϊκά. Και τόσο οι εθνικές αλλά και οι περιφερειακές αρχές μπορούν να χρησιμοποιήσουν τους διαθέσιμους μηχανισμούς, έτσι ώστε να αναπτύξουν προγράμματα ανάπτυξης δεξιοτήτων για τις οικονομίες του αύριο. Όσον αφορά την απλοποίηση, πράγματι αυτό είναι το μέλλον. Είναι σημαντικό να το προωθούμε όσο το δυνατόν περισσότερο. Δεν γνωρίζουμε τι ακριβώς θα συμβεί, αλλά κοιτώντας, αντλώντας την εμπειρία μας από τις προηγούμενες προγραμματικές περιόδους, βλέπουμε ότι αυτός είναι ο δρόμος. Επομένως, ενθαρρύνουμε τις περιφερειακές αρχές, τις κεντρικές αρχές, τη διαχειριστική αρχή να συνεργάζονται όσο δυνατό περισσότερο, έτσι ώστε να ανταλλάζουν εμπειρίες και τεχνογνωσία, γιατί είναι μία περίπλοκη διαδικασία. Έχουμε επίσης εξειδικευμένες δομές και στην DG Regio και στην DG Employment και μπορούμε να απαντάμε στα αιτήματα και τα ερωτήματά σας για την εκπαίδευση σε αντίστοιχες εκδηλώσεις. Επομένως μπορείτε να μας αξιοποιήσετε. Είμαστε εδώ για να βοηθήσουμε και όταν αναφερόμαστε στην απλοποίηση, θα μας χαροποιούν πολύ να δούμε ότι μία περιφερειακή αρχή έχει τις δεξιότητες έτσι ώστε να αναπτύξει μία τέτοια μεθοδολογία. Τελευταίο μου σχόλιο, διαμόρφωση δεξιοτήτων όσον αφορά τη διαχειριστική αρχή. Τονίζουμε άλλη μία φορά το ότι πρέπει να υπάρξει απαραίτητη στελέχωση. Ευχαριστώ πολύ για τη συνεδρίαση σήμερα. Και αδημονούμε για την επόμενη Επιτροπή Παρακολούθησης με τον ίδιο επαγγελματισμό και αντίστοιχα ευρήματα. Σας ευχαριστώ πολύ.

Εκπρόσωπος Γενικής Γραμματέα Δημοσίων Επενδύσεων – ΕΣΠΑ κ. Χρ. Κύρκουλου:

Να πω και εγώ με αφορμή το τελευταίο σχόλιο του Πάολο σχετικά με την αναγκαιότητα αντιμετώπισης του προβλήματος της υποστελέχωσης των διαχειριστικών αρχών. Αναφέρθηκε και αυτό το θέμα και στην αρχή της επιτροπής σήμερα έχει εκδοθεί κοινή υπουργική απόφαση, η οποία προβλέπει και καθορίζει τις διαδικασίες για τη στελέχωση των διαχειριστικών αρχών από επιτυχόντες διαγωνισμού του ΑΣΕΠ του προγενέστερου έτους μέσα από τη δραστηριοποίηση της Μονάδας Οργάνωσης της Διαχείρισης Αναπτυξιακών Προγραμμάτων, της γνωστής ΜΟΔ ΑΕ. Άρα, εφόσον έχουμε πλέον το θεσμικό πλαίσιο και όπως γνωρίζουμε ο προσανατολισμός είναι οι πρώτες τοποθετήσεις να γίνουν στις διαχειριστικές αρχές των περιφερειακών προγραμμάτων που έχουν σε μεγαλύτερο βαθμό το πρόβλημα, θα ξεκινήσει να αντιμετωπίζεται και το θέμα της υποστελέχωσης των στελεχών. Να ευχαριστήσω και πάλι εσάς κ. Πρόεδρε.

Περιφερειάρχης Α.Μ.Θ. κ. Χρ. Τοψίδης, Πρόεδρος:

Δεν πιστεύω κάποιος άλλος να θέλει τον λόγο. Προχωράμε, λοιπόν, στην ολοκλήρωση της σημερινής μας συνεδρίασης. Είναι τα συμπεράσματα, οι αποφάσεις της 4^{ης} Συνεδρίασης της Επιτροπής Παρακολούθησης. Δίνω τον λόγο στον κ. Κουδουμάκη να παρουσιάσει τα συμπεράσματα τα οποία βγήκαν από τη σημερινή μας συνάντηση.

Προϊστάμενος ΕΥΔ ΠΑΜΘ κ. Π. Κουδουμάκης:

Ευχαριστούμε και εμείς, κύριε Περιφερειάρχα. Κλείνοντας, λοιπόν, έχουμε γράψει τα συμπεράσματα και την απόφαση της Επιτροπής. Θα σας την διαβάσω ώστε στη συνέχεια να προχωρήσουμε στην έγκρισή της. Η 4^η Συνεδρίαση της Επιτροπής Παρακολούθησης πραγματοποιήθηκε 20 Μάϊου 2025 στην Κομοτηνή, μετά από σχετική πρόσκληση του Περιφερειάρχη. Είχαμε την σημαντική απαρτία, όπως είπαμε και πριν, παρέστησαν **41** μέλη με δικαίωμα ψήφου (29 δια ζώσης και 12 διαδικτυακά) επί συνόλου 54 μελών με δικαίωμα ψήφου. Επίσης παρέστησαν **11** μέλη χωρίς δικαίωμα ψήφου (10 δια ζώσης και 1 διαδικτυακά) επί συνόλου 18 μελών χωρίς δικαίωμα ψήφου (συνημμένο 1).

Ακολούθως η Επιτροπή Παρακολούθησης ενέκρινε τα Πρακτικά της 3^{ης} Επιτροπής Παρακολούθησης. Ακολούθησε η εισήγηση του Προέδρου της Επιτροπής Παρακολούθησης και οι εισηγήσεις - χαιρετισμοί από τους εκπροσώπους της Ευρωπαϊκής Επιτροπής και της Εθνικής Αρχής Συντονισμού. Επίσης παρουσιάστηκε από εκπρόσωπο του Δήμου Κομοτηνής στην Επ. Παρ. η ιστορία και οι δράσεις αξιοποίησης του κτιρίου «Τσανάκλειο Μέγαρο» όπου λαμβάνει χώρα η 4η συνεδρίαση της Επ. Παρ. και αναβαθμίσθηκε με πόρους της Πολιτικής Συνοχής.

ΠΟΡΕΙΑ ΥΛΟΠΟΙΗΣΗΣ ΤΟΥ ΠΕΠ «ΑΝΑΤΟΛΙΚΗ ΜΑΚΕΔΟΝΙΑ, ΘΡΑΚΗ» 2021-2027 ΚΑΙ ΕΝΗΜΕΡΩΣΕ ΓΙΑ ΤΑ ΕΡΓΑ ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΗΣ ΣΗΜΑΣΙΑΣ.

Αρχικά, η ΕΥΔ ΠΑΜΘ ενημέρωσε την Επιτροπή Παρακολούθησης για την πρόοδο ολοκλήρωσης του Επιχειρησιακού Προγράμματος της προηγούμενης Προγραμματικής Περιόδου 2014-2020, τις ημερομηνίες – ορόσημα για την υποβολή των εγγράφων κλεισίματος του Προγράμματος. Επισημάνθηκε η ανάγκη επιτάχυνσης της διαδικασίας ολοκλήρωσης των έργων με την έκδοση των σχετικών αποφάσεων και η περαιτέρω ενεργοποίηση των δικαιούχων των πράξεων.

Ακολούθως, η ΕΥΔ ΠΑΜΘ ενημέρωσε την Επιτροπή Παρακολούθησης για την πρόοδο υλοποίησης του ΠΕΠ ΑΜΘ 21-27 μέχρι σήμερα. Αναφέρθηκε στα βασικά στοιχεία ενεργοποίησης του Προγράμματος όπως εξειδίκευση, προσκλήσεις, εντάξεις και συμβάσεις (νομικές δεσμεύσεις). Αναφέρθηκε ότι αναλυτικά στοιχεία της προόδου υλοποίησης του προγράμματος περιλαμβάνονται στο ενημερωτικό σημείωμα που στάλθηκε στα Μέλη της Επιτροπής Παρακολούθησης μέσω της Επιχειρησιακής Πλατφόρμας «Δίαυλος». Επίσης η ΕΥΔ ΠΑΜΘ ενημέρωσε την Επιτροπή Παρακολούθησης για τα έργα Στρατηγικής Σημασίας.

ΕΓΚΡΙΣΗ ΜΕΘΟΔΟΛΟΓΙΑΣ ΚΑΙ ΚΡΙΤΗΡΙΩΝ ΕΠΙΛΟΓΗΣ ΠΡΑΞΕΩΝ - ΕΝΗΜΕΡΩΣΗ ΓΙΑ ΤΟΝ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΙΣΜΟ ΤΩΝ ΠΡΟΣΚΛΗΣΕΩΝ

Η ΕΥΔ ΠΑΜΘ κοινοποίησε στα μέλη της Επιτροπής στις 6.5.2025 μέσω της Επιχειρησιακής Πλατφόρμας «Δίαυλος» **προς έγκριση:**

- τη μεθοδολογία αξιολόγησης καθώς και τα κριτήρια επιλογής πράξεων της **Δράσης ESO4.12.β «Πιλοτική δράση για την παροχή υπηρεσιών κοινωνικής φροντίδας σε ευάλωτα παιδιά και εφήβους των Δήμων Αλεξανδρούπολης και Κομοτηνής»** π/υ 0,5 εκατ. € για την υποστήριξη περίπου 250 ωφελούμενων (βλ. Συνημμένο II – 23ο Έγγραφο Μεθοδολογίας Αξιολόγησης και Κριτηρίων Επιλογής Πράξεων). Σημειώνεται ότι εξειδίκευση της Δράσης έχει εγκριθεί με την με α.π. 2070/25.4.2025 απόφαση του Περιφερειάρχη ΑΜΘ περί έγκρισης του **23ου Εγγράφου Εξειδίκευσης** της Εφαρμογής Προγράμματος «Ανατολική Μακεδονία, Θράκη» 2021 – 2027,
- τη μεθοδολογία αξιολόγησης καθώς και τα κριτήρια επιλογής πράξεων της **Δράσης ESO4.11.κ. «Ανάπτυξη υπηρεσιών για την αντιμετώπιση της εξάρτησης (αλκοόλ, ναρκωτικές ουσίες, νέες εξαρτητικές συμπεριφορές κ.α.), συμπεριλαμβανομένων προγραμμάτων πρόληψης»** π/υ 4,296 εκατ. € για την υποστήριξη 4 δομών και περίπου 430 ωφελούμενων (βλ. Συνημμένο III – 27ο Έγγραφο Μεθοδολογίας Αξιολόγησης και Κριτηρίων Επιλογής Πράξεων). Σημειώνεται ότι εξειδίκευση της Δράσης έχει εγκριθεί με την με α.π. 2071/25.4.2025 απόφαση του Περιφερειάρχη ΑΜΘ περί έγκρισης

του 27ου Εγγράφου Εξειδίκευσης της Εφαρμογής Προγράμματος «Ανατολική Μακεδονία, Θράκη» 2021 – 2027,

- τη μεθοδολογία αξιολόγησης καθώς και τα κριτήρια επιλογής πράξεων της Δράσης ESO4.11.θ «Ενίσχυση υπηρεσιών πρωτοβάθμιας φροντίδας υγείας» π/υ 10,5 εκατ. € (βλ. Συνημμένο IV – 28ο Έγγραφο Μεθοδολογίας Αξιολόγησης και Κριτηρίων Επιλογής Πράξεων). Η δράση αφορά στην υποστήριξη της Λειτουργίας 10 νέων Τοπικών Ομάδων Υγείας (TOMY) για 5 έτη. Σημειώνεται ότι εξειδίκευση της Δράσης έχει εγκριθεί με την με α.π. 2072/25.4.2025 απόφαση του Περιφερειάρχη ΑΜΘ περί έγκρισης του 28ου Εγγράφου Εξειδίκευσης της Εφαρμογής Προγράμματος «Ανατολική Μακεδονία, Θράκη» 2021 – 2027.

Σημειώνεται ότι ο συνολικός π/υ των 3 δράσεων (ESO4.12.β, ESO4.11.κ. και ESO4.11.θ) που η μεθοδολογία αξιολόγησης και τα κριτήρια επιλογής πράξεων εισάγεται προς έγκριση από τα μέλη της Επ. Παρ. του ΠΕΠ ΑΜΘ 21-27 ανέρχεται σε **15,296 εκατ. €**.

Η Επιτροπή Παρακολούθησης, ενημερώθηκε για τις 23^η, 27^η και 28^η εγκεκριμένες από τον Περιφερειάρχη Εξειδικεύσεις του Προγράμματος, ενέκρινε τη μεθοδολογία αξιολόγησης και τα κριτήρια επιλογής πράξεων των νέων δράσεων που συμπεριλαμβάνονται στο:

- Α) Συνημμένο II – 23ο Έγγραφο Μεθοδολογίας Αξιολόγησης και Κριτηρίων Επιλογής Πράξεων
- Β) Συνημμένο III – 27ο Έγγραφο Μεθοδολογίας Αξιολόγησης και Κριτηρίων Επιλογής Πράξεων
- Γ) Συνημμένο IV – 28ο Έγγραφο Μεθοδολογίας Αξιολόγησης και Κριτηρίων Επιλογής Πράξεων

και εξουσιοδοτεί την ΕΥΔ να προβαίνει σε μικρές, ήσσονος σημασίας αλλαγές στην εξειδίκευση των κριτηρίων, προκειμένου αυτά να καθίστανται πιο σαφή και αποτελεσματικά.

Επίσης, η ΕΥΔ ΠΑΜΘ ενημέρωσε την Επιτροπή Παρακολούθησης σχετικά με τη έκδοση (Απρίλιος 2025) του Προγραμματισμού των προσκλήσεων των δράσεων του Προγράμματος για το έτος 2025, προκειμένου να προετοιμασθούν οι δυνητικοί δικαιούχοι για την υποβολή των προτάσεων/αιτήσεων χρηματοδότησης στο πλαίσιο του ΠΕΠ ΑΜΘ 21-27.

ΕΝΗΜΕΡΩΣΗ ΓΙΑ ΤΙΣ ΟΛΟΚΛΗΡΩΜΕΝΕΣ ΧΩΡΙΚΕΣ ΕΠΕΝΔΥΣΕΙΣ

Η ΕΥΔ ΠΑΜΘ ενημέρωσε την Επιτροπή Παρακολούθησης για την πρόοδο σχεδιασμού, έγκρισης και υλοποίησης των Ολοκληρωμένων Χωρικών Επενδύσεων (ΟΧΕ) και των Στρατηγικών Βιώσιμης Αστικής Ανάπτυξης (ΣΒΑΑ). Ειδικότερα έγινε αναφορά στην πορεία υλοποίησης της επικαιροποιημένης ΟΧΕ «Πολιτιστικής – Τουριστικής Διαδρομής Εγνατίας Οδού» και στις πέντε ΣΒΑΑ που έχουν εγκριθεί μέχρι σήμερα και ειδικότερα στις ΣΒΑΑ των Δήμων: Δράμας, Καβάλας, Αλεξανδρούπολης, Ξάνθης και Ορεστιάδας. Σημειώνεται ότι η ΣΒΑΑ του Δήμου Κομοτηνής επανυποβλήθηκε στην ΕΥΔ Π-ΑΜΘ στις 28.4.2025 και βρίσκεται σε φάση αξιολόγησης.

Επίσης τα μέλη της Επιτροπής Παρακολούθησης ενημερώθηκαν:

- α) για την ολοκλήρωση της διαδικασίας κατάρτισης και έγκρισης ΟΧΕ «Περιβάλλοντος–Τουρισμού Οροσειράς Ροδόπης και Ποταμού Νέστου» και
- β) την εξέλιξη της πορείας κατάρτισης της ΟΧΕ «ΕΒΡΟΣ-META».

ΕΝΗΜΕΡΩΣΗ ΓΙΑ ΘΕΜΑΤΑ ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗΣ ΤΟΥ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΟΣ

Η ΕΥΔ ΠΑΜΘ ενημέρωσε την Επιτροπή Παρακολούθησης για αξιολόγησης του προγράμματος, τα βασικά συμπεράσματα προηγούμενων αξιολογήσεων αλλά και τον προγραμματισμό ενεργοποίησης των αξιολογήσεων του προγράμματος ΠΕΠ ΑΜΘ 2021-2027.

ΕΝΗΜΕΡΩΣΗ ΓΙΑ ΘΕΜΑΤΑ ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΑΣ ΚΑΙ ΠΡΟΒΟΛΗΣ

Παρουσιάστηκαν από τον Υπεύθυνο Επικοινωνίας του Προγράμματος «ΑΝΑΤΟΛΙΚΗ ΜΑΚΕΔΟΝΙΑ, ΘΡΑΚΗ» στα μέλη της Επιτροπής τα βασικά θέματα επικοινωνίας και προβολής του ΠεΠ ΑΜΘ 2021-2027.

ΠΑΡΕΜΒΑΣΕΙΣ ΕΘΝΙΚΗΣ ΑΡΧΗΣ ΣΥΝΤΟΝΙΣΜΟΥ ΚΑΙ ΕΥ ΑΡΧΗΣ ΠΙΣΤΟΠΟΙΗΣΗΣ ΕΠΙ ΟΡΙΖΟΝΤΙΩΝ ΘΕΜΑΤΩΝ

Παρουσιάστηκαν στα μέλη της Επιτροπής τα παρακάτω οριζόντια θέματα:

Ενημέρωση για πρόταση τροποποίησης κανονισμών

Η Επιτροπή Παρακολούθησης ενημερώθηκε σχετικά από τον εκπρόσωπο της ΕΥΣΣΑΕ.

Ενεργοποίηση Προγραμμάτων 2021-2027

Η Επιτροπή Παρακολούθησης ενημερώθηκε σχετικά από τον εκπρόσωπο της ΕΥΣΣΑΕ.

Συνέργειες -Συμπληρωματικότητες με ΤΑΑ

Η Επιτροπή Παρακολούθησης ενημερώθηκε σχετικά από τον εκπρόσωπο της ΕΥΣΣΑΕ.

Ενημέρωση για τους Αναγκαίους Όρους, το Ενιαίο Σύστημα Δεικτών και παρουσίαση της νέας πλατφόρμας των Δεικτών

Η Επιτροπή Παρακολούθησης ενημερώθηκε σχετικά από τον εκπρόσωπο της ΕΥΣΣΑΕ.

Αιτήσεις Πληρωμής / Απορρόφηση Ενωσιακής Συνδρομής

Η Επιτροπή Παρακολούθησης ενημερώθηκε σχετικά από την εκπρόσωπο της ΕΥ Αρχής Πιστοποίησης.

ΠΑΡΕΜΒΑΣΕΙΣ ΥΠΟΥΡΓΕΙΩΝ/ΕΠΙΤΕΛΙΚΩΝ ΔΟΜΩΝ/ΕΘΝΙΚΩΝ ΑΡΧΩΝ ΚΑΙ ΤΗΣ ΕΥΣΕΚΤ ΣΕ ΘΕΜΑΤΑ ΠΟΛΙΤΙΚΗΣ, ΚΑΘΩΣ ΚΑΙ ΣΕ ΛΟΙΠΑ ΕΙΔΙΚΑ ΘΕΜΑΤΑ

Η εκπρόσωπος της ΕΥΣΕΚΤ παρουσίασε συνολικά στοιχεία της υλοποίησης του ΕΚΤ+ και αναφέρθηκε στις μεθόδους απλοποίησης : “Επιλογές απλοποιημένου κόστους” και “Αποζημίωση που δεν συνδέεται με δαπάνες”.

ΣΥΖΗΤΗΣΗ - ΠΑΡΕΜΒΑΣΕΙΣ

Ακολούθησε συζήτηση και παρεμβάσεις από τα μέλη της ΕπΠα όπως αναλυτικά καταγράφεται στα πρακτικά της συνεδρίασης.

ΠΑΡΕΜΒΑΣΕΙΣ ΕΚΠΡΟΣΩΠΩΝ ΤΗΣ ΕΥΡΩΠΑΪΚΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ

Οι εκπρόσωποι της ΓΔ Περιφερειακής Πολιτικής της ΕΕ συνεχάρησαν την Περιφερειακή Αρχή για την πρόοδο υλοποίησης των προγραμμάτων της Περιφέρειας ΑΜΘ τόσο της περιόδου 2014-2020 όσο και της περιόδου 2021-2027.

Τόνισαν παράλληλα την ανάγκη επιτάχυνσης της υλοποίησης σε συγκεκριμένους τομείς όπως η επιχειρηματικότητα, ο ψηφιακός μετασχηματισμός και οι ΣΒΑΑ.

Επιπλέον, παρότρυναν την Περιφερειακή Αρχή να εστιάσει σε δράσεις που σχετίζονται με την κλιματική αλλαγή και την αντιμετώπιση των αρνητικών συνεπειών της, καθώς η Περιφέρεια ΑΜΘ έχει πληγεί σημαντικά στο πρόσφατο παρελθόν.

Τέλος, υπενθύμισαν ότι η ενδιαμέσια αξιολόγηση του Προγράμματος βρίσκεται σε εξέλιξη και πως τα σχόλια της Επιτροπής θα αποσταλούν τις επόμενες ημέρες.

Λαμβάνοντας υπόψη την πρόσφατη πρόταση της Ευρωπαϊκής Επιτροπής για την αναθεώρηση των Κανονισμών προκειμένου να ενσωματώσει τις νέες προτεραιότητες της ΕΕ, η Επιτροπή καλεί την Περιφερειακή Αρχή να επαναξιολογήσει τις προτεραιότητές της και να ανακαταστεί του πόρους του Προγράμματος αναλόγως.

Οι εκπρόσωποι της ΓΔ Απασχόλησης της ΕΕ συνεχάρησαν επίσης την Περιφερειακή Αρχή για την πρόοδο υλοποίησης των προγραμμάτων της Περιφέρειας ΑΜΘ.

Αναγνωρίζοντας τις προκλήσεις που αντιμετωπίζει η Διαχειριστική Αρχή με την έλλειψη του ανθρωπίνου δυναμικού, προτείνουν στις αρμόδιες υπηρεσίες να επιληφθούν του θέματος, ειδάλλως υπάρχει ρίσκο για τη συνέχιση της μέχρι τώρα θετικής υλοποίησης του προγράμματος.

Άλλα θέματα

Δεν υπήρχαν άλλα θέματα.

Περιφερειάρχης Α.Μ.Θ. κ. Χρ. Τοψίδης, Πρόεδρος:

Την έγκρισή σας παρακαλώ. Εγκρίνεται. Κλείνοντας τη σημερινή συνεδρίαση, θέλω να πω ένα μεγάλο ευχαριστώ σε όλους εσάς με όσα ειπώθηκαν σήμερα σε αυτή τη συνεδρία, γιατί για μας είναι στοιχεία, δεδομένα, είναι data, τα οποία μπορούν να μας κάνουν καλύτερους. Είμαστε εδώ πέρα πραγματικά για να συνεισφέρουμε στο καλό της Περιφέρειας μας, αλλά πολύ περισσότερο στο κοινό καλό της χώρας μας που είμαστε όλοι διαχειριστές ενός μεγάλου προγράμματος της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Έτσι, λοιπόν, δεσμεύομαι για μία άλλη φορά ως Πρόεδρος της Επιτροπής, αλλά και ως αυτός που προΐσταται της Ειδικής Υπηρεσίας Διαχείρισης να κάνουμε ό,τι είναι δυνατόν για να μπορέσουμε να έχουν την καλύτερη διαχείριση αυτού του ευρωπαϊκού προγράμματος, τη μεγαλύτερη απορροφητικότητα. Το συμπέρασμα όλων αυτών είναι να αυξηθεί και ο κοινωνικός αντίκτυπος στην περιοχή να έχει καλύτερα νούμερα. Ευχαριστώ πολύ.